

ירחון לבעיות צבור

ולהתקרבות יהודית-ערבית

נוסד על־ידי ר' בנימין ז"ל
יוצא לאור על־ידי ועד אגודת "איחוד"
מיסודו של ד"ר י. ל. מאגנס ז"ל)

המערכת והמנהלה: ת.ד. 451 ירושלים. האחראי: ד״ר ש. שרשבסקי

תשרי—כסלו תשכ"ג ספטמבר—נובמבר 1962

WINEFOR ARAB CULFSTUDIES

חוברת א'—ג' שנה י"ד

בתוכן:

ר״ר ש. שרשבסקי: הצעות ד״ר ג׳ונסון

אליעזר בן משה: סקירה על הפליטים הערביים

נתן חפשי: "זה כבר קרה פעם"

א אבייאבנר: ג'מאל עבד א־נאצר בעיני עתונאי אמריקני

מ. אביתמר: הנפט בכלכלה המצרית

א. פלק: השקרים של המיליטריסטים בישראל

א. אחישר: בעולם הערבי

מתוך הדיון בכנסת על תכנית ג׳ונסון

דמי חתימה לשנה 5 ל"י. בחו"ל 3 דולר. מספר חשבון בבנק הדואר ירושלים 10690 (ד"ר שרשבסקי) דפוס קואנפרטיבי "אחוה" בע"מ, ירושלים

«NER»

MONTHLY FOR POLITICAL AND SOCIAL PROBLEMS AND FOR JEWISH-ARAB RAPPROCHEMENT Published by the "IHUD" Association (Founded by Dr. J. L. Magnes) Editor: Dr. S. SHERESHEVSKY

ירחון לבעיות צבור ולהתקרבות יהודית-ערבית

Jerusalem (Israel) P.O.B. 451 Vol. XIV, 1-3 September-November 1962

Price of this number — IL. 0.600 Subscription fee IL. 5.- (\$ 3.-) p.a.

» فالر « علة جمعية « احود »

CONTENTS:

Dr. S. Shereshevsky — War — a Struggle to the Death

- Dr. Johnson's Proposals

Eliezer ben Moshe - The Jordan Water Schemes

M. Avitamar — The Upper Euphrates Basin
— Egypt's Economic Development

Organization

A. Ahishar — In the Arab World

War - A Struggle to the Death

by Dr. S. SHERESHEVSKY

At the national conference of professional and academic workers in Tel Aviv on July 26th, 1962, Prime Minister David Ben Gurion, said "Israel may anticipate a life-and-death military struggle in the future. Every war involves the risk of defeat. We could defeat the Egyptian five times, ten times, and Egypt will remain. But if the Egyptians should defeat us once — that would be foor good. They might do with the two million people in Israel what Hitler did with six million Jews." At another meeting, Deputy

Defence Minister Shimon Peres added: "We stand on the threshold of a decisive stage in the history of the state and enter a period that is one of the gravest we have ever known and will confront us with fateful rests."

These words, given wide publicity both in Israel and abroad, were spoken out of deep anxiety over the fate of Israel in view of the latest developments in the Middle East, including the launching of Egypt's rockets. They were admittedly designed to rouse the nation from its comp-

lacency and to effect a change of atmosphere "so that we will not lose our ability to meet the test with our maximum national potential." Yet in many quarters they produced a deep shock. Had not fifteen years elapsed since Mr. Ben Gurion promised the late J. L. Magnes that "the State would bring us peace?" And here we were "on the threshold of a decisive were "on the threshold of a decisive more man that the whole policy pursued by the government until this day was rotally bankrupp?

As in all his other numerous speeches, the Prime Minister listed four main goals for the state: security, the advancement of the oriental communities, populating the Negev and northern Galilee and attracting to Israel youth from the Diaspora. He declared that in the coming twenty years we should reach the stage "where there will no longer be a body of university graduates because the whole nation will consists of university graduates - every shoemaker will be a college man." But he did not explain how we could arrive at such lofty goals at a time when Israel might "anticipate a life-and-death military struggle" and the Egyptians could annihilate all of our two million people. Meantime on August 5th "Ha'aretz" published the answer of a South American Iew to Mr. Ben Gurion's demand for attracting more youth from the Diaspora to Israel. Under the heading "Immigration and Peace," he writes: "Mr. Ben Gurion's statement about a life-and-death struggle may frighten off many people who have been contemplating coming to Israel to settle. I too will have to think twice about coming here and bringing my family and my parents from the Diaspora, where there is no such risk of a life-anddeath struggle. War is not a simple calculation and it is not enough to want to win to be on the winning side. The last

war taught us that, and the victor too suffers many casualties."

The other objectives noted by Mr. Ben Gurion — populating the Negev and Galilee and the advancement of the oriental communities — cannot be implemented without calm and the mobilization of large financial resources. How does Mr. Ben Gurion expect to attain this while spending hundreds of millions on conventional armaments and on other investments designed to save us from a position in which the military balance of power might be imposited?

"Our answer to the threat of annihilation will be to retain the moral and intellectual superiority of the Israel Defence Forces," stated Mr. Ben Gurion. It is difficult to understand how such words could come from a man who is responsible for the nation's fate in his capacity as Minister of Defense. This is the arrogant old phraseology that refuses to take account of change, either among us or on the other side. History - even contemporary history - gives us all too many examples of nations and states that set too much store by their reputed "superiority" in the field and were ultimately defeated by opponents on whom they had looked down. Nor is the Prime Minister's approach keeping pace with the times, when technology is becoming more important than man.

"So long as war was a matter of soldierly proficiency," one of Israel's correspondents wrote recently, "the superiority of the Israeli soldier balanced out the Egyptian's better and heavier arms. Today, however, the situation is liable to change: guided missiles do not require airmen, all you need is to press a button, and the man who presses it doesn't even have to be an Egyptian; he can be a well-paid foreign technician. This means that one of the most important factors of Israeli superiority may be lost when the Egyptian shave enough missiles armed with explosive warheads which could be used to bomb Israel."

Nor must we lose sight of another factor that can also put to nought the moral and intellectual superiority of the fighting army itself: its dependence on regular supplies made necessary by the advanced technology of warfare today. This predicates orderly production at the war plants and orderly transportation, both of which may be disrupted by bombing, leaving the best soldier powerless. The importance of the rear grows greater every day in modern warfare, as Ray Aluf Haim Laskov himself pointed our recently: "If the Arab states should attack us there will be no distinction between front and rear, between the army and the civilians. They will all have to take part in the effect and they will all be directly affected by the war, for they will all be in the range of modern offensive arms.

In view of this development the feeling is gaining ground, here as in some other states, that what is needed is greater "deterrent power," i.e., such military power as to deter the enemy from any attempt to attack. "Security and the certainty of victory in case of enemy attack are not enough; we must get together such striking power as will deter the enemy from embarking on a military adventure," runs this philosophy. One may go so far as to say that everything that is called the Cold War is nothing but a series of deterrent manoeuvres designed to frighten off the other side. The weapons need not always be actual arms, they may be psychological or involve propaganda and other means of influencing the enemy.

But anyone who brandishes the slogan of "deterrent power" should keep in mind that by doing so he is embarking on an armaments race that is likely to be as expensive as it is risky. Industrial production, and particularly military production, is governed by the implacable law of technological proverses; no sooner is a

product off the assembly lines — and sometimes even before — than redesign and improvement are necessitated by research, soon rendering it obsolescent and outright ineffective in the face of the superior weapons developed meantime bythe other side. If anything, this process is being continually accelerated by the dizzying speed of technical progress, which is growing more and more rapidly be it with regard to factory equipment and farm tractors or tanks, planes and guns.

A state's "deterrent power" thus becomes a direct function of its financial resources: it has to be in a position where it may produce or purchase the most modern weapons, and in the required quantities. An excellent illustration of his was provided when the first rockets put in an appearance in the Middle East. Egypt's launchings proved to one and all, and especially to Israel, that she had the financial resources and the technical aid of the Powers - primarily West Germany - required to produce or to assemble a weapon that Israel did not have. The doctrine of "deterrent power" now imposes on Israel the arduous task of catching up with and overtaking Egypt in acquiring more and better missiles. This will call not only for a great scientific and military effort and negotiations under the pressure of time with various countries, but also for colossal expenditure of a scope which we have not yet known. Yet in the end it is quite possible that all this effort will have been in vain, for in the meantime some engineer may come up with some improvements that may render all the missiles - Egypt's and Israel's - obsolte and worthless. So the armament race will begin again, and one wonder whether even if there is no war the end will not be the utter economic ruin of both countries

Those who talk in terms of "deterrent power" and "an equilibrium" between Israel and the Arab countries must, in addition, take into account a variety of other important considerations.

There is the matter of a country's size: geopolitical and demographic in nature. Anyone can see that there can be no such thing as a "balance of power" between Nepal and Communist China, even if Nepal should be plentifully supplied with the most modern arms. There is the distribution of population: it is far easier to deal a telling blow to a target most of whose population is concentrated in a small number of urban areas than to a country whose natives are spread out in a large number of small localities scattered in the wilderness. And there is the population's staying power: a noble example of this was afforded by England in the First and especially in the Second World War, when her people stood the full force of the Nazi air blitz without faltering, but in 1956 the English in turn discovered in Port Said that the Egyprians could not be broken and forced to overthow their rulers by superior arms or round-the-clock bombardment. Such staying power is forged by various elements, such as national consciousness, civic education or religious fatalism, that can defeat the soberest calculations about "deterrent power" and "equilibrium."

A fateful step in the armaments race for the will-o'-the-wisp of deterrents was taken with the introduction of the atom bomb. It is hard to tell what stage has been reached in the preparations for making it in the Arab countries, and particularly in Egypt. But the statement of Mr. William Foster, Director of the American Disarmament Agency, that "China and Israel are today the most interested nations in producing an atom bomb, Israel's motive being the value of this weapon as a deterrent" shows that the West and of course the East too - is suspicious of us and places our regional ambitions on a par with the world ambitions of People's China.

Such a development is quite logical for anyone who is persuaded that the solution to the conflict between Israel and the Arab states can only be military, and those who accept the doctrine of deterrent power with regard to conventional armaments have no right to criticize those who seek to acquire nuclear weapons as a deterrent in view of the latest developments on the enemy side. Yet we may ask whether even the atom bomb is a deterrent.

A recent report in Davar on an interview with Deputy Defense Minister Shimon Peres states. "First priority in Israel's military doctrine has long since been accorded to deterring the enemy from attacking us. The practical implication of this is not only that we must have a deterrent power sufficient to defeat the enemy on the battlefield, but also that the enemy must realize that Israel has this power so that he will not be misled into dangerous conclusions." He who speaks in terms of conclusions is referring to a rational and logical process, but are nations and their leaders always acting in a rational way? We quote from a statement of Mr. Robert MacNamara, the American Secretary of Defense, in the U.S. Senate on June 18, 1962:

"The mere fact that no nation could rationally take steps leading to a nuclear war does not guarantee that a nuclear war cannot take place. Not only do nations sometimes act in ways that are hard to explain on a rational basis, but even when acting in a "rational" way they sometimes, indeed disturbingly often, act on the basis of misunderstanding of the true facts of a situation. They misjudge the way others will react, and the way others will interpret what they are doing. We must hope that all sides will understand this danger, and will refrain from steps that even raise the possibility of such a mutually disastrous misunderstanding."

Unfortunately, it is our great misfortune to be living in a part of the world where irrational sensibilities very often gain the upper hand over logical thinking. All these years we have been hearing how fear affects international relations in the Middle East, Egypt is afraid of Israel and Israel of the Arab states. This leads to frequent demands of preventive war, of a surprise attack before the enemy has developed his full power and potential. If this applies to "conventional" arms, it holds even more for nuclear weapons. For here the decisive advantage lies with the side that will manage to drop the first bomb and to deal the enemy a crippling blow in the "first minute" of the war. Under these circumstances it is difficult to see how "deterrent power" can promote peace.

Everybody talks in terms of "victory". Israel and the Arab states, everyone demands that the military machine be in a position to make a quick job of the war. But the other side demands the same thing of its own armed forces. No one can guarantee how a war will end, and this assumes particular force in view of Mr. Ben Gurion's admission that no matter how many times Israel defeats Egyyt there will always be another round, while a single Israel defeat may be the last.

Today there is no "life and death military struggle." War today - any war can be only unto death, never unto life. That is the essential difference between any way that may break out today and all the previous ones, including the Second World War and the Korean War - and including the Sinai campaign. Until now nations and their leaders have thought in terms of battles between armies, in which the elements of victory were the superiority of manpower and equipment, the commanders' talent and strategic ability. Damage to the civilan population might be great, but it was incidental or at most one srategic aim. But the next war that will erupt will be a war of annihilation on all sides - Israel, the Arabs, the refugees and everyone else. And if all the nations, aware

of the fateful implications of war today, are seeking ways of preventing it, this should apply even more to Israel. For even if the Egyptians should fail to destroy us in the next war, our country shall be laid waste as in the days of Babylon and Rome.

When the First Temple was in danger, the people had the choice of hearing Ieremiah or the captains of Zedekiah : before the Second Temple was laid waste. they could decide between Yohanan Ben Zakkai and Shimon Bar Giora, Any man taking upon himself today to decide the fateful question of life or death for our nation must first strive to do his very utmost to relieve the tension and the danger of our international relations. What is required are not solemn declarations of peaceful intentions - followed shortly afterward by joining in the Franco-British attack on Egypt - or proposals to enter into direct negotiations with the Arab states - accompanied by the statement that the U.N. decision regarding free choice for the refugees is invalid and that no substantial number of refugees will b taken back. It is a grave error to believe that declarations and proposals of this kind make any impression on the world's nations or their leaders. Let us not talk about "peace" for then the question is on what terms. Let us strive to achieve a modus vivendi between Israel and her neighbours. That is much more practical.

But even this calls for a radical change in our policy. It means work and toil — no less effort than is being invested today in preparations for war, in getting toge-ther "deterents", in acquiring conventional or non-conventional arms. A modus vivendi and the elimination of the risk of war must be viewed as so supremely important as to warrant the maximal possible concessions. We must demand international supervision of all nuclear plants in Israel and in the Arab states. We must

Dr. Johnson's Proposals

Although Dr. Johnson's proposals for a solution of the refugee problem have never been officially released, they have been subjected to severe criticism in this country by the press and official circles alike. It would be difficult to describe this criticism as welltaken, since it fails to examine the proposals either broadly or in detail or to take note of the terms of reference imposed on Dr. Tohnson by the last U.N. General Assembly, which entrusted him with this year's task. It might be useful to take a poll among Israel's newspapermen and senior Foreign Ministry officials on what they would have proposed if they had been in Dr. Johnson's boots. It seems to us that, on this as on a number of other issues, such a poll would be of great help in eliciting some objective, factual and practical criticism instead of the unrealistic and demagogic approach so widespread in our political life.

Dr. Johnson's frame of reference was set in an American resolution passed at the U.N. last year without a single dissenting vote. Israel concurring and the Arab states abstaining. This resolution explicitly refers to Paragraph Eleven of the General Assembly's Palestine Resolution of

declare our readiness to submit our plants to international supervision if the Arab too will agree. We must find ways of committing the United Nations to an increasing degree in active intervention in the Arab-Israel conflict, as a deterrent and a power for peace, even at the cost of national sovereignty in some respects. We must actively seek out and foster every opportunity for local and regional collaboration, with and without the United Nations, especially with respect to the rehabilitation of the Arab refugees. We must abandon for good the policy of retaliation

December 1948, which speaks in terms of "refugees wishing to return to their homes" and of others "choosing not to return". Dr. Johnson was specifically instructed to seek and to propose ways and means of implementing this resolution, and not some other one. As he already noted in his report to last year's Assembly, it would have been beyond his competence to intervene in the region's political problems, such as the question of peace negotiations, direct talks between Israel and the Arab states, or any of the issues covered by other paragraphs of the Resolution of 1948. Accordingly, it appears from press reports that he has confined himself to practical and detailed proposals with regard to the refugee problem, and more specifically with regard to the solution envisaged for it by the 1948 Resolution. What are these proposals?

1. Dr. Johnson recommends the establishment of a special body to be headed by an experienced administrator and entrusted with the implementation of the General Assembly Resolution. This recommendation raised a storm in the Israeli press, which denounced it as grave interference with the sovereignty of this country. It is difficult to understand this re-

which has served only to tarnish our re-

An active peace policy such as this will earn Israel the support of the West and the East. Asia and Africa. They will stand by us and bring their influence and pressure to bear on our neighbours. It will be a hard enterprise, fraught with countless difficulties. But it is the only way to peaceful and prosperous survival for Israel, not just for two or three years until the Egyptians get together enough missiles to attack us, but for abiding time.

action. How can one expect hundreds of thousands of refugees to be returned to productive life - in Israel, the Arab state or anywhere else in the world without an administrative body of some sort? No one has said anything yet about the power's of the proposed body or its administrator; they would evidently be a matter for discussion and negotiation among the parties concerned. But without some kind of administrative staff the smallest step cannot be taken in the direction of implementing any plan whatever - be it the Israeli demand to absorb all the refugees in the Arab states or the Arab governments' demand to return them all to their place of origin both of which are equally contrary to the U.N. Resolution and stand no chance of being accepted by the international organization. It is also clear that the administrative staff proposed by Dr. Johnson would have to be large, in keeping with the scope of its task, and to include Israeli. Arab and other officials working together in offices set up for the purpose wherever they might be needed.

2. Dr. Johnson also proposes that every single Arab refugee and every family head be given a questionnaire in which they would be asked to make a "preliminary choice" between returning to their former place of residence in Israel, settlement at their present place of residence or resettlement somewhere else. Secrecy would be guaranteed, as well as the refugee's privilege to change his mind before any decision regarding him was made.

This proposal follows logically and practically from the one to set up a body to deal with the problem, for it alone can furnish the U.N. administrator with the material they would require in the very first stage of their work - information about the refugees' wishes. Anyone who has had any experience with matters of this kind - immigration to and ab-

cognize the necessity of this proposal of Dr. Johnson's, for such a step is clearly required for a clear picture of the scope of the problem and the possible ways of solving it. The proposal takes on additional value in view of the fact that its implementation would tell us what the exact number of refugees is - something which is being hotly disputed at present. This may be one reason why the Arab states are so staunchly opposed, but Israel for one should be interested in such a census.

Contrary to what has been charged in Israel, the mere handing out of questionnaires cannot be interpreted as granting the refugees the right to decide which solution is best, or even letting them decide whether they want to return to Israel or not. According to press reports Dr. Johnson specifies that upon receiving the questionnaires the refugees would be told that there was no certainty their choice would be granted.

The distribution, filling out, collection and checking of the proposed questionnaires would be bound to take a long time and involve a great deal of work which would be all to the good. It is wrongheaded to assume, as is so often done here, that a poll could never be free because the refugees would be subjected to the concerted pressure of the host governments to demand repatriation. Why not demand means to prevent such a pressure? Why not wait until the answers are in before judging?

3. Dr. Johnson also asks that Israel refrain from setting ahead of time a limit on the number of refugees it is prepared to absorb, and stresses that Israel would be guaranteed the right to take security risks into account and to refuse admittance to certain refugees; that repatriated refugees would have to undertake to abide by Israeli law; and that a special non-partisan authority would be set up to arbitrate differences of opinion over sorption in Israel, for instance - will re- the application of these principles.

This proposal is proof regard for the special circumstances of Israel's dynamic development and security needs. It is pointless to set a limit when a figure that sounds reasonable today may be impossible to grant tomorrow. The proviso will also save us idle argument about why one quota was adopted rather than another. The determination of the absorption potential must be left in every case to negotiations between the U.N. body and Israel, following upon detailed investigation on the spot of the circumstances at the time. The limiting factors in Israel's case, we feel, should be not consideration of security risk alone, but also economic, social and human circumstances, for the subjects of the discussion are living human beings whose repatriation would have to mean more than their physical return to Israel: it would have to mean integrating them in an ambience that is now completely foreign to them. This is also the reason why we believe that every refugee returned to Israel should be given a year in which to change his mind, opting for resettlement in an Arab country or somewhere else. The human element also explains why a non-partisan arbitration authority is proposed by Dr. Johnson: the necessity for such a body, apparent to anyone who has had experience with public administration, even on a national level, is even greater in the atmosphere of the Israel-Arab conflict, where a premium will be put on real objectivity and the ability to assess the position of the various parties competently and without bias.

These are the proposals which have rated Dr. Johnson's report the highly critical reception it has been accorded in our press and official circles, even though cool examination reveals that this vociferous opposition is wholly unwarranted. At the same time, little publicity has been given to other parts of the report, which shows the extent to which Dr. Johnson strives to achieve cooperation between the representatives of Israel and the Arab

states, realizing the importance of such collaboration for their future relations. He specifies that the U.N. body he recommends would consult with Israel and the Arab states about the possibilities of repatriation or resettlement; that the host governments and Israel would be asked to send representatives to an advisory board aiding the chief U.N. administrator: and that a special U.N. fund for the absorption of the refugees would be set up with governmental and public contributions, including a substantial sum from Israel (the board of directors of such a fund would of course consist of representatives of all the parties concerned.)

So long as the full official version of the Johnson proposals is not available we cannot judge, for in such a document the wording counts at least as much as the actual content. If correct, the version published by the Foreign News Service of the Chicago Daily News *) which has been described as competent by the spokesman of the U.S. State Department, Mr. Lincoln White, would prove that Dr. Johnson has adhered strictly to the terms of the assignment given him by the last General Assembly. He has attempted to show in what circumstances and in what matter a practical solution to the refugee problem can be sought - by anyone earnestly desiring such a solution. Far from being considered a negative approach to the refugee problem, his proposals deserve to be examined soberly and on their merits, as behooves an important document.

Israel cannot prevent the implementation in the Arab States of Dr. Johnson's suggestions (the establishment of a staff, the election of an administrator or the distribution of the questionnaires), if the P.C.C. decides to carry them out. The only question is whether their implementation would be with Israel's participation and supervision or without them.

Deputy Defence Minister Shimon Peres on "Ihud"

Dear Dr. Shershevsky:

Six months have elapsed since you wrote me, but in the meantime we have taken part in a debate in which both of us had an opportunity to stress their opinion.

My opinion remains, as before, that our concern for future peace must not make us forget the problem of survival. Israel's survival is still in danger, and we must devote our main effort to repelling this threat. Israel - as she is today, as she ought to be - emphatically can be destroved from within. The repatriation of Arab refugees - and the Arab states will demand as a precondition of peace that they be all granted the right to return is liable to wreck the state from within.

The Arab régimes are not the kind of government systems that strive for peace and collaboration, and stressing our desire for peace and our striving for collaboration will not change their particular

character today (a typical instance was afforded to us by the Syro-Egyptian merger and its subsequent dissolution).

It may well be that the method we propound is less imposing than the one you suggest, but I feel that the survival of the lewish people - even in a situation of no peace and no war - is a lofty goal that requires no further justification.

Many distinguished men of our age distinguished in every respect - have striven for peace at almost any price. We need only recall some of the events of the history of the second world war. But those men, despite their pure intentions, bear a heavy burden of responsibility for ruin, war, disappointments and bloodshed. Good intentions are not enough. Therefore, I greatly respect your motives but I completely reject the policy that you sug-

> Faithfully yours, Shimon Peres

Arab-Israel Peace Hopes Rising

(Dr. Johnson's Suggestions)

By MILT FREUDENHEIM

Chicago Daily News Foreign Service (1.10.1962)

UNITED NATIONS, N.Y .- The first small glimmer of hopes for permanent Arab-Israel peace is emerging from lock. secret developments here.

The Arab and Israel government are studying a plan for solving the problem of 1,000,000 Palestine-Arab refugees, drafted after a year of diplomatic work by UN special representative Dr. Joseph E. Johnson.

The Chicago Daily News has obtained a copy of Dr. Johnson's confidential proposals for a UN initiative that would be the first break in the 13-year-old dead-

UN officials for years have pointed to the refugees of the 1948 war camped around Israel's borders as the potential spark that could bring war to the Mid-East powder keg, with worldwide implic-

The United States government has given nearly \$300,000,000 since 1950 to UN refugees relief, which has cost over

^{*)} See p. IX.

\$425,000,000 total.

Even so, the UN Relief Agency (UN-RWA) spends less than 10 cents a day per person on the 1,174,760 refugees now registered. Of these, close to 500,000 still live in UN camps.

On a global scale, the unresolved Arab-Israel cold war with its many shooting incidents, and the brief 1956 Suez hot war, is blamed for the heavy commitments of Soviet military aid to the Arabs.

Dr. Johnson, 56, a pipe-smoking former Williams College president, who heads the Carnegie endowment for international peace, has been quietly conferring with Mid-east officials since August 1961.

His official title is special representative of the UN Conciliation Commission for Palestine (PCC); which consists of the United States, France and Turkey, working under a mandate from the UN Assembly.

In confidential documents dated August 31 and September 6, he set forth concrete proposals now under consideration by top Mideast leaders.

The Johnson proposals include:

1. Appointment of a new UN administrator and staff charged with the duty of carrying out the 1948 UN Assembly resolution for repatriation (to former homes in Israel) or resettlement of the refugees.

Individual refugees and heads of families would be given confidential questionaires. They would make a "preliminary" choice, keeping the right to change their minds later.

Possible choices would include return to former property in Israel; return to alternative locations in Israel; resettlement in Arab countries; resettlement elsewhere in the world.

3. The UN agents would consult Israel on possibilities for repatriation, and Arab and other countries specified in the preliminary questionaires regarding resettlement of the refugees.

4. Israel would be asked not to set

a maximum number of returning Arabs it would admit. However, Israel would retain the right to reject individual Arabs as security risks, subject to UN over-all surveillance and review.

Refugees would be expected to agree to uphold the laws of Israel, or any other country they settled in. An impartial organ to hear disputed cases would be es-

 A special UN fund consisting of voluntary contributions from governments, and the world public would be set up to help the refugees become integrated.

6. Israel, with help from the UN and friends (mainly the United States) would be required to pay indemnities to Arabs who lost property in Israel.

Expenses of the UN administrator and agents would go into the regular UN budget, assessed against all 108 member countries (including Communists and Arabs that have not paid cash for the UN relief program in the past.)

The UN agents would be "co-ordinators" and "catalysts" with responsibility to inform the individual refugees and see that they understand and obtain their rights. Illiterates, for example, would get special help.

After consulting with Israel and other governments, the UN agents would report confidentially to individuals and fermily heads, enabling them to change ther minds according to the real situation.

All refugees would be entitled to a UN fund indemnity covering the hard-ships undergone by them (something like a veteran bonus).

The Atab host governments (United Arab Republic, Syria, Jordan and Lebanon) and Israel would be invited to name representatives to a council of advisers to the UN administrator. These countries signed the 1949 Armistice pacts.

While refugees would indicate preferences on the questionaires, they would be told from the start that they would not

Egypt's Economic Development Organisation

By A Special Correspondent

Notwithstanding the social changes that have taken place in Egypt over the past decade, it has remained an agricultural country most of whose population still derives its livelihood from the land. In view of this basic fact, the past few years have seen the establishment in Egypt of a few economic and banking institutions with the declared purpose of developing agriculture through assistance to the country's cultivators, who have always suffered from a shortage of working capital for their daily tasks. It is this shortage that resulted in the peasants' becoming indentured to landowners and usurers, denying them the fruit of their heavy toil.

One of the most important institutions that have been constituted for this purpose and the development of Egypt's economy in general is the Economic Development Organization, set up in 1997 to fill the economic vacuum left by the French and the British after the Suze crisis. At the time there were many observers who feared that the departure of the British and the French would mean not only collapse for the Egyptian economy but complete chaos in every one of its

necessarily get their first choice.

It would be expected that refugees, who have established new lives, with family connections, would prefer not to move to Israel (a large proportion of the refugees are young people born since 1948).

The UN administrator would set up with Israel a detailed procedure for examining requests.

Property indemnities would be based on the 1947-1948 values of real estate and estimated value of moveable property, with adjustments for lost interest payments, money depreciation, and rights in branches — finance, banking, insurance, industry, etc. — all managed and directed by foreigners for decades.

Fearing that these apprehensions might be fulfilled, the Egyptians nationalized a large number of enterprises, from industrial plants and mineral concerns to banks, insurance companies and other economic institutions, and this in turn created the need for the Development Organization, whose activities in the first weeks of its existence included supplying capital to the nationalized firms, appointing Egyptian directors to their boards and solving the various other problems connected with their continued operation. The number of organizations under its care has by now passed the 50 mark

According to the Development Organization's director-general, an engineer named Muhammad Sidki Suleiman, the institution is working toward two basic

a. devloping the national economy through commercial, agricultural and financing activities;

b. planning an investment policy for the funds at the disposal of the Developcommunity properties such as mosques

and churches.

Israel would be expected to make a substantial contribution to the special voluntary fund.

The UN agents also would take into account the ability of various Arab states to accept refugees. It would negotiate with Arab and other governments on behalf of the refusees.

The new system would somewhat parallel the UN high commissioner for refugees office that has supervised the resertlement of 1,000,000 refugees since World War II ment Organization - in other words, the Organization is a government agency for the organization, control and coordination of public investment with the economy's ment of over LE60 million. development in mind.

The first set of investments made through the Organization added up to LE17.5 million; by 1958 the total had reached LE67.2 million, Mr. Sidki feels that while this sum is but a negligible fraction of Egypt's national investment, his institution plays an extremely important role in the main branches of his country's economy.

The Organization is part or whole owner of over 60 companies of various kinds, including 5 banks whose assets add up to 4.5% of all banking assets in the country. The Organization also controls almost all the special banking branches dealing with agriculture, land, industry and trade. Other firms on the list include 5 of Egypt's biggest insurance companies, 5 trading organizations, 2 shipping and transport firms. 7 mineral concerns, 2 oil companies, 5 engineering and steel concerns (including the Helwan mills) 6 chemical concerns (including the great fertilizer plant now rising at Aswan and scheduled to produce half a million tons of ammonium nitrate a year) and the Alexandria paper mills(with an annual output of 25,000 tons)

In terms of funds, the Organization's investments break down as follows: Banking and insurance Petroleum and other minerals 67% Industrial plants Shipping and commerce

The Organization has set up 9 new companies, 4 of which are engaged in mineral prospecting and the development of deposits of magnesium, phosphate, tin, etc., and added 6 modern ships to Egypt's merchant marine. It is playing an important role in the current LE218 million five-

year industrial plan in that it is planning 83 new plants to be set up over the coming ten years with aggregate invest-

In the past few years the Organization has served as one of the Egyptian government's main arms in carrying out its nationalization decrees for the country's industry. The 10 large companies which the Organization owns today include the country's second biggest bank, the Bank of Alexandria, which also controls the great Al-Muttahida insurance company and the General Petroleum Company, today the offical agency for oil prospecting, refining and marketing.

By the beginning of 1962 the Organization's investments exceeded LE80 million. Its mineral concerns included the Sinai Magnesium Company, which exported LE1 million worth of products last

In order to prevent bureaucratic interference with the performance of the Organization's tasks, it has been granted sweep ing powers. Its staff has been divided by Mr. Suleiman into three departments: a Technical Division, an Economic Division, and an Auditing and Finance Divison. Each of these cooperates closely with the management of the various companies and enterprises connected with the Organization in the preparation of development plans, the analysis of commercial reports. the drafting of profit-and-loss balances and the compilation of various other economic reports for the Organization.

In each firm controlled by the Organization, the Chairman of the Board, the General Manager and the heads of various divisions are selected by the Organization itself out of a list of three candidates submitted by he management of the firm. Cooperation between the Organization and the firms takes the form of committee meetings of the Organization, at which the firm managers discuss their plants' problems difficulties and development possibilities.

We have noted that agriculture is one of the Organization's most important concerns. Nearly nineteen out of Egypt's twenty-six million people subsist on agriculture. Only 2.4% of the country's territory are cultivated - 5.85 million feddans. The crop area is 9,930,000 feddans in Lower Egypt and 1,300,000 in Upper

Of the total area 90% is under field crops, while fruit takes up 126,000 feddans and vegetables 345,000. The national herd today is worth LE.80 million, or some 16% of the national farm product. It includes 2.7 million head of cattle, 2 million heads of small cattle and a poultry flock of some 63.5 million, which alone is worth LE17 million or 3.4% of the national farm product. Milk production stands at 1.4 million tons, of which 4600 are pasteurised, and meat production at 82 tons. Fruits head Egypt's farm export list, and within this category citrus is rapidly winning an important place

The Development Organization is devoting a good deal of attention to the expansion of citrus in view of the opinion of Egypt's agricultural experts that the country presents ideal conditions for this crop: a soil rich in minerals, humidity from the river and a strong desert sun, cold winter mornings and warm sunny forenoons. Yet citrus growing has been neglected in Egypt for decades, and only in the past two years have systematic attempts been made to expand it. These have lately reached a feverish pitch and included the establishment of 5 modern packing houses where the fruit is mechanically washed and then packed and sent off. One of these stations, at Banha, has a capacity of 75 tons per eight-hour shift: others range from 15 to 50 tons.

The main two variieties of citrus grown in Egypt are the Shamuti baladi and the blood orange. The country's main regular customers are Germany, Britain, Sweden, Yugoslavia and nearby Arab countries. Export in the past five years has expanded as follows, illustrating the effort invested by the Egyptians in the development and promotion of this branch:

1955/6	98	tons
1956/7	2,396	,,
1957/8	4,587	"
1958/9	6,637	,,
1959/60	15,550	"

In the past two years the Egyptian government has begun implementing an ambitious program of training workers for citrus groves and packing houses. Perusal of local professional literature discloses that the inspection of fruit for export is very strict and carried out on the spot as well as by a special Citrus Export Bu-

The Ministry of Agriculture sees to the periodic spraying of the groves and the construction of refrigerated warehouses in which the fruit is kept until it is shipped in temperatures of 32-34 degrees Fahrenheit and at a relative humidity of 80-85%. The Ministry is also attempting to prolong the picking season so that it will stretch from November to June instead of from October to April.

All these detailed and instructive data show that the Development Organization has set itself definite and commendable objectives. This has earned it the full support of the authorities. The job of management and guidance performed by such institutions can make an important contribution to the economy of a country like Egypt, which was for decades prey to a woeful lack of planning and fore-

The Jordan Water Schemes

Like many other countries, Israel is not a separate hydrographic unit. Nor are the Arab states.

The waters of the region can be exploited effectively and to the advantage of all Middle Eastern countries only through integrated and comprehensive planning and implementation on a regional basis. Failing an agreement on such an approach, each country is liable to exploit whatever water resources it can lay its hands on independently, making utililization less efficient and much more expensive.

There are three main streams to which regional planning could apply: the Jordan, the Yarmouk and the Litani. The headwaters of the Jordan come from the Dan, which rises in Israeli territory, and the Banias and Hasbani, born across the border in Syria and Lebanon respectively. The Jordan itself traverses the territory of two states, Israel and Jordan, and the Yarmouk enters it only 8 km. south of the Sea of Galilee, which lies in Israel territory.

The idea of regional water planning first aroused public interest in 1953, when the Israeli-Jordan border was tense and the U.S. annoused that it would support "a plan for the utilization of the water resources of the Jordan valley on a regional scale and for the benefit of all the states in the region."

One of the main considerations that moved the U.S. to take this stand was the situation of the Arab refugees, tens of thousands of whom had been living for five years in idleness and at the expense of the U.N. Relief and Works Agency, 70% of whose budget was provided by the American government. Washington hoped that a regional development plan

could provide at least a partial solution to the problem of these refugees.

Th President of the United States appointed Mr. Eric Johnston "Water Ambassador" entrusting him with the task of bringing the parties to an agreement on the joint exploitation of the region's

Johnston's appointment was never withdrawn, but after three years of diplomatic activity in the Middle East he was forced to admit defeat.

Three plans designed to serve as a basis of international agreement for the utilization of the region's water resources were proposed in that period. First was the so-called Johnston Plan, fruit of the labour of two American engineers, Main and Clapp. It involved the Jordan and Yarmouk alone. On the basis of a combined annual flow of 1550 million cubic meters for the two rivers and of the assumption that some 250 million would be required to retain the present level of the Sea of Galilee and the Dead Sea. it provides that 1300 million could be utilized and proposed a quota of 825 million for Jordan, 425 million for Israel and 55 million for Syria.

A basic condition set by Johnston was that all the water obtained by the implementation of his plan would have to be utilized within the Jordan basin itself. This meant that Isnael would be denied the possibility of diverting the waters to the Negev, and could only make use of it in Eastern Galilee, the plain of Esdraelon and the Jordan valley itself. This Israel is unwilling to accept, although she endorsed the principle of regional utilization as such. She submitted a counterplan of her own which, in addition to the Tordan and the Yarmouk, took in

the waters of the Litani in Lebanon.

The annual flow of the Litani is some 550 million cubic meters, of which an auuthoritative estimate believes that only a quarter is needed for irrigation within the borders of Lebanon. The Israeli plan therefore suggested that the surplus 680 million be directed to the Jordan basin and divided among the riparian states, which would thus dispose of well-nigh two billion cubic metres for the purpose. Of this Israel would obtain some 1200 million cubic metres, enabling her to ririgate 180,-000 hectares of land, mainly in the Negev.

The needs of Israel's agricultural development, and especially the necessity to irrigate the arid south with waters from the north, made it impossible for Israel to postpone the implementation of her water plans until such time as a joint international agreement could be achieved An Israeli delay pending Arab agreement would not only have jeopardized the development of the Negev desert but might also have been interpreted as an admission that Israeli development plans were subject to Arab approval. Economic and political reasons alike thus militated for embarking immediately on the implementation of the diversion of Jordan waters to the Negev, particularly since the negotiations with Mr. Johnston appeared to be deadlocked. It was therefore decided to get on with the work without foreign assistance. So long as the water plan involved only resources within Israel's territory, there could be no tenable objection to it.

Israel's development needs were urgent, and her water planners found themselves in a race against time. It was up to them to ensure that the fields of the country's south and the Negev would get their water the moment they had reached the stage of full development in their reclamation, the first stage of which after clearing is generally dry-land faminize.

What is Israel's National Water Project?

Its main conduct is designed to be not just the principal artery carrying the Jerdan's waters southwards, but also a link binding together the large bulk of the nation's regional water projects and welding them together into one interrelated system. In other words, the main conduit will serve as a sort of primary regulator, enabling surplus water from one part of Israel to reach some other part where the supply is permanently or temporarily deficient, in keeping with the need.

The conduit's third function is to permit water storage on a national Lasis, from winter to summer and from rainy years to years of drought. To derive the maximum benefit from the nation's network of reservoirs they should be interconnected — and this is precisely what the conduit will accomplish.

At the northern end of the national water project is the Hula drainage scheme, one of the most important elements of Israel's water economy.

The Hula valley, about 6 km. wide and 22 km. long, is enclosed in steep hills and mountains rising rapidly to heights ranging from 900 to 2800 meters above the valley level. Rain-bearing clouds hitting the ridges precipitate aboundant rain, and the runoff streams rapidly and in large quantities into the valley. This is also the spot where the three rivers of the Jordan unite; but further south, the lava flow of some prehistoric volcanic eruption blocks up the riverbed, and this is what created the Hula swamps. For thousands of years the waters rose over the basalt barrier and spilled over southward, but the Tordan's narrow and shallow outlet was far from sufficient to drain the winter's precipitation, and the rest spread over the valley bottom. A lake of 1400 hectares was created plus 4300 hectares of swamp and, north of it, 2000 hectares that were under water most of the winter.

The drainage project was implemented in three stages, In the first, which took place in 1950 and 1951, the bed of the lordan was deepened, widened and flattened along a four-and-a-half-kilometre stretch of the river from the southern end of the Hula lake to the Daughters of Jacob bridge. Most of the work was carried out within the demilitarized zone, over the Syrians' protests and often under their fire.

The second stage, implemented in 1953-55, meant digging two parallel main drainage channels in the swamp and in the lake bottom, and connecting them by means of a transverse channel carrying the water to the head of the widened river bed. In the third stage, the two channels were extended up the valley and a network of subsidiary channels excavated to drain off the swamp.

The marsh was wiped from the face of the earth, and over 6000 hectares of fertile land were added to Israel's cultivated area, while the Jordan now streams free, in a bed worthy of the historic river, and all the water of the Hula basin reaches the Sea of Galilee.

Here we come to another important link in the national water plan, for the Sea of Galilee is an integral element of the project and will serve both as a pumping pool and a perennial storage reservoir.

Since the Sea lies 212 meters below sea level, if the water flowing into it is to be conducted over the coastal plain it must first be raised by at least 250 meters. Sending up such a volume of water to this height will require pumps with a rating of some 45,000 kw.

In the first stage the water will be pumped up straight from the lake bottom by a huge pumping station erected entirely underground in a nearby mountain. Here the water will be raised over 250 meters and delivered into Wadi Salmon, to stream westward.

When the diversion of the Iordan to a point just north of the Sea of Galilee but several hundred meters above it is completed, an artificial waterfall into the lake will be created powering turbines. The resultant electrical energy will be stored and relayed to the pumping station in effect enabling the Jordan's waters to be raised to the conduit's level under their own

Upon completion of the whole proiect, an annual 320 million cubic meters will be delivered to the conduit and after the needs of the country's north are met from the various water resources integrated in the system, this is also the quantity that will be available to the Negev.

While Mr. Johnston did not accept the Israeli plan, he was unable to prevail on the Arabs either to accept his scheme. In January 1954 the Arab states in turn set up a commission of experts of their own, entrusted with the elaboration of a counter-proposal to the Johnston plan. This commission submitted another scheme referred to generally as the Greater Yarmouk Plan.

The object of the plan was to divert the waters of two of the Tordan's three rivers, the Hasbani and the Banias, by a circuitous course by way of the Kuneitra plateau to the Yarmouk basin, where they would be stored in Jordan territory by means of two great dams. While the Johnston plan had proposed utilizing the Sea of Galilee as the natural reservoir from which Israel, Jordan, Syria and Lebanon would obtain water in keeping with their allocations, the Arab plan made this segment of the Yarmouk the central reservoir, so that Israel would not be able to utilize the water.

plan and expressed itself ready to finance 95% of the cost of putting up the dams and to allow Syria to use most of the hydroelectric energy to be generated there, in return for most of the irrigation water, which would have gone to Jordan's agriculture.

Soon, however, relations between fordan and Syria deteriorated. Ultimately any collaboration became out of the question and Tordan quit the joint commission that had been set up for the purpose. Instead it concentrated on the Limited Yarmouk Plan, also known as the Ghor Project, implementation of which began in 1958. The Yarmouk's waters are being diverted into a 67-kilometer channel running east of the Jordan and roughly parallel to it, to irrigate some 12,000 hectares of land. The main feature of the plan is a 980meter tunnel. 3 meters in diameter, which was excavated in the mountains.

A contracting company from Milan is carrying out the project, the first stage of which, including the tunnel and 23 kilometers of channel, was completed about a year ago. The second stage of an additional 24 kilometers is expected to be concluded within a couple of months, and the final segment of 20 kilometres is scheduled for completion during the course of 1963.

The outstanding advantage of this plan from Jordan's point of view is that

The Jordan government supported the it could be integrated at some future stage into a resuscitated Greater Yarmouk Plan as well as into the regional Johnston Plan, which is probably the reason why the United States is financino it.

> Israel has displayed great restraint in the face of this local Jordan scheme. The Yarmouk streams along Israel's border for a distance of 17 kilometers, and a few Israeli settlements across the Jordan have been obtaining their water from it. Yet Israel has done nothing to obstruct implementation of the project, partly because it is strictly local in nature and partly because it is designed to relieve the suffering of many of the Palestine refugees in Jordan, who will benefit from this agricultural development scheme.

> As for the vociferous opposition voiced by the Arabs to the Iordan-Negev project, its motivation is clear: every development project in Israel increases her absorptive capacity, srengthens her and removes further the possibility of implementing the Arabs' dream of annihilating her.

> The editor of the Lebanese paper, "Al Aml", recently wrote: "We may admit that time is in Israel's favour and against the Arabs, and if today they are not able to destroy her, the task will be more formidable sevenfold once her population has grown to five million and the Negev desert has been transformed into populated, cultivated and fertile land by the diversion of the fordan."

The Upper Euphrates Dam in Syria

The project of a dam across the Upper Euphrates is to be realized in the
near future now that an agreement for
its erection has been signed by Syria and
a Western Consortium. The cost of the
project, estimated at some two billion Syrian
pounds, is to be repaid in full to the
Consortium after 20 years. According to Syria's Minister of Industry implementation of the first stage of the project will begin this spring, and is expected to last five years. Some 200,000 hectares of land will be irrigated with the aid
of the water stored behind the dam.

"Dam fever" has been sweeping the Middle East from Sudan to Turkey for the past few years due to the realization, imparted largely by foreign experts, that millions of hectares of fertile land can yield plentifully under regular irrigation by water at present spilling into sea or marsh. The dam projects also serve important flood control functions in countries like Iraq, Egypt and Sudan, preventing ruinous damage to soil and man alike.

While the Aswan Dam has received the greatest publicity of these Middle Eastern projects, largely due to the political centre that have been focused on it, other dams going up in he region are no less important. The Upper Euphrates dam being planned in Syria will be momentous not only for that country's economy but also perhaps within the broader context of the inter-Arab balance of torces between Egryt and Mesopotamia.

But if Turkey and Iraq should oppose the plan, how will Syria be able to implement it?

The course of the Euphrates from its sources in southeast Turkey until its confluence with the Tigris near the Persian Gulf may be divided into three sections:

down a mountainous valley entirely in Turkish territory, across the Jazira plateau largely within Syrian territory, and through the alluvial plain in Iraq. Syria controls the river along a course of some 450 kilometres out of a toal of some 2660. What is important, however, is not the length but the widht of the valley lands that can be irrigated by the river without having to pump the water up too high. The valley itself averages a width of some 20 kilometres, within which the river meanders and divides up into countless arms that join again further downstream; but the rest of the plateau is 60 meters and more above the water level. It is the same problem in Israel by the Jordan, where everything is dry within a few hundred meters of the stream.

Al l'azira ("the island") is so called

because it lies between the two great ri-

vers of Mesopotamia. In the north, near the Taurus chain, precipitation averages 12 to 16 inches and drought is rare, but that part of the Jazria is practically all within Turkey; rainfall in the Syrian Jazira is between 8 and 12 inches. Under the French mandate, when the government established its supremacy over the nomads from the air, this became a region of extensive grain farming and dozens of settlements arose on the ruins of cities and villages deserted since the hold of the Baghdad Caliphate on the nomads in the 9th and 10th centuries. The crops, on both sides of the Euphrates, require auxiliary irrigation in winter, full irrigation being required for summer crops and especially for cotton, which has already captured an important share of Syria's cultivated area as well as of her exports. It is this precious irrigation water that the dam project is intended to supply, another project being flood control for the walley itself and the prevention of swamp formation in it at the very season when the riverbed soil could yield.

meters. Daily averages vary even more widely, from 270 cubic meters per second to 4000. Floods may be expected in any winter month, making crop grow-

The control of the Tigris and the Euphrates is a far more complex problem than that of the Blue and White Nile. That is one explanation why such mighty empires as Assyria and Babylonia have raded from the scene.

The rhythm of the rise of the Nile is relatively simple: it begins at midsummer as the monsoons deliver their rains over Ethiopia, the river reaching its greatest height about October and then falling off, so that the soil vacated by the river can be sown in winter and the crops harvested before the following summer's flood. There are years when the river rises more because the rains upstream have been abundant, and there are years when the monsoon is comparatively poor and the flood is inadequate. Those were years of hunger for Egypt until its system of dams and barrages was erected in the 19th and 20th centuries, doing much to regularize the flow as well as to expand the cultivated area. But there has never been any such thing as a flash flood of the Nile. The floods of Mesopotamia's rivers on the other hand, caused by both rain and thaw, in the mountains of Armenia, Kurdistan and the Zagros, are quite irregular. While Mesopotamia, unlike Egypt, is a country that has rain, and this rain is as important to the country's agriculture as the rain and snow that feed the great rivers, a regular supply of irrigation water is essential. But river regulation is as important for flood control as it is for the creation of his supply.

The flow of the Middle Eurphrates the year round averages out to 1095 cubic meters per second, but the monthly average varies from 400 in the low-river month of October to 2750 in April, which is generally the month of the greatest floods, followed by May with 2500 cubic

meters. Daily averages vary even more widely, from 270 cubic meters per second to 4000. Floods may be expected in any winter month, making crop growing nearly impossible in most parts of the valley itself, whose topography resembles that of the Nile in Upper Egypt. At the same time, since the floods continue well into July and leave swamps in the river, the growing season is compressed into a few months that are too short for agriculture.

The purpose of the Upper Euphrates dam is threefold to make cultivation possible in the river valley as it is today along the Nile, to provide electric power, and to supply water for the irrigation of parts of the plateau bordering the valley. Such a scheme was contemplated by the Ottoman government as early as the end of the 19th century, when plans were being considered for the Berlin-Baghdad railway. But while the Turks gave the concession for the railway to the Germans they entrusted a British engineer, Wilcox, with a survey of the Tigris and Euphrates and of the possibilities of irrigation along them. To this day Wilcox's book is the best survey of the question of river regulation in Mesopotamia.

In those days both rivers were entirely within Ottoman jurisdiction: today the Euphrates is controlled by three separate republics and the Tigris by two, with Persia controlling several of its tributaries. The regulaion of a river requires damming its upper and middle course and the building of canals along its lower course. The main benefit of the Wilcox plan devolved on Iraq herself, which has been implementing the projects involved: the Upper Euphrates plan, drafted as it was in Syria for Syria's benefit, can by modifying the river flow, wreak havoc with the calculations on which the Iraqi river schemes are based, robbing of water the Habbaniya lake which serves as the main reservoir for the new irrigation schemes

IN THE ARAB WORLD

A. AHISHAR

A. In the Arab States

EGYPT

WHAT KIND OF UNITY?

The latest developments in the Arab world lend topical interest to a recent article in which Dr. Muhammad Hussian Haikal, Editor of the daily Al-Ahram, attempts to explain the main lines of Egypt's policy toward the Arab states. The following are characteristic excerpts from the article:

along the Euphrates. Hence the protest, or rather the threats of a protest that have been voiced by Kassem against Syria's implementing the Upper Euphrates scheme without Irao's full approval.

In order not to locate the dam too close to Iraqi territory, the Syrians will probably want to build it as far as possible upstream — though here they will be careful not to antugonize the Turks by erecting the dam at a spot where the water backing up might flood Turkish territory. One of the purposes of the projected dam is the supply of electric power to Aleppo, which gets it at present from a river whose headwaters lie in Turkey and are exploited there for irrigation although this depletes the Syrians' water and power supply.

All in all, the Syrians have so far been going ahead with their project in the teeth of overt or covert hostility on the part of their neighbours. This hostility was stirred particularly during the period when Syria and Egypt were united, and Iraq genuinely feared the hegemony of the United Arab Republic which not only outnumbered her population fivefold but was vasily more advanced and richer in human resources. To this was added the feeling

The current conflicts between Arab states need not frighten any of us. I should like to say without any intent to philosophize that at this stage it would have been more disturbing if there had been no such conflicts. I speak from profound conviction. The very fact that these conflicts exist is, I believe, doubly significant.

It is significant in the first place be-

that the Syrians controlled most of the rich Jazira, and desert areas that might have been considered part of Iraq, not through any affinity with them but as a legacy of the French mandate.

Now that the Egyptians have been driven from Syria one might suppose that this should allay some of Iraq's suspicions. Both Iraq and Syria might be well advised to fear each other less and to direct some of their energy to working out ways of exploiting in common the land and water resources of which they dispose, and of settling with their aid their own landless peasants and Palestine refugees, not to mention hundreds of thousands of roaming Beduin whose settlement properly planned, would enrich the economy of both countries and still leave them a substantial reserve of land and water for future generations.

The question is whether the Upper Euphrates dam scheme will prove the first step ushering in a period of understanding and practical collaboration between Syria and Iraq for raising the standard of living of their populations, or a new bone of contention that may drive Syria again into Egypt's arms. cause it shows that the revolutionary phase through which the Arab nation is now going is real and radical, for were this not so it would have been easy for the opposing interests within the Arab nation to come to an understanding and to some arrangement.

The revolution itself forces these conflicts into being and renders a clash inevitable between the national elements and those that are hostile to progress because they are connected with imperialism and because they have gained control of the peoples' resources.

The very fact of conflict is a symptom of strength and not of disease, for it shows that the nation is alert.

Before the social revolution in Egypt nothing would have prevented Nasser and King Saud from being photographed kissing each other. It is no coincidence that the relations between Nasser and Saud entered a critical phase in the wake of the great victory in the political campaign of 1956 against imperialism and the beginning of the "take-off" stage of our social revolution.

Despite all attempts — including King Saud's visit to Egypt in 1959, after his notorious plot of early 1958 against Nasser — a break between Nasser and Saud was ultimately inevitable, and there is no point in ignoring any longer the existence of the contest between what the two stand for. A certain ideological vagueness helped blur the issue at the time.

The earmark of the revolutionary phase, then, is the basic struggle. The first obligation of nationalism is to crush foreign domination.

The second significant aspect of the current developments is the disclosure that Arab unity is real and profound, not a political invention or an empty slogan.

The social trends in each of the Arab states know no frontiers. The unity of the Arab nation opens the gates before them and removes from their path the barbed

wire barricades of official borders . . .

It is natural that Saud should have come out against socialism in Egypt, for it endangers his régime inside Saudi Arabia

Every new enterprise that goes up in Egypt is for King Saud equivalent to an attempt to destroy a palace in Saudi Arabia. Every right secured by the worker or the peasant in Egypt holds out, in the king's view, a hope of approaching redemption to one of his slaves. Why? Because the unity of the Arab nation is real and profound.

At one time, before the Suez campaign, Britain officially approached Nasser and told him: "We will help you achieve anything you desire here in Egypt — provided you do not interfere in what goes on outside of Egypt!"

The United States too proposed unlimited aid to Nasser on condition he would not spread his ideas beyond Egypt's frontiers. Nasser did not agree. He could not have agreed. Why? Because every word he speaks in Egypt finds an echo outside it, and his every action west of Sinai reverberates east of Sinai.

If so, we are not frightened by these conflicts. They are natural in what is one nation. Let us not be ashamed, and, heaven forbid, let us not try to hide them. We would be siming grievously against our historic development.

The revolution that is now sweeping the Arab nation is not graver than the one that rent the American nation. We, at least, have not had to pay the price of civil war to pave the road to emancipation and revolutionized production. We, at least, will not have one Arab army fighting another. (? Ed.)

From here we go on to the next conclu-

The current conflicts between some of the Arab states are inherent to the phase of political and social revolution.

The impression may have been creat-

ed that I have been attempting to justify the current conflicts between Arab states. That is not my purpose. What I want to

say goes beyond it.

I want to say that what we need now is not conciliation between the Arab states but an understanding of the nature of the conflict, so that the truth will come to light. We do not want the controversial elements to be concealed but brought out and explained, so that every man in the Arab world will know where he stands in the inevitable campaign for the Arabs'

I want to say that what we need now is not Arab solidarity but a complete differentiation, so that the Arabs' future will be clear and unambiguous.

What is more, the call for Arab solidarity that is now being sounded in some Arab states cannot possibly be a goal at this stage, for it would mean freezing the Arab revolution and agreeing to a compromise that can only harm and fetter the Great Turning Point.

I should like to ask what good could possibly be served by striving to achieve a united front between King Saud, King Hussein, the Imam of Yemen, General Kassem, Nazim al-Kudsi and others?

Can King Saud symbolize the Arab man's hope for a better future? Can King Hussein symbolize the aspiration of the Arab nation to emancipate itself from imperialism and to crush it? And Kassem - can he deliver Palestine by vague declarations? And Nazim al-Kudsi, who is but a puppet pulled by strings behind the scenes, what is he worth?

And even if all these can be "solidary" with each other, Egypt must keep away from such solidarity. She must declare her opposition and hold the banner of this opposition loyally high. The franker she will be, the more successful she will be. A decisive conflict calls for just that.

Let us then proclaim like Nasser: "Not unity in the ranks, but unity as a goal !"

PROGRESS IN THE NUCLEAR FIELD

Handsome achievements in the field of nuclear research were summarized for the press on the tenth anniversary of Eypt's revolution by the Minister for National Research, Salih Hedavat :

An Atomic Energy Institute has been set up, including an institute for radioactive isotopes, designed for research in the medical, agricultural and industrial fields. The nuclear reactor erected at Inshas symbolizes Egypt's entry into the atom

The research carried out by Egyptian scientists preliminary to the erection of an atomic power station has been completed and a budget has been allocated for the project itself. The station site has not yet been determined, but is expected to be in the vicinity of Alexandria, Construction, scheduled to last two years, is to begin

A radioactive cobalt unit was recently set up, designed mainly to test the effect of radioactivity on plants and crops, and particularly on cotton.

Large amounts of atomic raw materials have been discovered in southern Egypt. Radioactive thorium is already being produced from the black sands of the northern Nile delta.

ELECTRONIC PHYSICS AT THE UNIVERSITY OF ALEXANDRIA

A department of electronic physics designed to promote the development of nuclear research and rocket science has been set up at the University of Alexandria reports the Lebanese daily, Al-Iarida, which quotes a statement by the University's Rector, Dr. Ali Shu'aib, that the department has been equipped with modern instruments and maintains contact with leading scholars in various countries of the

The Rector also declared that it was planned to set up at the University a special faculty where outstanding graduates could continue their studies so as to mold a generation of first-rate scientists able to contribute to Egypt's scientific activity of the space age. Setting up the faculty will cost half a million Egyptian pounds.

NEW DRUG FACTORY

A new plant for the manufacture of pharmaceuticals and anti-biotics has gone into production in Egypt. The company is a local subsidiary of Verwerke Hoechst of Germany, which put up 60% of the £130,-000 capital, the rest coming from local investors. The new firm expects to export to various African and Asian countries and will soon open a laboratory for research into pharmaceutical production.

NATIONAL INSURANCE

A national scheme of old-age insurance similar to the ones in effect in Israel and other advanced nations has gone into operation in Egypt as of January 1st, 1962, one difference from the practice in many countries being that the pensions have taken the place of severance pay, which was simultaneously abolished. The employee's monthly contribution under the new scheme equals 7% of his pay, and the employer contributes 14% plus all the amounts that he would have had to pay out in severance pay under the previous law. Pensions for invalids have gone up in the past three years from 25% to 40% of the pay-In the event of the insuree's death his family will receive a pension equivalent to 40% of his average salary over the past three years.

U.S. TO FINANCE ERECTION OF CAIRO POWER STATION

Discussions between Egypt's Minister of Economy, Dr. Kaisuni, and the Commercial Adviser at the U.S. Embassy in Cairo have resulted in U.S. agreement to finance the large \$27 million power station Fewer Accidents planned for West Cairo. The loan will be

repaid within 40 years and interest will not exceed 3%:

U.A.R. HINT OF RISE IN SUEZ CANAL TOLLS

The possibility of an increase in Suez Canals tolls was indicated by Mr. Mahmoud Younes, chairman of the U.A.R. Government-owned Suez Canal Authority.

"Our costs are going up and our services are being expanded," Mr. Younes said. He added: "We would be fully justified in raising our charges."

Mr. Younes who was addressing a Press conference at Ismailia, heaquarters of the Authority, to mark the passage of 100,000 ships through the canal since its nationalisation six years ago, said that in the memorandum presented to canal users on April 25, 1957, President Nasser had reserved the right to raise tolls up to 1 per cent. per year without prior negotiation. So far this right had not been exercised, he said.

Mr. Younes revealed that Suez Canal revenues had shown a rise of 9 per cent, in the July-September quarter of this year compared with the corresponding period of last year. The rise was not due to any increase in the number of ships passing through the canal, but in their size.

That was why the Authority would give careful consideration to pressing ahead with the second stage of President Nasser's project designed to deepen and widen the Canal for taking vessels of 38-feet draught are allowed to use the Canal at draught. Ships of no more than 37-feet

The new scheme. Mr. Younes said. would cost about £E25m.,, including about £E10m. in foreign exchange.

"We may apply to the World Bank for another loan to finance the project," he added.

Mr. Younes claimed that the accident

but 85 per cent. of accidents were due to defects in vessels using the Canal. The Authority, he said, would henceforth see to it that all vssels were "canal-worthy."

LIAR BLIYS TWO FLOATING HOTELS

An agreement has been signed recently in Cairo between the United Arab Republic and the West German company of Klockner for the purchase of two 170-cabin "floating hotels" at a cost of £E1.2m. The hotels will be built in Hamburg and towed to the Mediterranean inside a floating dock. The first is due to be delivered in October next year and the second in March, 1964. The agreement also provides for the training at the Klockner Company's headquarters of a group of Egyptians in all aspects of running, maintaining and managing the hotels.

The two vessels will make the trip between Cairo and Aswan in six days. Their purchase is part of the Govern ment's drive for a rapid expansion of the U.A.R. tourist industry.

GERMAN TV IN EGYPT

Television receivers to the design of the German Telefunken concern are to be built in Egypt, starting next year, by the Arab Company for Radio Transistors and Electronics of Ismailia.

The Egyptian company already builds radio receivers under licence from Telefunken, selling them under the Telemist brand.

SOIL IMPROVEMENT **ACHIEVEMENTS**

While the total area gained for cultivation in Egypt by the government, various agencies, companies and private individuals between 1932 and 1952 added up to 50,460 feddans, or an average 2523 feddans a year, the land improved since the Revolution, i.e., between 1952 and

rate in the Canal was lower than ever, 1962, added up to 165,690 feddans. This oes not include 32,430 feddans reclaimed from the desert.

COTTON EXPORT

Cotton exports to the Soviet Union this past season (ending in May) added up to 356,000 kantars, making Russia Egypt's largest single customer. The total export was 2,302,173 kanttars, as against 2,667,-004 the preceding years.

RECIPROCAL TRADE AGREEMENT WITH CHINA

Egypt has signed a three-year agreement with Communist China providing for the exchange of LE.15 million worth of products, reports Al-Ahram. Egypt will export cotton goods and groundnuts to China in exchange for tea, frozen meat, iron ore, chemicals, paints and paper. A credit agreement has also been signed.

ECONOMIC TALKS WITH ITALY

Important talks designed to tighten economic collaboration between the two countries have recently been held by Egypt and Italy. Italy occupies an important place in Egypt's balances of trade and payments, although she sells Egypt much more than she buys from her - LE9 million and LE4.8 million respectively last year. The balance of payments too showed a gap of LE3.3 million in Italy's favour.

ITALIAN £3M. DYE PLANT FOR

The Montecantini chemical group has been awarded a contract by the Egyptian government for the construction of Egypt's first dve-stuffs plant for the textile industry. The contract is worth about £3m.

The new plant will be built near Ismailia and will have an output of 700 tons a year, which it is said will render Egypt's textile industry self sufficient.

The machinery for the new plant will be supplied by the Ansaldo works of Genoa. Ansaldo will also be responsible for its assembly at Ismailia.

GERMAN AID FOR EGYPT ORE-SHIPS

West Germany will extend to Egypt a DM20m. (about £1.8m.) credit from aid funds to help build up a fleet of 56 river freighters. The fleet is to carry 450,000 tons of iron ore annually from Aswan to the German-built steelworks at Helwan.

GERMAN BANKS SIGN AGREE-MENT WITH EGYPT

In an agreement signed between representatives of the Egyptian Government and a consortium of German banks, headed by the Deutsche Girozentrale, Egypt will receive a credit of DM.80m. to cover payment for goods and services from the Federal Republic. The credit is guaranteed by the Federal Government and is a German share of a trade programme sponsored by the International Bank.

A further DM.20m. for Egypt was announced simultaneously for development aid. This credit will be used to finance a so-called Nasser river fleet which will transport iron ore from Aswan to Heluan Steel mills. There is growing resentment in German industrial circles because of the discrimination to which their representative in Egypt has been subjected since the nationalization of the Egyptian foreign

According to reliable reports, German firms in Egypt are forbidden to deal directly with Egyptian buyers and must channel all business through the official Egyptian import organization, while commercial representatives of communist countries are permitted to do business directly.

U.A.R. TRADE CENTRE FOR LONDON

The United Arab Republic is to open a Trade Centre in London to act as a link between British exporters and U.A.R. importers.

Dr. Abdel Moneim Elbeih, a Director of the Trade Bank, has been appointed Director of the new Centre, which will also market U.A.R. products.

U.A.R. TAKES OVER SHIPPING AGENCIES

A Presidential Decree swept nearly 100 shipping agencies brokerage firms and stevedoring companies in Alexandria and the Suez Canal Zone within the public

At least half of the capital of all these companies, some of which are owned by foreigners, will be taken over by the Government on payment of compensation in Government bonds.

RUSSIA TO AID EGYPT ON TRANSMISSION LINES

Sovier engineers are to design 500,000 volt transmission lines for Egypt, the Soviet news agency Tass reported. Russia will also supply Egypt with all the necessary high voltage equipment.

A group of Soviet engineers are leaving for Cairo shortly. The transmission lines, 850 km. long, will link Cairo with the Aswan Power Dam on the Nile.

INDUSTRY IN ALEXANDRIA Cairo's "Al Akhbar" reports that three industrial projects planned by the wellknown Italian engineer, Renato Urbani,

are due to go up soon in Alexandria. The first will be a £12 million atomic power plant fuelled by thorium, a material derived from Egypt's black sand. It will generate 12 million Kwh. a year. Long-term financing will be provided by an American company in return for supplying the equipment.

The other two plants will process the black sand into materials for the paint industry, and derive aluminium and cement from the Sinai sands. In the first

stage those two plants together will turn out 7000 tons of products a year.

EGYPTIAN-SOVIET AGREEMENTS

Under the trade and payments agreements signed in Egypt and the Soviet Union in June, the USSR will supply Egypt with equipment for the oil and petrochemical industries, metal products, chemicals and pharmaceuticals. The new agreements were made necessary by the success of the previous ones, which had resulted in a massive expansion of Soviet-Egyptian trade to over fifty million Egyption pounds a year whereas it was only a few million pounds a decade ago. New Egyptian products, such as watches, are now joining the export list to the Soviet Union, which includes, in addition to rice and cotton, textiles, leather, wines and citrus fruit.

signed only a fortnight after similar ones with the United States underscores according to Cairo sources. Egypt's faithfulness to the principle of collaboration with all nations and all blocs.

£1m. U.K. CREDIT TO EGYPT FOR MACHINES

A £1m, credit deal arranged by a London merchant bank with the Egyptian Government has brouught to Britain orders for diesel engines, earth-moving equipment, printing, office and other machinery, and chemicals,

The Egyptian Government has further told the London bank, part of C. Tenant, Sons and Company, that it is interested in at least another £4m. worth of British equipment under similar credit arrangements, the bank said.

SINAI GAS WILL ASSIST ORE PRODUCTION

Natural gases from the oil wells in the Sinai Peninsula of the Compagnie Orientale des Pétroles d'Egypte are to be used by the Sinai Manganese Company for the production of ferromanganese.

About 300,000 cubic metres of gases are now being flared off daily, but some of these will be used to drive three 7,000 kw. turbines now being installed. After operating the turbines, the gases will be used for a water distillation plant with an estimated capacity of 1m. gallons a day.

The electric power plant will cost £E. 850,000 and the water distillation plant £E.1.5m. Both are due to be completed by June 1964 when the ferromanganese mill should be producing about 10,000 tons of ferromanganese annually,

TORDAN

LONG-TERM AID FOR JORDAN Tordan has received assurances of longterm loans and aid totalling some £25m. to help finance its £127m. five-year plan, Mr. Kamal Shair, deputy president of the The fact that the new agreements were Jordanian Development Board announced in Amman.

Mr. Shair, who had returned from a fund-raising tour of Britain, West Germany and the U.S., said the sum would be provided by these three countries together with United Nations technical agencies and the World Bank. He said Iordan would shortly submit a formal application for the formation of an international consortium to supply the plan's entire foreign loan requirements, estimated at £59m.

PLANS FOR ECONOMIC AND AGRICULTURAL DEVELOPMENT

The Iordan Government recently announced a ten-year plan for economic and agricultural development.

In the field of agriculture, one of the plan's objectives is to expand production by introducing modern cultivation methods and increasing the cultivated area, the object being to cut down on farm imports. Fruit and vegetable exports to the Persian Gulf states are also to be expanded through the streamlining of marketing methods. The plan's assumption in

this field is that Jordan could compete successfully with Europe, being situated on the near side of the Suez canal as far as those potentials outlets are concerned so that substantial tolls and shipping costs could be saved.

Another assumption on which the plan is based is the approval of a large loan from the World Bank that will make it possible to pur up a large and profitable potash plant at the north end of the Dead Sea, where production for the past two years has been on an experimental basis only. Experts have reported that the project has proved itself and may now be expanded into a large-scale operation.

Others projects under the plan are concerned with the exploitation of phosphate deposits and the establishment of a fertilizer factory.

IORDAN ANNOUNCES URANIUM DISCOVERY

Deposits of uranium ore have been discovered in Jordan, according to an official announcement reported by "Falastin". The announcement did not disclose the

location, size or quality of the deposits, A West German oil prospecting firm is now negotiating a concession to mine the deposits, the newspaper said.

CHEMICAL PLANT FOR JORDAN Jordan is to build a chemical fertiliser factory at a cost of 3.5m dinars (£3.5m.). the Prime Minister said in a broadcast from Amman Radio.

The Government had entered into an agreement with a German company, he said. The factory would be at Agaba, and the biggest of its kind in the Middle

SYRIA

MAHRADA DAM INAUGURATED The irrigation and flood control pro-

Syria has entered a new stage with the inauguration, reported by the Syrian Al-Ayyam, of the project's second biggest dam at Mahrada, where part of the water will be used to general electric energy. The dam completed three months ahead of schedule, is 34 metres tall and 330 meters long and will retain 61 million cubic meters. It comprises an 89-meter regulation canal that is 3 meters wide; a 112meter drainage canal that is 7.5 meters wide: steel gats and levers; and a 620meter canal, 3.2 meters wide, which will relay water to both sides of the river for the irrigation of an estimated 25,000 hectares. The plan provides for 120 meters of irrigation canals, 140 meters of drainage canals and 61 kilometers of main

COORDINATION OF INDUSTRY WITH IRAO

According to the Lebanese Al-Hayvat, the Baohdad authorities have formulated a seven-point plant for the coordination of their country's industry with that of Syria in keeping with the recommendations of a joint economic commission that met in Damascus last June. The seven points are:

1. The coordination program is not to affect adversely the industry of either Syria or Iraq:

2. It will be concerned mainly with large and medium plants:

3. The expansion of industry in either country will be based on the absorptive capacity represented by the markets of both together:

4. New plants in both countries will be set up with the understanding that supply must be coordinated with demand; 5. The technical specifications of new

industrial plants will be coordinated: 6. Industrial development in both countries will strive to raise the standard of living of both to the same extent, if gram in the Al-Ghab valley in northern possible;

7. The basic principles of legislation governing industry in both countries should be the same.

The ultimate purpose of the proposals, concludes the paper, is to pave the way for economic union between Iraq and Svria.

FRENCH LOAN FOR SYRIA

France has agreed to grant Syria a loan of \$50m. as well as to finance the propected Euphrates Dam jointly with West Germany, the Arab News Agency reported from Damascus

The agency quoted Public Works Minister Robert Elias, on his return from Paris as saying the French authorities assured him of their aid after having contacted the Bonn authorities.

The \$50m. loan, "politically stringless," is to be used for financing various development projects, including construction of an international airport, new roads, power stations and irrigation projects, Mr. Elias declared, after conferring with Premier Khaled el Azem.

IRAO

MASSIVE DAM PROJECT NEARING COMPLETION IN IRAO

Derbendi Khan Dam, a massive \$70,-000,000 project on the Diyala River in the mountains of Iraq, 160 miles north-east of Baghdad, is scheduled for completion

The huge rock fill dam was designed mainly to provide a reservoir for irrigation of the land through existing canals dating back to Biblical times. Situated just below the confluence of the Diyala and Sirwan rivers, it will also harness the perennial flood-waters of these two water-shoels.

Forming the dam included the excavating of some 10,464,000 cubic yards of soil overburden, and the quarrying and placing of 9,156,000 cubic yards of rock fill.

In addition, 2,616,000 cubic yards of

clay fill had to be loaded and hauled two miles to the dam. Another 1,308,000 cubic yards of filter materials had to be taken from gravel operation, which has been closed for nearly a year, payment to pits, washed, screened, and hauled to the site to complete the impervious core of the dam.

Earthmoving equipment mustered for the Iraqi job included twenty-eight crawler tractors, thirteen shovels, sixty rear dump trucks and sixteen bottom dump trucks.

IRAQI NATIONAL OIL COMPANY Major-General Abdul Karim Kassem, Iraqi Prime Minister, has announced a draft law establishing an Iraqi National Oil Company (INOC) which will have £20m. Government capital and operate in all states of the industry.

Under the draft law, announced by the Prime Minister at a Press conference, the company will have the right to exploit oil in all areas outside those specified for the Iraq Petroleum Company group under the 1961 law.

It will be exempt from income tax for 10 years starting from the first profit-making year. It will be run by an independent administrative board headed by the Oil Minister and comprising nine members, with three reserve members appointed by the Cabinet.

IRAQ ORDERS DANISH OIL TANKER

The Iraq Government has contracted with a Danish firm of shipping consultants for the planning and supervision of the construction of an oil tanker.

The tanker will be of about \$0,000 tons deadweight, the spokesman added. This and other tankers expected to be built later were intended to give Iraq a share in the carrying of oil from Iraq to Europe.—

REFUGEES PROTEST REMOVAL FROM BEIRUT

Some 10,000 refugees from camps on the outskirts of Beirut recently began a sit-down strike in the courtyards of churches and mosques of the Lebanese capital to protest against the Government's decision to transfer them to more distant camps which they abandoned some years ago.

ARAB REFUGEES BEING SMUGGLED TO SOUTH AMERICA

The Government of Colombia has uncovered a ring of Arab smugglers who have engaged for some years in illegally transporting persons from refugee camps in Lebanon, Syria and Jordan into Colombia and probably also into other Latin American countries. Investigation revealed that the ring operated from Beirut.

Thousands of refugees have been smuggled into Colombia by issuing them forged passports and visas. The refugees, who were charged very high fees, were promised that the Arab community in Colombia, which is 20,000 strong, would receive them with open arms and help them establish themselves. On arriving, however, they discovered that no one was

willing to help them and were speedily reduced to seeking alms, and beginnig in he streets, which is how the matter came to the attention of the Colombian authorities.

The head of the Arab League's Propaganda Bureau in Bogota, Hussein Tariqi, sought to make capital of the scandal when it came to light, charging Israel in the local press with responsibility for the tragic fate of these victims of Arab swindlers.

INTER-ARAB ECONOMIC COLLABORATION TREATIES

The Secretariat of the Arab League has informed its member countries that although five years have elapsed since the signing of the treaty providing for the establishment of an Arab fund for economic development with a capital of LE-25 million so far not a single country except Egypt has ratified the treaty.

At the same opportunity the Secretariat also noted that not a single country had ratified the treaty providing for the establishment of an Arab economic union and signed on June 6. 1961.

B. Among Israel's Arabs

A CONVERSATION WITH AN "AL-ARD" MAN

"Which do you prefer — that the Arabs should tell you what they really think of and how they feel about the state, even though this might be harsh and painful, or that we should 'play the game': in your presence put on a smile and say that we are living in a paradise, while inside we grit our teeth and fairly explode with bitterness, and maybe do something behind your backs?"

The question was being put to us by a

young Arab we were interviewing. He belongs to the Al-Ard group the suspension of whose organ, Al-Ard, was lifted recently by order of the High Court of Justice.

"Now we are about to resume activities," he continued "and put out again our paper, in which we shall be able to express frankly what we think and feel. It's also better for the state, for otherwise the bitterness inside us might break out in more dangerous form.

"You know, Mr. Ben Gurion, of all

people, understands us well and respects our stand. You may recall that two and a half years ago he said in the Knesset 'If an Israel Arab should break the law and give refuge to infiltrators I would arraign him and have him jailed, but from the human point of view I would understand him. Maybe in his place I would have done the same.' This is frank talk! You see, Ben Gurion himself praises the patriotic, and proud brave Arab stand, and publicly declares that if he were a member of the Arab minority he too would act like us - and not like the Arab puppets who have sold their soul to the Zionist parties. For such Arabs he has only scorn at the bottom of his heart - but us he understands. So we don't care if he jails us. We are ready to suffer for what is dear to us.

"And I want to tell you that despite all our hatred for Ben Gurion we admire him for one thing — his directness. He doesn't make believe or hide behind fine words but tells you straight to your face what he thinks of us. And as an Arab nationalist I prefer to confront an overt foe than a hypocrite sycophant who talks about 'peace and friendship' when in fact he means something quite different.

"We Al Ard people will not agree under any circumstances to become talls of Zionist parties, no matter what their social coloring. We want to speak for the national interests of Israel's Arabs, plain and unadorned, and this is why we not only struggle for equal rights for the Arab minority in Israel, but also add: The Arabs of Israel are an integral part of the Arab nation. Gamal Abdul Nasser is for us the expression of Arab nationalism, and if Israel would adapt her foreign policy to the line of 'positive neutrality' she would be better able to integrate in the region as a Middle Eastern country.

"I can also tell you that good relations sort in the coastal plain. The student anbetween Israel and the Arab world call for swered that unfortunately he was unable a confederation, open, sincere and legal, to accept the invitation, for his travel

between Jews and Arabs, for that is the only way to forge the beginning of a common language between Israel and the Arab states. The kind of Arab politicos that your parties seek to encourage are respected neither among us nor among you, for everybody knows who they are. We, on the other hand, if the authorities will allow us to operate legally and enable us to exist as an independent party — ultimately we will be able to serve as a birdige between you and the Arabs abroad.

"Even from the security point of view, it is better that we should conduct our activities legally and in the light of day, rather than that we should be forced to organize a secret underground."

"Do you believe that Israel's Arabs will follow you?" we asked.

"The intellectuals certainly. Not so the broad masses, which are at the mercy of the military government authorities and fear them. Take, for instance, the Arab students at the Hebrew University in Jerusalem. There are over a hundred of them. In the elections to their committee our candidats won a majority, more than the Communists or the Mapai people. This shows that the intellectuals are with us, and they are actually the backbone of Israel's Arab.

"At the next elections we want to form an independent Arab party, and in the meantime we shall prepare the ground for this among the Arab population. This we shall be able to do if the authorities place no obstacles in our path. We are happy that they are now all-owing us to resume the publication of Al-Ard after an interruption of two years."

FREEDOM OF MOVEMENT?

A Jewish family recently invited an Arab student, convalescing from an illness, to spend some time with them at a resort in the coastal plain. The student answered that unfortunately he was unable

permit forbade him from setting foot any-where except in Jerusalem without equipping himself with a special permit from the military governor of his area in Galilee. Even when comuting from his place of residence to Jerusalem he was forbidden to follow any route except the "direct route" set out in his pravel permit. Since his self-respect did not allow him to approach the military governor for authorization of a private visit, he was forced to give up the invitation.

Are elementary rights such as these still being refused even after the "lifting of restrictions" that was so widely publicized by the Prime Minister's office?

ARAB-JEWISH CULTURE CENTER Plans for the projected Arab-Jewish Cultural and Social Center on Hagefen Street in Haifa ar gradually running into reality. Renovation work has begun on the house, which will be named for Mrs. Palinsky, contributor of \$50,000 for the project. At the same time, a board of interested civic, figures has been formed to plan the establishment of further activities around this

The first meeting of the board elected a central committee haded by ex-Knesset Member Rustum Bastuni and consisting of Messrs. H. Abbassi, P. Yoeli, S. Sabaoh. Y. Malchin, H. Alon, K. Shehada and G. Farah. The committee has already presented to the board a draft program calling for the following activities at the Center; football, volleyball, ping-pong, chess, callisthenics and folk dancing; sculpture, ceramics, drawing, music and drama circles; exhibitions, films, concerts, a social club and social circles; and courses in literature, Hebrew, Arabic, English, French, popular science and history. A drama circle in Arabic, an oriental music circle and a social circle are already func-

When regular activities begin at the Center in the near future, it is certain

to make an important contribution to bringing together young Jews and Arabs. The Center has already been "adopted" by the Beit Rothschild Cultural and Social Center on Mt. Carmel, which has celebrated its fourth anniversary.

HISTADRUT PUBLISHING HOUSE TO PUBLISH HEBREW-ARABIC MISCELLANY

A literary miscellany of Hebrew and Arabic works, designed to help bring Jewish and Arab writers together, is to be published shortly by the Histadrut publishing house.

Publication was decided on at a meeting held at the house of Yehuda Bourla,
Chairman of the Writers' Association and
attended by Jewish and Arab authors. A
joint editoral board was elected on a parity basis, consisting of Messrs. Burla,
Mahmoud Abbassi, Mordeair Tabib and
Muanyad Ibrahim. The expense will be
met partly by the Histadrut's Arabic publishing house and partly by contributions
from various private and public sources.

The editorial board plans to use the project as a center-piece for regular joint conferences of Jewish and Arab writers to debate literary issues as well as to bring the two groups together.

GRANTS BY THE ARAB BANK
The management of the Israel Arab
Bank has decided to establish a program
of study grants to outstanding pupils from
among the minority communities. Details
governing the registration of applicants
will be published in all the Arab areas.
The scheme is only one of the Bank's
projects designed for the advancement of
the country's Arab population.

CONTEST WINNERS

Seventeen poems by seven poets, mainly teachers, have won awards in a recent competition for lyrics to folksongs organized by the Public Culture and Art Countries of the control of the c

cil's Commission for Cultural Activity among the Minorities. The winners are Musyyad Ibrahim, George Nagib Halil, Ibrahim Saba Bakhous, Malmoud Muallem Yunis, George Halil Zinat, Suleiman Haji Ahmad Hajadii and Gamil Rahlan. Seven additional poems wom commendations. Participating were 17 Arab poets, many of whom are well-known.

FINAL RESULTS AT THE ARAB TEACHERS SCHOOL

Some 95% of the students at the Jaffa School for Teachers in Arabic Schools and Kindergartens passed the final examinations this year and have become qualified teachers.

The School's curriculum provides for 43 hours of study a week instead of the 32 in other teachers' schools. The additional subjects are 6 hours of Arabic, 2 of teaching methods in Arabic, 2 of religion (Islam or Christian denominations) and 1 on social problems in Arab society. The lessons on the Jewish people abroad are replaced by the history of Arab educatio 1.

FIRST BEDUIN STUDENT AT HEBREW UNIVERSITY

"Tm sorry to say that I don't know Balidk (Israel's national poer) as well as I know Shakespeare," says Yunis Ibrahim Abu Ravia, the first Beduin student at the Hebrew University. Yunis, who will study mathematics and physics in the coming year, is the cousin of the Shelsh of the Abu Ravia tribe, which lives in the Arul review earth of the Creshely.

His one ambition, to become the first Beduin doctors, dates back to his eleventh year, when his young cousin and close friend died for lack of immediate medical attention. His father sympathred with his ambitions and sent him to Nazareth to study at the Terra Sancta High School, from which he graduated this year with honors and after having passed the Londons and after having passed the Londons.

don matriculation examinations. The language of study at the Nazareth high school was English, and Hebrew was taught only one hour daily, but Yunis studied hard during his holidays.

Yunis sat for the competitive entrance examinations to the Hebrew University medical school this year but did not succeed in winning a place, owing to the large number of candidates, but he has not given up hope and intends to sit again after studying natural sciences for year. His dream is to return to his tribe and help his brethren.

ACTIVITIES AMONG MINORITY WOMEN

Twelve Jerusalem and Nazareth nurs. 10 instructors in Arab women's clubs and 14 teachers in private schools in Galilee villages took part this summer in a five-day course for women of the minorities organized by the Working Women's Organization and the Histadru's Department for Arab Workers' Affairs. The lectures, in Hebrew and Arabic, dealt mainly with the status of women in Israel and other countries, in the hope that the participants would impart of their newly-gain-ed outlook to their surroundines.

Fourteen group hikes organized last season took some 800 Arab women and girls to various places around the country. For most, this was the first time they had seen Tiberias, Nahariya and Jerusalem.

Twenty-four girls took part in the working women's organization's latest seeing course in Nazareth, and the girls who completed the last course, at Tamra, were examined and awarded professional certificates on the basis of their marks. Certificates were also awarded to graduates of a similar course in Jaffa.

A special celebration was held at the women's club in Jish for the graduates of a handicrafts course and a home economics course in the village.

TRAINING ARAB WOMEN

A summer seminar for Arab women teachers was held recently at the Histadrut Workers' College in Tel Aviv. Through such seminars and women's club the Israel Government and the Histadrut, the General Federation of Labor, have been persuading the women of Israel's Arab community to come into the modern world.

Two summer seminars for Arab women are organized every year to encourage professional and educated Arab women to volunteer for work in the Arab women's clubs, nineteen of which operate throughout the country.

The clubs are scattered in small villages as well as the big towns, and have as their main acticity courses given with the aid of the Ministries of Labor and Education. The subjects vary from sewing, handicraft and home conomics to reading and writing Arabic or Hebrew. The women also listen to lectures and see short educational films.

12 NUNS JOIN LABOUR UNION

The Histadrut has just accepted 12 new applicants for memberships, and is now hard put to find out how much to charge them in monthly dues.

All 12 have stated that they do not intend calling upon the services of Kupat Holim and, even more astonishingly, none of them expects to benefit from any increases in salaries, even though they are treathers.

The new members are Christian Arab nuns employed as teachers without pay. They are entitled to medical treatment in their own mission hospitals.

They have all received special permission from their convents to join the Labour Federation, stating that in this way they wish to show their regard for the work done among Arab women by the Arab Department of Moetzer Hapoolot. The Histadrut will probably fix only nominal membership dues.

MEETING DISCUSSES EMPLOY-MENT PROBLEMS OF ARAB WOMEN

A conference held at the village of Tayyiba has discussed measures to be taken to convince women and other unorganized Arab workers to have recourse to the labor exchanges. Tradition, custom and ignorance combine to prevent the women from applying for work at the exchanges, which are staffed by men, and to refer hiring themselves out to labor contractors, thus laying themselves open to exploitation.

The spokesman of the Employment Service stated that there were some 15,000 unorganized Arab workers in various farm jobs in the Jewish settlements of the Sharon and Shomron. Half of them were girls between th ages of 14 and 18 and boys below the age of 14 who were being employed at hard tasks and very low wages.

THIRD-YEAR STUDENTS IN ACRE

Eighty third-year pupuils (including 50 girls) from six secondary schools in Tel Aviv, Haifa and Jerusalem spent ten days in Acre last spring to get acquainted more closely with the character, the customs, the life and the varied activities of the Arab population.

The program included visits to Arabic schools, attendance at classes held in Arabicols, neeting and hiks with Arab pupils and calls at 'Arab homes. In addition, the visiting youngsters spent a great deal of time visiting the places of employment of their Arab contemporaries.

Arab Acre made a deep impact on its young Jewish guests. They were particularly impressed by its Eastern hospitality "that can't be scratched off like varnish," said one of the boys, who had been plied

with sweets and fruit by hosts that refused to take no for an answer.

One of the main purposes of the trip was to polish up the lewish pupils' Arabic. In this respect they were somewhat disappointed. Some of them said that they felt in Acre like American tourists who break their teeth trying to speak Hebrew and find that every body answers in excellent English.

The ren days over, the boys and girls boarded their buses homeward, full of memories and experiences. Many residents of Acre regretted that the visit had been Attauna. so short

IN ARAB VILLAGES

Posters issued by "the Priests of the Orthodox Community" and distributed in various Galilee localities with an Orthodox population call on the community and its various institutions to support the priest's demand for higher emoluments.

Investigation has disclosed that the reference is to the Arab village priests. The Orthodox Church here has always been run by clergy from Greece (and from Russia, until the Bolshevik Revolution) who occupy the top of the hierarchy, control church property and set the village priests' salaries. In Syria the Arab priests organized a "revolution" some years ago and took these functions out of the hands of the Greek prelates and superiors, but not in Israel and Jordan, where the only offices open to the Arab clergy are still those of village priests.

DRUSE DELEGATION DEMANDS SETTLEMENT OF LAND RIGHTS

A Druse delegation from Hurfeish cal! ed on the Prime Minister's Adviser on Arab Affairs, Mr. Uri Lubrani, to discuss various land problems and to re-

brani. The delegation also requested speedy settlement of title to the land in their district, which Mr. Lubrani undertook to help bring about, and loans for land reclamation and clearing. The Adviser's Office will investigate possibilities in this respect.

SHEIKH HOLDS FIRST NEGEV HOUSEWARMING

The housewarming of the first Beduin home to be built in the Negev was held by the proud owner. Sheikh Mussa el-

The building stands on a hilltop at Khirbat al Hura, in the Eastern Negev. at the start of the new road to Arad. Sheikh Mussa, was once Mapam candidate for the Knesset.

Present were Arab dignitaries from all parts of the country, practically all the Beduin sheikhs and elders in the Negev, and the first Military Governor of the Negev, Mr. Michael Hanegbi. The large Manam representation included Knesset Members Yussuf Hamis and Victor Shemtov, and the Mayor of Beersheba.

The Sheikh told his many quests, enjoving the traditional lamb on rice as they reclined on carpets, that he would turn one of his rooms into a Beduin club.

BEGINNINGS OF LOCAL GOVERNMENT IN ARAB HAMLETS

Some months ago the Ministry of Interior appointed in each of five small and distant Arab villages an individual charged with handling the affairs of local residents with the various government departments. The hamlets in question, being too small and distant to have any form of local overnment at this stage, have suffered until now from lack of attention to their problems on the part of the various quest guarantees that the sanctity of the relevant ministries in such matters as liholy place at Nabi Sablan would be pre- cences, identity cards, voters' lists and served. This was promised by Mr. Lu-educational, health and welfare services, which are generally dealt with by local government.

The Ministry of Interior has received letters from the residents of these villages in which they express their appreciation for the new measures as a means of securing them better services. There have also, on the other hand, been letters expressing opposition to the appointments, mainly on the part of former village headmen, mukhtars in Mandatory times, who see the new system as a threat to their positions of power and influence in the village.

TRUSTEES APPOINTED FOR

Mr. Khamis Mahmoud Yassin Harzalal has been appointed Ministry of Interior Trustee for the villages of Bir al-Sika and Khirbat Yamma in the Central District near the Jordan border. These villages have less than 700 inhabitants and are removed from other population centers, while prospects of establishing local government there are poor. An official was therefore needed through whom the residents could be in contact with the various government departments doing the work normally executed by local bodies. Two other trustees have already been appointed in localities presenting similar problems.

5-YEAR MASTER PLAN FOR ARAB VILLAGES

A five-year master plan to connect all Arab villages to the national electricity grid and to step up construction of housing projects in Arab villages and towns has been approved by the Minister of Development and Housing.

The plan envisages the linking to the grid of 60 villages, with a population totalling some 120,000 persons, at a cost of about II.10m.

In the first stage of the plan - to be-

gin during the next fiscal year - 15 villages will be connected to the grid at an estimated cost of IL3m.' to be financed by a special joint fund of the Government, the Bank Hapoalim, and the Arab Bank.

The Housing Ministry plans to build 350 housing units in Arab villages in the 1962-63 fiscal year at a cost of IL 1.5m

IOINT TOWN PLANNING COM-MISSION FOR TEN ARAB VILLAGES

At a town planning conference of Arab local authority heads held recently in Haifa by the Minorities Division of the Ministry of Interior, the Ministry's Director-General announced that a joint commission had been set up to handle the town planning affairs of ten Western Galilee villages. Reporting this, the Ministry's spokesmen added that the decision would transfer the responsibility for town planning decisions in the villages from the Regional Town Planning Commission to the new commission, made up of representatives of the villages themselves. The new body would be assisted by a technical department to handle the technical and engineering aspects and recommend the approval or rejection of building licence ap-

It was stressed that the building licence fees would go to the new commission, which would make use of the funds for development and planning purposes. Incidentally, such commissions are entitled to expropriate without compensation up to 25% of the private land of a township for public purposes such as road building and development.

The conference was given various pointers on planning problems by members of the Commission for the Development and Planning of the Arab Village, headed by Mr. Shimon Landman, Director of the Ministry's Minorities Division.

הצעות הד"ר ג'ונסוו

הפליטים הערביים אמנם לא פורסמו באופן רשמי, אבל הן זכו בכל זאת בביקורת שלילית וקטלנית מצד חוגים רשמיים וה־ עיתונות בישראל. קשה להגיד שדברי הבי-קורת הזאת עניניים, כי אין הם מנסים לברר את יסודות ההצעות ופרטיהן וביחוד אין הם מתחשבים עם התפקיד והמס-גרת שנקבעה לדר׳ ג׳ונסון מאת עצרת האו"ם האחרונה. אולי היה כדאי לערוך פעם משאל בין עיתונאים ופקידים בכירים של משרד החוץ על השאלה: "מה הייתי אני מציע לוא הייתי נמצא במקומו של ד"ר ג'נסון ?" חושבני שמשאל כזה - גם בעני־ נים אחרים - היה מועיל מאד ומביא לידי ביקורת אוביקטיבית, ענינית ומעשית במקום הדימאגוגית והבלתי־מבוססת בה אנו נת־ קלים בהרבה מקומות של חיינו המדיניים.

התפקיד והמסגרת של פעולות דר׳ ג׳ונסון נקבעו על ידי החלטת העצרת הקודמת (ההצעה האמריקנית) שנתקבלה בהסכמת ישראל שהצביעה בעדה, ובהימנעות המדי־ נות הערביות, בלי התנגדות מאיזה צד. בה־ חלטה הזאת הוזכר במפורש הסעיף 11 של החלטת העצרת משנת 1948 המדבר על פליטים "שירצו לחזור" ואחרים "שיחליטו לא לחזור למקומותיהם". על דר' ג'ונסון הוטל התפקיד לחפש ולהציע את הדרכים לביצוע מעשי של ההחלטה הזאת. כפי שהוא כבר הזכיר בדו"ח הראשון שלו לעצרת - הקודמת אין הוא מעונין - וגם אסור לו להתערב בבעיות המדיניות של האיזור, כגוז שיחות־שלום או מו"מ ישיר בין ישראל ומ־ דינות ערב או בענין הסעיפים האחרים של החלטת העצרת משנת 1948 ולכן הוא מציע, לפי פרסומי העיתונות, הצעות מע־ שיות ומפורטות אך ורק לפתרון בעית הפ־ ליטים לפי החלטת העצרת האחרונה.

מה הן ההצעות האלה?

הצעותיו של ד"ר ג'ונסון על פתרון בעית שעליהם יוטל להוציא לפועל את החלטת עצרת האו"ם. הצעה זו עוררה סערה בעי־ תונות הישראלית כ"פגיעה קשה בריבונות המדינה". קשה להבין עמדה כזאת. האם אפשר לטפל בענין החזרת מאות אלפי פלי-טים לחיים פרודוקטיביים - בישראל, מדי־ נות ערב או מקומות אחרים בעולם - בלי מנגנון מיוחד ובלי אדמיניסטראטור? אד-רבא, יגידו שוללי ההצעה הזאת, איך הם מתארים לעצמם את הפעולה הזאת! עוד לא נאמר דבר על סמכויותיו של המנגנוז והאדמיניסטראטור ובודאי יתנהל דיון ומו"מ בין כל הצדדים על הענין החשוב והמכריע הזה. אולם בלעדי זה, בלי מנגנוו, איז כל אפשרות לביצוע הצעד הקטן ביותר של איזו תכנית - גם לא של דרישת ישראל לקליטת כל הפליטים בארצות ערב, וגם לא של דרישת מדינות ערב להחזרת כל הפ-ליטים אל מקומותיהם, אשר שניהן מתנגדות להחלטת האו"ם באופן שווה, ולא יתקבלו על ידי הפורום הבינלאומי. המנגנון הזה יצטרך להיות גדול, בהתאם לגודל התפקיד, ויצטרך לכלול פקידים ישראליים, ערביים ואחרים אשר יעבדו יחד במשרדים שיוקמו בשבילם בכל המקומות.

ב) "לפליטים יחידים ולראשי־משפחות יינתנו שאלונים שתוכנם יישמר בסוד, ובהם יתבקשו לבחור "בחירה פרילימינארית" בין שיבה אל נחלתם הקודמת בישראל, התיש-בות במקום מגוריהם הנוכחי או התישבות במקום אחר בעולם. למקבלי השאלונים נית־

נה הרשות לשנות את דעתם לאחר זה". ההצעה הזאת היא מסקנה הגיונית ומע־ שית מההצעה של הקמת מנגנון מיוחד. היא נותנת לו את החומר הגולמי לעבודתו בצו־ רת שאלונים, בהם מודיעים הפליטים מה הם רוצים. כל מי שיש לו איזה נסיון בע־ בודה דומה — במיוחד אלה שמטפלים בע־ ביני עלייה וקליטה — יצטרך להסכים לה־ צעה זו של דר׳ ג׳ונסון, כי בלעדיה אי א) ד"ר ג'ונסון מציע הקמת מנגנון מיוחד. אפשר לקבל איזו תמונה ברורה על היקף עם אדמיניסטראטור מנוסה שיעמוד בראשו. הבעיה והדרכים האפשריים לפתרונה. חשי-

קיימת מחלוקת חריפה בין גורמים שונים. שיים, כי המדובר בבני־אדם חיים שאין וזמן רב, ודבר זה יהיה רק לטובת הענין צב של הצדדים. מכל המובנים. איז לקבוע מראש כפי שנו־ בשאלונים "היות ובתנאים של מחנות הפ־ ליטים לא יתכן שמשאל כזה יהיה חופשי לישראל". בלי ספק יהיה לחץ כזה, אולי פחות בירדן ויותר ברצועת עזה. אולם, במקום לשלול מראש את כל הפעולה יש סים ביניהם בעתיד. לעמוד על הדרישה שהמשאל יהיה חופשי ולהציע את האמצעים להבטחת העקרון הזה.

> ג) "ישראל תתבקש לא לנקוב במספר פליטים מאכסימאלי שתהיה מוכנה לקלוט. תישמר לה הזכות להביא בחשבון סיכונים בטחוניים ולסרב לקבל פליטים מסוימים. הפליטים המוחזרים יהיו חייבים לכבד את חוק ישראל. תוקם רשות בוררים חסרת פניות ולפניה יובאו מקרים שנויים במחד

> > לוקת".

הדינאמי והביטחוני של ישראל. אין היום לקבוע מראש איזה מספר, כי מה שהיום נכון ומתקבל על הדעת. ייתכן ויהיה מחר בלתי אפשרי. זה גם ימנע ויכוח־סרק על גודל המכסה ("למה רק 10.000 ולא 12.000? וכו׳). יש להשאיר את בדיקת האפשרויות במקום ובזמן. אין, לפי דעתי, להביא בחשר נשאר בקפדנות בתוך מסגרת התפקיד שהו־

בות מיוחדת יש לשאלונים בקשר עם שא־ בון רק "סיכונים בטחוניים" מצד ישראל לת המספר האמתי של הפליטים אשר עליה אלא גם תנאים כלכליים, סוציאליים ואנו־ ייתכן שבגלל זה יתנגדו הערבים להצעה "להחזיר" אותם בלבד אלא גם לקלוט אותם הזאת, אולם ישראל צריכה להיות מעונינת בסביבה שהיא עכשיו זרה להם. לכן יש בקיומה). אין זה נכון שהצעת השאלונים גם לדרוש שלכל פליט מוחזר תהיה הברירה מתכוונת "להעניק לפליטים את הזכות לה" במשך שנה לעזוב את מקומו ולעבור לארץ חליט מהו הפתרון הנראה להם בין כמה אחרת, ערבית או לא־ערבית. מטעמים אנו־ פתרונות, כולל הברירה לשוב לישראל" או שיים אלה גם חשובה הקמת "רשות בוררים ש״הפליטים עצמם יחליטו אם ברצונם לשוב חסרת פניות אשר לפניה יובאו מקרים לישראל או לוא". במפורש נאמר באחד שנויים במהלוקת". כל מי שנתקל פעם הסעיפים של הצעת דר׳ ג׳ונסון (לפי העיד ביחס מנגנון — אפילו של ארצו ובני עמו תונות): "עם מתן השאלונים ייאמר לפלי־ — יבין את ערכו וחשיבותו של מוסד טים, כי אין זה בטוח שתינתן להם בחיד בוררים כזה, ביחוד בתנאים הקיימים באיזור רתם". אין ספק שכל התהליך של ניסוח שלנו. יהיה צורך בדיון ומו"מ על הרכב וחלוקת השאלונים בין הפליטים, מילויים, רשות הבוררים שתהיה באמת "חסרת־ החזרתם, בדיקתם וכו' ידרוש עבודה רבה פניות" ותתחשב באופן אוביקטיבי עם המ־

אלה הם הסעיפים של הצעות ג'ונסון הגים אצלנו — את סיכום תשובות הפליטים שעוררו ביקורת שלילית והתנגדות חריפה בחוגים רשמיים ובעיתונות בישראל, אם כי למעשה אין בהם איזה דבר שמצדיק את באמת. מאחר שמדינות ערב יפעילו את כל היחס הזה. לעומת זה לא זכו לתשומת לב אמצעי ההשפעה שלהן בכיוון הדרישה לשוב מרובה סעיפים אחרים המראים עד כמה דר׳ גונסון שואף לקואופראציה בין נציגי ישראל וערב, דבר שחשוב מאד לגבי היח־

"אנשי מנגנון האו"ם יוועצו עם ישראל והמדינות הערביות לגבי אפשרויות ההח־ זרה או היישוב לפי הנתונים שיתבררו בש־ אלונים".

"הממשלות שאירחו את הפליטים וישראל יתבקשו לשלוח נציגים למועצת־יועצים לא־ דמיניסטראטור מטעם או"ם".

"תיוסד קרן מיוחדת של או"ם שכספיה יבואו מתרומות ממשלתיות ושל הציבור, לקליטת הפליטים. ישראל צפוייה לתרום תרומה נכבדה לקרן". (מובן מאליו שבהנ־ ההצעה הואת מתחשבת במיוחד במצב הלת קרן כזאת יישבו באי־כוח כל הצדדים). כאמור בהתחלה אין הנוסח המלא והרשמי של הצעות דר׳ ג׳ונסון לפנינו. מתוך הנסיון אנו יודעים שבכל דוקומנט לא רק התוכן קובע אלא גם הניסוח. אמנם לפי דברי דובר מיניסטריון החוץ האמריקני. לנקולון וייט, פרטי התכנית, כפי שפורסמו לקליטה בכל פעם למו"מ בין מנגנון האו"ם על ידי שירות החוץ של "שיקאגו דיילי וישראל. אחרי בדיקות וסקירות קפדניות ניוז", הם נכונים. הם מוכיחים שדר' ג'ונסון

טל עליו מטעם עצרת האו״ם האחרונה. הוא מנסה להראות את התנאים והדרך של פת־ רון מעשי לבעית הפליטים — לכל מי שרו-צה באמת בפתרון זה. אין לראות בהצעותיו "מסמך חמור בבעית הפליטים" שיש לדחו-תו, אלא יש לגשת אליו בעינים פקוחות ובאוביקטיביות מוחלטת, כיאה לדקומנט

בעתון האמריקני "צ'יקאגו דיילי ניוס"

מוסר מר מילטון פרוידנהיים בראשון לאוק־

החשוב הזה. אין למדינת ישראל כל אפ־

שרות למנוע את ביצוע הצעותיו של ד״ר ג'ונסון (הקמת מנגנון, בחירת אדמיניסט־ ראטור וחלוקת השאלונים). אם ועדת הפיוס תקבל אותן. השאלה היא רק אם הביצוע יהיה בהשתתפותה של ישראל ותחת הביקו־ רת שלה או בלעדיה.

פרטים על תכנית ג'ונסון

טובר 1962 פרטים על תכנית ג'ונסון. לפי מקורות מוסמכים הפרסום הזה מתאים בי-סודו לדוקומנט שהוגש על ידי דר׳ גונסון: 1. מנוי אדמיניסטראטור חדש ומנגנון מטעם

האו"ם אשר תפקידם יהיה להוציא לפועל את החלטת עצרת האו"ם משנת 1948 בדבר ריפטריאציה של הפליטים (למקומותיהם הקו־ דמים בישראל) או שיכונם במקום אחר.

2. לפליטים יחידים ולראשי משפחות יינתנו שאלונים סודיים. הם יתבקשו לבחור בחירה "פרילימינארית", ותינתן להם הרשות לשנות את דעתם לאחר זה.

הבחירה האפשרית תהיה בין חזרה אל הנחלה הקודמת בישראל; חזרה למקומות אחרים בישראל; התישבות בארצות ערביות; התישבות במקומות אחרים בעולם.

3. אנשי המנגנון החדש יתיעצו עם ישראל על אפשרויות לריפטריאציה ועם ארצות ערביות ואחרות המוזכרות בשאלונים הפרי-לימנאריים בדבר יישובם של הפליטים.

.4 ישראל תחבקש לא לנקוב במספר מכ-סימאלי של ערבים חוזרים שהיא תהיה מוכ־ נה לקבל, בכל אופן תישמר לישראל הזכות לסרב לקבל ערבים מסוימים מטעמי בטחון בתנאי פיקוח כולל וביקורת מטעם האו"ם. הפליטים יידרשו להסכים לכיבוד חוקי ישראל או איזו ארץ אחרת אשר בה יתישבו. יוקם גוף חסר פניות לשמוע מקרים שנויים במחלוקת.

.5 תקום קרן מיוחדת של האו"ם בתרומות של ממשלות וגופים אחרים בעולם כדי לעזור לפליטים בתהליך האינטיגראציה. 6. ישראל, בהשתתפות האו"ם וידידים

(במיוחד ארה"ב). תתבקש לשלם פיצויים לע־ רבים שאבדו רכוש בישראל.

ההוצאות של האדמיניסטראטור ייכנסו אל התקציב הרגיל של האו"ם שמשתלם על ידי כל 108 חבריו (כולל הקומוניסטים והערבים אשר לא שלמו במזומן בעד תקציב הסיוע של האו"ם בעבר).

אנשי מנגנון האו"ם יהיו "קואורדינאטו־ רים" ו"קטאליזאטורים" ותפקידם יהיה להד-ריך את הפליטים ולדאוג שיבינו וידרשו מה שמגיע להם. אלה שאינם יודעים לקרוא ול-

כתוב, למשל, יקבלו עזרה מיוחדת. אחרי ההתיעצויות עם ישראל וממשלות אחרות יתקשרו אנשי האו"ם עם יחידים וראשי משפחות. כדי לתת להם האפשרות לשנות את דעתם בהתאם למצב האמיתי. כל הפליטים יהנו מפיצויים מתוך קרו האו"ם בעד מה שסבלו במשך הזמן (כעין

הקצבה לזקנים). המדינות הערביות (קע"ם, סוריה, ירדן ולבנון) וישראל יוזמנו למנות באי כוח למו-עצת־יועצים לאדמיניסטראטור מטעם האו״ם.

המדינות הנ"ל חתמו בשנת 1948 על הסכמי שביתת־נשק. אמנם יודיעו הפליטים בשאלונים על מה שהם מעדיפים, אולם יודיעו להם מראש

שאין זה בטוח שתינתן להם בחירתם. יש להניח שפליטים אשר נכנסו לחיים חדשים, עם קשרים משפחתיים, יעדיפו לא לחזור לישראל. (חלק גדול של הפליטים נולדו רק אחרי 1948).

האדמיניסטראטור החדש יעבד יחד עם ישראל תקנון מפורט לשם בדיקת הבקשות.

הפיצויים בעד רכוש ייחשבו לפי הערך ב-48/1947 של קרקעות ולפי הערכה של רכוש אחר בהתחשבות עם אבוד תשלומי ריבית, פיחות הכסף וזכויות ברכוש ציבורי כגוז מסגדים וכנסיות.

מצפים שישראל תתרום תרומה נכבדה מאז מלחמת העולם השניה. לקרן התרומות המיוחדת.

ליטה של ארצות ערביות שונות ויכנסו במו"מ עם הממשלות הערביות ואחרות בענין הפ־ ליטים.

הארגון החדש שיוקם יהיה מקביל ודומה לארגון הנציב העליון של הפליטים בעולם אשר תחת פיקוחו שוקמו מליון פליטים

אנשי האו"ם יקחו בחשבון את כוח הק־

מתוך הדיון בכנסת על תכנית ג'ונסון (1211.62

מוחם בגיו (חרות):

תמהתי שלא שמעתי מאומה מפי גב' שרת החוץ על תכניתו של ד"ר ג'ונסון. אולי טעיתי באי־שמיעה, אבל יש לי הרושם שלא יצאה מפיה תגובה מפורשת מהי עמדת המר א. רימלט (ליבראלים): משלה כלפי תכנית ג׳ונסון.

יש תכנית כזאת. זה אינו סוד. ואני לא סובר שאטעה את הבית אם אומר שעיקרי תכניתו של ד"ר ג'ונסון הם: לערוך משאל עם בקרב הפליטים הערביים הארץ־ישר־ אלים ביחס לשאלה אם הם רוצים לשוב לשטחי ישראל או לקבל פיצויים: למנות את מי שאפשר לכנות אותו אפוטרופוס בינ־ לאומי לבטחוז ישראל, זאת אומרת אדם אשר מטעם ארגון האומות המאוחדות יחליט בערעור של פליט אשר ירצה לשוב וממשלת ישראל תגיד שהוא מסוכן לבטחון המדינה; ואותו אפוטרופוס יחליט אם הוא באמת מסו־ כן או לא כל כך מסוכן ואפשר להחזירו: ושלישית - החזרת חלק מסויים של הפ־ ליטים הארץ־ישראליים לשטחה של ישראל.

מדוט לא אמרה גב' שרת החוץ שהממ־ שלה דוחה תכנית זו ללא סייג? אני סובר שאי־דחייתה במפורש, עלולה ליצור אי־ הבנות. זה משחק מחוכם מדי לסמוך על כך שהערבים ידחו אותה. ידוע שהם לא מסתפ־ קים בהחזרת הפליטים והם רוצים גם את תל־אביב. אבל אם ממשלת ישראל שותקת עלול הדבר להתפרש אחרת, כי הרי הערבים דורשים מעבר למכסימום, ואכן ההצעה נר־ ג׳ונסון בוודאי כקרוב למינימום. צריך אי־ פוא שיהיה ברור. ואם גב' שרת החוץ לא

כי בהתאם להחלטת הכנסת מנובמבר 1961 נדחית תכניתו של ד"ר ג'ונסון ללא סייג טל־ידי ישראל.

כאשר דרשנו - לא היינו היחידים -דיון על טיוטת ג׳ונסון, לא עשינו זאת משום שחשבנו שאנחנו צריכים לשנות את עמדתנו העקרונית, שיש בה כל מיני דברי פרשנות, ועוד אחזור לכך; לא חשבנו שנ־ חדש דבר־מה בדיון, כי אין מה לחדש בדיון זה. האם יש עוד איזה שהוא נימוק מדיני, מוסרי ותועלתי הנוגע לקיום מדינת ישראל שלא נאמר ולא הוזכר? אם אמרנו שאנחנו רואים את יישוב בעיית הפליטים בארצות ערב או במקומות אחרים, הרי אין מה לח־ דש, ולא חשבנו כי יחודש כאן היום דבר־

הגוונים השונים הקיימים בבית הזה יבואו שוב לידי גילוי, אבל לא יביאו עמם שינוי מהפכני. אבל חשבנו שעלינו לנקוט עמדה ברורה ביחס לשני הנספחים: הדין־וחשבון של הנציב מטעם או״ם בסוכנות הסעד וה־ תעסוקה, והדין־וחשבון של ד"ר ג'ונסון. הדין־וחשבון של ד״ר דויס הוא כל־כך ניהי־ ליסטי, כל-כך מיואש, כל-כך מזדהה עם העמדה הערבית, כל-כך לא מוצא כל אפ־ שרות למלא את התפקיד שהוטל עליו (אבל הוא לא התפטר) עד שאני חושב שהוא סו־ תר את עצמו. הוא גם עומד בסתירה ברו־ אית כלפי דרישתם משהו הקרוי בפי ד״ר רה עם הנסיונות של אובייקטיביזציה לכ־ אורה, מצד ד"ר ג'ונסון.

שמענו מהעתונות ואף בהכרזות, שממשלת אומרת — האופוזיציה צריכה לומר זאת. ישראל דחתה את הטיוטה, ואין זה עדיין

מסמך רשמי, ואיני יודע אם ברגע זה עדיין אין זה מסמך רשמי, של הצעת ג'ונסון. הע־ רבים דחו את המסמד הזה בקול-קולות -לא בחשאי - עוד מקודם.

אבל לא המסמך הוא המדאיג, אף־על־פי שהמסמך נשאר באיזה תיק. וגם בשעת הדיונים הבאים - והרי זוהי בעיה נצחית תימצא טיוטה של הצעה זו בתיקים — שישאו את השם "הצעות לפתרוו בעיית הפליטים". מדאיגה היא דוקא העובדה שע־ דיין ישנם גורמים רציניים - ואיני חושב שהטיוטה של הצעת ג'ונסון חוברה ללא כל השראה וללא כל השפעה של אותם גורמים עולמיים רציניים — הנוטים לחשוב ולהניח שאפשר להקטין את האיבה היהודית־ערבית־ ישראלית, לרופף אותה ולמעט אותה על-ידי נסיון לפתור בעיות הקשורות באיבה. המד-איג הוא שעל אף מה שעשינו בהסברה, כנראה לא הצלחנו להסביר. או שלא רצו הגורמים לקבל דברי הסברתנו, ודבר הנראה לנו כל כך פשוט ומובן — שבעיית הפליטים איננה סיבה לאיבה, איננה גורם האיבה ואיננה הגורם לאי־הרצון לשלום - אינו מובז להם. לנו ברור שרק האיבה ללא רתי־ עה. אי־השלמת מדינות ערב עם קיום מדינת ישראל היא שחיבלה במציאת פתרון לבעייה, כשם שבעיות דומות של מיליוני פליטים מצאו את פתרונן ולו רק בזמן שלאחר מל-חמת העולם השניה, כאשר בעיית מיליוני פליטים באסיה ובאירופה מצאה את פתרונה בארצות שאליהן באו.

מדאיגה היא העובדה שאותם גורמים עו־ למיים אינם רואים שסיבת האיבה זו לא בעייה שיכלה למצוא פתרונה מזמן, אלא דבר מיוחד במינו שאינו קיים בכל העולם, גם השסוע במלחמה קרה. באיזור זה אין דו־קיום. אין נכונות מצד הערבים לדו־קיום. וווהי היום הסיסמה, השבולת. גם בין שני הגושים הערוכים זה נגד זה במלחמה על השפעה ועל משטרים, אבל לא על עצם קיום של ערים ומדינות. זה קיים רק כאה באיזור הערבי־ישראלי.

לגעת בשורש, אינם מוצאים כל אפשרות

אנשים וגורמים שהם מאד ריאלסטיים ויודעים מתוך נסיון של אלפי ישיבות בג׳־ נבה בדיון על בעייה עולמית חשובה כמו נשק גרעיני או פירוק נשק כללי, נוגעים מן הצד בשולי הבעיה ואינם מוצאים דרך

המדאינה

דובר רבות על התרומה ועל הצורך בתרו-בעיית הפליטים ייראה כקליטת רובם בארץ לא יסכימו לקלוט אלפי פליטים בישראל — במסגרת איחוד משפחות או במסגרת אחרת. אבל היום אין ערך לכל מה שאנחנו אומרים. האם יש ערך מאגי להבעת נכונותנו היום, כאשר הערבים לא קיבלו את דיו־וחשבוו ג׳ונסון, והם לא קיבלו זאת כי הם לא רוצים, ראשית כל, שיהיה אפילו מה שהיה ב-1948. בחירה חפשית בין שיבה ובין היש-ארות. הם אינם גורסים ב״או״ הזה. ואינם רוצים שפליטים ערבים יחזרו למדינת ישראל. הם אינם רוצים להשלים עם קיום מדינת ישראל. את מי נשכנע, איפוא, אם בתווכח כאן, ומפ"ם תוכיח שלמעשה הממ־ שלה אינה חושבת אפילו על פליט אחד. כלפינו זה לא יכול להיות נימוק, כי אף פעם לא אמרנו זאת.

של תרומה זו או אחרת? ידידינו אינם זקו-סים לכך, כי הם יודעים וקיבלו את דעתנו שישנה בעיה השנויה במחלוקת, הם יודעים שישנן בעיות רבות שהערבים מגלים כלפי-הם עמדה נוקשה. לכן אני אומר שכל הדבר הזה אינו מעלה. אינו מציאותי. גורמים עול-מיים הרואים ראייה ברורה את המצב נתפסו כאן לאמונה קדומה ותפלה שאמנם אין דו־ קיום. מדינות ערב שואפות להכחיד את ישראל, אולם בכל־זאת הבה נדבר על הדבר הזה. אולי זה ימית את האיבה.

לפתור את הבעיה. והנה פתאם הם מגלים כאן תמימות וחוסר נסיון. הגישה הזאת היא

מה של מדינת ישראל, ואני רוצה להגיד דברים גלויים. אנחנו לא גרסנו, גם כאשר הגירסה הרשמית היתה אחרת, "אף פליט אחד". אנחנו יכולים להגיד גם, שלפי מיטב הכרתנו אם העיקרון של דו־קיום (מתי זה יהי) יושלט באיזור שלנו, ויגיע הזמן לניהול משא־ומתן בין מדינות ערב לישראל, לא תימצא היום בבית הזה אף מפלגה שתציע לפוצץ משא־ומתן זה ולא להמשיך בו, ואם יהיה צורך — כאשר הפתרון היחידי של

אחרי דחייתו של דו״ח ג׳ונסון על־ידי הערבים, לשם מה הכרות רצון טוב מצדנו

ויש עוד דבר אחד מדאיג. מדאיג מאד, ואולי אנו נצטרך לעשות בזה צעד גדול ביותר. המסמך מ־1948, לדעתי עלינו להכ־ ריז עליו שהוא בטל ומבוטל. הוא אינו יכול

להיות קיים יותר. גם אלה שבשנת 1948 האמינו שהוא מעשי, מוכרחים להודות שב־ משך 14 השנים שעברו מאז, נתבדו התקוות שתלו בו. נתבדתה התקווה להסדר היחסים בין ישראל וערב לאחר שביתת הנשה. האיבה הערבית, החרם הערבי, החינוך הבל-תי פוסק של הפליטים ואלה המופיעים בשם פליטים כדי להגדיל מספרם - לא נשתנה כהם דבר.

משום כד בקרנו את הממשלה לפני שנה. כאשר הצביעה בעד הצעת ההחלטה האמ־ ריקאית, אם כי הסתייגה מסעיפיה. אבל הת־ בססה על סעיף 11.

י. כסה (מפא"י): הזהרנו את מי שצריך היה להזהיר כי אנו נדחה בכל התוקף את תכניתו של ג׳ונסון באם היא תובא בשם ועדת הפיוס אל עצרת האומות המאוחדות. וגם אם שמ־ ענו שתכנית ג'ונסון בצורתה הקיימת לא תובא לעצרת, ואף על פי שהיא לא נתפרסמה רשמית יש טעם להתיחס אליה על פי מה שגונב לנו בעקיפין ובדרך לא רשמית. אין אנו רוצים להחשיד את מר ג׳ונסון ביחס של איבה או ברצון להזיק לישראל. טעותו היסודית היא בכך שהוא לא קבל עקרונית את העמדה שלנו כי בעיית הפליטים יכולה להיפתר רק בדרך של יישובם במדינות ערב. אלא חיפש פשרה כביכול בין עמדתנו הקיצונית לבין העמדה הערבית הקיצונית. טעותו בכך כי לא הבין כי יש בעיות מדי־ ניות בטחוניות ביחסים בין עמים שאין הם בתחום הפשרה כשם שלא היתה יכולה להיות פשרה בין חרושצ׳וב וקנדי אם להו־ ציא את כל הכלים מקובה או רק מחציתם. והענין שלנו בשבילנו הוא יותר חמור מב־ חינת קיומנו מאשר ענין הטילים בקובה לבטחונה של ארה"ב. אולם הכה ונבדוק מה היא הפשרה. וזה העיקר בתכנית ג׳ונסון, היא המשאל. אנו מניחים כי ההסבר שניתן ע"י ג'ונסון לנציגינו הוא כי המשאל יוכיח כי רק ערבים מעטים יביעו רצונם לשוב. וכי תוצאות המשאל יקלו על פתרון בעיית הפליטים בכיוון הרצוי לנו. ובכן, אם לפי דעת ג׳ונסון המשאל ערכו בכך שהוא יקל על פתרוז הבעיה מבחינה פוליטית פסיכו־ לוגית, הרי יש להשתומם על התמימות הזאת. לגמרי ברור, אם המשאל צריך לשמש

המננה פוליטית, הרי אם הערבים יסכימו לו. ברור לגמרי מה תהיה התשובה הפוליטית של הפליטים גם של אלה שלא מעלים בדעתם לשוב. היימצא ערבי שישתף במפקד זה באוירה של לחץ ושל תעמולה ושל גירוי רגשות, היימצא פליט אחד שלא ימלא את חורתו הפטריוטית הערבית ולא יירשם כרוצה לשוב לביתו, למולדתו, לשדותיו? ואם יועבר המשאל בצורה זו, האם לא ישמש מעצור חמור ביותר לפתרון הבעיה הזאת בדרך היחידה האפשרית? האם תוצי אות המשאל אינן עלולות להוסיף שמן על מדורת האיבה, אומר בלשון יותר ברורה. האם אין תוצאות משאל כזה אשר לא יחייר אותנו איננו עלול לקרב את המלחמה בינינו לבין מדינות ערב אשר מתכננות במלחמה זו המתוכננת לרכב על סוס אי ציותנו להכרעות האו״ם בדבר חובתנו להח־ זיר את הפליטים? האם אין ערבים נאחזים בסעיף ה־11 כבקרש קפיצה בתכנון מזימו־ תיהם? אם מצד אחד ג'ונסון מכיר בזכותה של ישראל להתיחס לבעיה זו מנקודת ראות של בטחונה, כיצד העלה בדעתו כי מדינת ישראל תסכים שיפגעו בריבונותה באמצ־ עות ועדה של או״ם, שתכריע בין ישראל לבין הגורם שיטפל בהעברת הפליטים לפי הצעתו אם עמדתנו הבטחונית בענין זה היא נכונה או איננה נכונה? האם יכולה מדינת ישראל בענין מכריע וגורלי זה עבורה לסמוך על הנחתו של ג׳ונסון ושל ה"סטיים דפרטמנט" האמריקאי כי למעשה החלק המכריע של הערבים לא ישובו ושעל כן מתוך הידידות שבינינו עלינו לקבל קונצפציה זאת על מנת ליצור אילוזיה כי מתקרבים לפתרון ועל מנת שאילוזיה זאת מאושרת על ידינו כביכול תקל על האדמיניסטרציה האמריקאית על המו"מ שלה עם הקונגרס ועם הסינט בעניני תקציב לכלכלת הפליטים. עם כל רצוננו לידידות ולהעמקתה ועם כל החשבון הכלכלי והבט־ חוני החיובי שיש לנו עם ממשלה זאת, לא נוכל לותר ויתור כלשהו בעמדתנו ולא נכנס בשום מו"מ על איזה שהוא חלק בהש־ תתפותנו לפתרון בעיית הפליטים כל זמן שמדינות ערב לא תתרומנה את תרומתן בנכונות מפורשת ליישב בתחומיהן את הפ־ ליטים, כל זמן שלא יכירו באחריותן ההיס־ טורית לבעיה זו וכל זמן שלא יודו עקרונית

בכך שפתרון בעיית הפליטים צמוד לפתרון הסכסוך היסודי בינינו לבינן בדרך של שלום ובדרך של אחוה במקום איבה, בדרך של קואופרציה במקום סיבוכי מלחמה ותכ-ניות השמדה.

תכנית ציונסון נדחתה לא רק על ידינו.
היא נדחתה גם ע"י הערבים. ותאם הסידוב
של מדינות ערב לקבל את תכנית גיונסון
אינה נובעת מעבדתן העקדונית שאסור לה
שבעיית הפליטים תיפתר ושעליהם לסכל
כל חבנית שהנה מבטיחה להן את חיסולה
הפוטנציאלי של מדינת ישראל.

מ. אונא (המפד"ל):

שאלת הפליטים עולה על סדר־יומן של האומות המאוחדות מדי שנה בשנה, וישנה כבר מעיז שגרה בענין זה, יש כאילו מין טכס שצריך לחזור עליו מדי שנה בשנה. נראה לי שראייה כזו לא תהיה נכונה. אנחנו צריכים לראות את השאלה הזו בכל חומ־ רתה גם אם היא מופיעה בלבוש בו היא מופיעה. אין להעלים עין גם מהשינויים החלים מדי שנה בשנה. נדמה לי שהשנה אפשר היה לראות בעליל, דבר שגם היה ברור גם בשנים הקודמות, אבל השנה הת־ בלט ביתר שאת. שאמריקה רוצה להיות יותר ויותר גורם פעיל ומפעיל בשאלה זו. אנחנו יודעים שהדבר הזה היה גם בשנים הקודמות. לא שכחנו את ההנמקה שאמריקה נתנה להצבעתה נגד ההצעה על משא־ומתן ישיר. היא טענה שהדבר יפריע לסיכוייה להגיע לידי איזו שהיא התפתחות. בדמה לי שהפעם לא יכול להיות ספק בכך שהדוקו-מנט הזה הנקרא בשם "דו"ח ג'ונסון" -שאמנם לא הפך לדוקומנט רשמי אבל הוא קיים באיזו שהיא צורה כעובדה פוליטית —

קיבל לא מעט השראה מצד גורמים בא־ מריקה.

הלך המחשבת המתגלת באותן ההצעות שרמוים עליהן שהענו כאן בוויכוח. הוא שרמוים עליהן שהענו כאן בוויכוח. הוא שרמוים עליהן שהענו כאן בוויכוח. הוא שחור וקשת בירונות של שרוצר מצב שבתורות יפעל ברצות העורה שליהם הדירות שליהם הדירות השליהם הדירות השליהם הדירות השליהם הדירות השליהם הדירות השליהם להדות אותן לא מבוכם הדירו ושברו שוכרוים של כך הדיר הקבים לדוות אותן כפני שכל כך הדיר בקיסים ובירו ובירו של אייות וכפנים לדוות אותן לא ברון בנקודת מוצא שיהו הן יכולות להתיקבל לדעתנו. עצם העובדה שיכולים הנועות באלה, במ אם לא הגיעו הארה, במ אם לא הגיעו הארה, במ אם לא הגיעו הארה, במ אותן הוא אועקה. להבלים סופי, צריכה לשמש כאות אועקה.

: (n"9n) lill .

אנו שוללים תכלית שלילה את תוכ־ ניתו החדשה של ג'ונסון, תוכנית הבנויה כולה על סתירות המחבלות הן בפליטים והו במדינת ישראל. אם תוכנית זו מתכוונת באמת להבטיח את המשך קיומה של מדינת ישראל הרי שיש בה משום רמייה לגבי הפליטים הערביים כאשר היא מבטיחה שכל אחד ואחד מהם יוכל להכריע לאן פניו מועדות. והרי למר ג׳ונסון ברור וודאי בתכלית מה תהיינה תוצאות המשאל הכללי שהוא מציע אותו, בתנאים בהם נתונים הפליטים. אם מתכוון הוא באמת ובתמים להבטיח את זכותם של כל הפליטים לחזור לישראל, הרי שהוא מוכן לתת את ידו ביודעין לחיסולה של המדינה. בהשאירו בידי המדינה את הזכות להתנגד לחזרתו של כל פליט הוא שוב מתנכר לזכויותיהם של הפליטים, בהן הכיר כביכול לפני כז. בהציעו שלא המדינה תהיה כאז הפוסקת האחרונה. כי אם וועדה מטעם האו"ם הוא שולל שוב מהמדינה את ריבונותה. בקובעו שכל דבר בלתי מוסכם בין המדינה והוועדה יובא להכרעת האו"ם הוא יוצר במו ידיו מוקד חדש של מתיחות מתמדת בין ישראל והאו"ם. וכך הוא נקלע לסבך של סתירות והבטחות-שווא לשני הצדדים, הסותרות זו את זו והעלולות להביא רק להעמקת האי-אימון ההדדי והשנאה במזרח הקרוב, מבלי לקרבו ולו גם בצעד אחד, אל פתרונה של הבעייה.

ישראל גלילי (אחדות העבודה):

לחזק את ידי ממשלת ישראל במאבקה לדחייתו המוחלטת של הצעות דר' ג'ונסון - זוהי לדעתנו התודעה הראשית של הדיוו המדיני בכנסת בפעם זאת. הצעות ד"ר ב׳ונסון מצטיינות בשתי תכונות שליליות: הז מכשילות כל פתרון קונסטרוקטיבי לב־ ציית הפליטים הכאובה; הן מסכנות את עצם קיומה של מדינת ישראל. המכשול הראשי על הדרך לפתרון מסופל תמיד בכל הצעה המשחררת את שליטי ערב מחובתם לשקם את אחיהם ומאחריותם ללידתה של הבעיה. ואילו הסכנה לישראל טמונה בכל הצעה המבקשת לכפות עלינו קליטת מאות־ אלפי אנשים שמזה שנים מטפחים בקרבם את השאיפה לסלק את המדינה הזו מעל פני המפה. ועל כן: כל מי שאינו רוצה לסייע לעקירת ישראל ע"י פעולה אויבת מבית ומחוץ מסוגל להבין כי אין פתרון לבעיית הפליטים אלא במרחבים של מדינות ערב. כולנו יודעים כי עמדתה של ממשלת יש־ ראל לגבי הצעות דר׳ ג׳ונסון היא שלילית. כי אין לראות בהצעות אלו בסיס למשא

ומתך ויש לפעול בכל התוקף לדחייתו.
התצעות של דרי גיונטון עדין טובנות
בחלל האיים להצעות פרטיות שלא קבלו
גושפנקא של כל מוסד שהוא. גם לא של
עוצדת הפיוט. אולם. חברי הכנסת, עובדה
זו שאין להקל בתשיבותה, גם היא איננה
זו שאין להקל בתשיבותה, גם היא איננה

בבחינת זכייה מההפקר. יש בכך יד למשרד החוץ, לשליחי ישראל באו"ם, לפועלה של שרת החוץ שההצעות הללו, על תכנן השלילי המסוכן, לא זכו למעמד רשמי כלשהו. והכנסת יכולה לבטוח איפוא שהמשלחת שלנו באו"ם עושה במאבק לסילוקן של ההצעות האלה בהתאם להנד חיית הכנסת והחלטותיה. וכל נסיון שנעשה בשעת הדיון המדיני הזה להעמיד בסימן שאלה את יחסה של ממשלת ישראל להצ־ עותיו של ד"ר ג'ונסון איננו נסיון הוגן באשר כל הסיעות האחראיות בבית הזה יודעות מה חרוצה המלאכה שנעשתה עד כה ויכולים להיות בטוחים כי המלאכה תיעשה גם עתה, על סף הדיון באו"ם עם צאתה של שרת החוץ להמשך מלאכתה

בעצרת. אמרתי זה עתה כי ההצעות הללו הן עדיין בבחינת הצעות פרטיות. אך אילו היו

רק הצעותיו של בעל מרוייקט כזה או אחר

- ואמונו ובתרכנו לא מעם בבעלי פרוייה
של תכנות עניות דורה בים להרום הרומות אכוב
של תכנות עניות דערה, אך דא עקא, שההר
יש להנות עניות דערה, אך דא עקא, שההר
יש להן מהלכים בקרב חוגים מדיניים בעלי
של הלו לא מחברו ולא היו באות לעולם
עות הללו לא מחברו ולא היו באות לעולם
אלמלא נהנו מהשראתם של חוגים מדיניים
בעלי השפעה אף בקרב המינשל בארצות:

הברית.
כיון שכך אין להקל בהן ראש ואין לזנוח
כיון שכך אין להקל בהן ראש ואין לזנוח
את המאבק נגדן עד אשר יוטרו מעל סדר
היום. ולכן יש עדך רב לכך ששרה החוץ
אמנם כיולה לשאר עמה מן הדיון בכנסת
את העמדה השלילית המרוצה של כל הטי
עות אשר בא על ביטויין בויכוח. פרט
עות אשר בא על ביטויין בויכוח. פרט

לחבר הכנסת מיקונים. אמרתי כי הבעיה עכשיו בנסיבות מור־ כבות ומסוכנות, הנה לא מכבר נוכחה ממשר לת ארצות-הברית כי במאזן הכוחות באיזור חלה הפרה לרעתה של ישראל ולפיכד הס־ כימה ממשלת ארצות־הברית למכור לישראל טילי הגנה בפני מטוסים מדגם ,הוק". זוהי עובדה חיובית מאד למעמדה ולבטחונה של ישראל: אך ייתכן שעובדה חיובית זו עשויה להקל על חוגים מסויימים לצדד במהלך המאזו את המדיניות האמריקנית כלפי שליטי ערב ולתמוך בהצעות מסוג אלו של ג׳ונסון. לפיכך ראוי הדבר שנשוב ונאמר לעצמנו ואף לידידינו: שום טילים בידיה של ישראל אינם שקולים כנגד הסכנה שב־ החזרת הפליטים לארץ הזו. כוחה של ישראל עומד קודם כל על ריבונותה. על יציבותה הפנימית, על בטחונה מבית; וכושר התגו־ ננות שלה כלפי חוץ לא יציל אותה אם בטחונה יהיה מעורער מבית. אינני בא לומר כי ההסכמה למכור טילי הגנה מותנית כאילו בהצעותיו של ד״ר ג׳ונסון, אך ראוי להם לכל ידידי ישראל כי ידעו את הכרתנו. כי החזרת מאות אלפי פליטים מסוכנת לישראל יותר מן הטילים שברשותו של נאצר. פיתוח הטילים עולה לנאצר בכסף, ואילו נשק הפליטים חינם הוא בידיו. היעילות של נשק הפליטים עומד ביחס הפוך למחירו, והסכמה למכירת טילי הגנה בצידה של תמיכה בה־

(המשך בעמוד הבא מתחת לקו)

סקירה אינפורמטיבית על הפליטים הערבים

הפליטים.

להלו סקירה אינפורמטיבית על מצבם של הפליטים הערבים במדינות־ערב השונות ועל יחסן של המדינות האלה לבעיה.

הריכוז הגדול ביותר של פליטים מצוי כיום בירדן. לפי האומדן הרשמי של סוכנות הסעד והתעסוקה. המבוסס על המספרים של רבת־עמון, מצויים כיום בירדו 630,725 פליטים אולם יש להניח שהמספר המדויק אינו אלא כמחצית מזה, ומהם מתגוררים במחנות הפליטים קרוב ל־225 אלף פליטים. ההפרש במספרם של הפליטים הוא תו-צאה מעשרות אלפי זיופים בכרטיסים (שימוש בכרטיסי־נפטרים, בכרטיסים כפולים ובכר־ טיסים "תיאורטיים", שבעליהם מדומים וכו׳). כן יש להביא בחשבון רבבות פלטים שהש־ תקמו, ואף כי אינם זקוקים לעזרה, שמותי-הם לא נמחקו מן הרשימות והם מוסיפים לקבל סיוע מסוכנות הסעד והתעסוקה.

מטעמים אלה מתנגדת ממשלת ירדן לע-רוך מפקד בקרב הפליטים. ביטוי לעמדה זו ולנימוקיה אנו מוצאים בעתון הירדני "פלסטין" מיום 7.1.60 בו נאמר: "בתשובה לשאלת העתונאים, האם תאפשר הממשלה לססו״ת לערוך מפקד, ענה מיניסטר הכל־ כלה הירדני, כי הממשלה לא תרשה בשום

(המשך מעמוד הקודם) צעות להחזרת מאות אלפי פליטים, הם שני הפכים בנושא אחד.

ו. ארו (מפא"י):

הרוב המכריע של הכנסת מאוחד בדחיתו של דו"ח ג'ונסון, במידה שידוע לנו אודו־ תיו ועל תוכנו ממקורות שונים. ברצונו או שלא ברצונו — ואין זה מענין — כולל הדו"ח פקעת של סבכים שתביא להרחקת פתרון בעית הפליטים, להנצחת הסחיטה של מדינות ערב, להעמקת האיבה, לסיכון בט-חונה של מדינת ישראל, לפגיעה בריבונותה. ומבחינת ניסוח הנימוקים היותר מפורטים לדחייתו אני תמים דעים עם הניסוחים שהובאו כאן.

אופן לערוך מפקד, שמטרתו להקטין את מספר האנשים המקבלים תמיכה חדשית". אולי יצליח ביצוע תכנית ד"ר ג'ונסון לק-בוע ע"י שאלונים את המספר המדויק של

הואיל וירדן היא מדינה דלה. המשוועת לכוחות עבודה מקצועיים מאומנים, ומאחר שאחוז המשכילים ובעלי־המקצוע מבין הפ-ליטים שנכנסו לתוכה הוא גבוה יחסית. הצליחו רבבות פליטים, כבר בשנים הרא־ שונות לאחר 1948, להשתלב בכלכלה המ-סומית ובמסגרת החברתית, יתרה מזו, הם נתנו תנופה גדולה להתפתחותה המשקית והתרבותית של ירדן (לדוגמה: כחמש מאות ושמונים מתוך שמונה מאות וששים חברי לשכת המסחר ברבת־עמון הם "פליטים פלסטינאיים" הוא הדין לגבי רוב המורים בבתיה"ס של הגדה המזרחית). מלבד זה. אלפי צעירים מבין הפליטים נהרו למדינות-הנפט הערביות, וביחוד לנסיכויות במפרץ הפרסי, לערב הסעודית ולעיראק ומצאו שם תעסוקה נאותה.

סוכנות הסעד והתעסוקה שעל ידי או"ם פעלה רבות לשיקומם של הפליטים בירדן. היא בצעה מפעלי-התישבות חקלאית לאלפי משפחות של פליטים ושיכנה רבים מהם בבתי־אכן, שנבנו בערים שונות בירדן: היא הקימה מרכזים להשתלמות מקצועית ואפש-רה לבני־הפליטים לרכוש לעצמם מקצועות בששה עשר ענפי־מלאכה שונים: היא קנתה את כרטיסי־המזון של הפליטים תמורת סכום של 150 דינאר (ליש"ט) ובכך הצליחו עוד כמה רבבות להשתקם.

על אף תהליך השיקום. הנמשך כמעט בהתמדה זה ארבע עשרה שנים, נשארו עדיין בירדן כרבע מליון פליטים, שאף הם ימצאו את פתרונם, קרוב לודאי, עם השלמתו של תכניות־הפיתוח הגדולות, כגון מפעל היר-מוק, הנמצא בשלב ביצוע, וכן תכניות התי-עוש החדשות.

בשלוש השנים האחרונות העזו שלטונות

ירדו לנקוט בפומבי עמדה חדשה בשאלת הפליטים, בניגוד לעמדה הערבית הרשמית המוצהרת. באוגוסט 1959 הכריז ראש ממש־ לת ירדן, הזאע אלמג׳אלי, בתגובה על תכ־ ניותיה של מצרים להקים "ממשלה פלסטי־ נאית". כדי לנתק את הגדה המערבית מעל ירדה, כי ממשלתו רואה את הפליטים הער־ בים הנמצאים בתחומי־ארצה כאזרחים שווי־ זכויות ולא כפליטים. יתר על כן, באותו מעמד הוא הכריז, כי ירדן מוכנה לקבל את כל הפליטים הערבים, הנמצאים ביתר מדי־

נות־ערב, ואפילו לשקמם בשטחיה.

שכן מבינים שלטונות ירדן. כי עתידה של המדינה תלויים במדה ניכרת ביכולת הצלחתה לקלוט את הפליטים ואת ערביי הגדה המערבית, לעכלם בקרב האוכלוסיה הכללית ולהפכם לאזרחיה הנאמנים, אלא. שמאידך, הם אינם יכולים לחלוק על הקו הערבי, המוצהר "בזכות שובם של הפליטים לבתיהם", שכן זהו נתון הכרחי להוכיח "לאומנות ערבית אמיתית" - ומכאן הכפי־ לות והדו־משמעיות בעמדתם.

ברצועה -- הבעיה חמורה

בעית הפליטים ברצועת עזה היא החמו־ רה ביותר, הואיל ואפשרויות הפיתוח הכלכלי במקום הן מוגבלות, ונוסף לכך אין שוק־ דים שלטונות הרצועה על יישובם ושיקומם של הפליטים.

מספר הפליטים ברצועת עזה נע כיום בסביבות 250,000 נפש. בשעתו יזמה סוכנות הסעד והתעסוקה שע"י או"ם רעיון לשקם את פלטי רצועת עזה בסיני. לפי הסכם שנ־ חתם ב־1953 בין סוכנות זו לבין הממשלה המצרית, הוסכם על עריכת סקר התישבותי בסיני לצורך יישובם של הפליטים. בסביבות אל עריש אותר שטח. אשר השקאתו במי־ הנילוס היתה מאפשרת התישבות של60.000 פליטים תוך חמש שנים. ממשלת מצרים העמידה לרשות המפעל שטח של 230,000 פדאז (פדאז - 4.1 דונאם) אדמה מדברית בסיני, עובדו תכניות מפורטות לארגון רשת ההשפאה, לחלוקת השטחים ונקבעו הגידולים החלקאיים: הדרים, ירקות, בטנים, תמרים, כותנה וגידולי־פלחה. ליד המתישבים החק־ לאיים היה מקום ליישב עוד 2200 משפחות

נוספות, שהיו צריכים לעסוק במלאכה, במי סחר ובמינהל.

אולם, באוגוסט 1955 הודיעה ממשלת מצרים לססו״ת על ביטול הסכמתה — וה־ תכנית נגנזה.

יש לציין, כי הודות לססו"ת שופרו בש־ נים האחרונות תנאי הדיור של הפליטים ברצועת עזה. הדו"ח האחרון של מנהל ססו״ת משנת 1961 מציין, כי האוהלים נעל־ מו כליל וכל אוכלוסיית־המחנה עברה לגור בצריפים.

מן הראוי להוסיף, שהמספרים הרשמיים של הפליטים ברצועת עזה - אף הם מוג־ זמים, מאותם הטעמים שמנינו לעיל, ביחס לאומדן הרשמי של הפליטים בירדן.

הפלימים בסוריה ובלבנון

לפי האומדן הרשמי, מגיע מספרם של הפליטים בסוריה כיום ל-115.000 נפש, אך לאמיתו של דבר מספרם הוא פחות ממחצית מזה, שכן רובם השתקמו, פרט לארבעה רבבות, שבעייתם גם היא תמצא את פת־ רונה תוך כמה שנים.

בשנים הראשונות לבואם של הפליטים לסוריה פתחה לפניהם ממשלת דמשק אפ־ שרויות־עבודה וסייע להם בהיקלטותם, אף כי כלפי חוץ נעשה הכל. כדי להסתיר את שיקומם. רבים מהם הביאו אתם חלק מר־ כושם (יותר מ־50 מליון דולאר!) והשקיעוהו במפעלים כלכליים שונים. אלפי פליטים התגייסו לצבא ורבים מהם הגיעו לדרגות־

הצונה. בזמנו הציעה סוכנות הסעד והתעסוקה של או"ם לנצל את חבל אלגז'ירה, הנמצא בצפון־מזרח סוריה והידוע בפוריות אדמתו. בשפע מימיו ובדלילות אוכלוסייתו, לצרכי התישבות המונית של פליטים, בהתאם למ־ דיניות הערבית הרשמית ובניגוד לאינטרס הכלכלי של סוריה - דחו שלטונות דמשק את ההצעה והתכנית נגנזה.

יש לזכור, כי לפיתוח הפוטנציאל החקלאי שלה זקוקה סוריה לשלושה מליון מתישבים נוספים. אפשרויותיה הכלכליות והנתונים לפיתוחה הם עצומים והיא זקוקה לכוח־ אדם ולהשקעות־הון, כדי להתגבר על הפער בין האפשרויות והיכולת לנצלן.

לבונו נקטת מדיניות שלילית כלפי הפלינים שבתחומיה. המונים כיום רשמית
לינים שבתחומיה. המונים כיום רשמית
על 2000.000 הסיבה לכך היא עדתית. 266
מכלל הפלינים האלה הם מולפלינים יסובי
הנאחר שהוצרים מעונינים לשמור על יתונם מספרי במדינה. שבלאו הכי הוא
זעום ביותר. עושים הם הכל כדי להכביד על
יתים ביותר. עושים הם הכל כדי להכביד על
היקלטותם.

בכל זאת. פעלו גם כאן הזמן והתנאים בדיקטיבים ורבבות מבין הפליטים נקלטו ורבות מבין הפליטים נקלטו עמהם (180 מליון לירות לבונויות). הלק מהם אף קיבל לפני כמה שנים מיקדמה ידית הכרסם שהוקסאו בישראל. לפי אומדן היר, מספרם של הפליטים בלבנון הדוקלים לסעד מש אינו עולה כיום על 15 אלף. נפש.

העתון הלבונני "אלחייאת", המופיע בביי
הנתון הכתב לא מכבר: "מתוך 20,000 פליטים שנכנסו ללבנון – לא יותר המהבין
עשר אלף נמצאים במחנות. בקחתנו בהסבון
רבנו סבני של 20,000 נוכל לומר. כי
הנו סבני של 20,000 נוכל לומר. כי
הלק אינטבראלי של אזרחיה. חברתה הכלהלק ללתה.".

מן הרואו לציין, שבעקבות פרסום הדו״ח תמיוחה של הכרשלה על הפליטים לפני כשלוש שנים, הכריו הפיניסטר הלבנוני פייר בימי, הכנובה בין ראשי העדה הנוגרורבימי, הנפנוב בין ראשי העדה הנוגרורבים בלבנון מהויים מעססה קשה מדי על אוכלוסית המידות ויש להעבירם לשטחי
"המדינה הפלסטינאת", שהוקם בהלקה של
"המדינה המלסטינאת", שהוקם בהלקה של
"ה תגובה חיימה בקאהרי, שכן היה כלול
דה ימי בין היה בלול
בה ימוד חדש, שבו כפרו ממשלות ערב.
בה ימוד חדש, שבו כפרו ממשלות ערב.
בה ימוד חדש, שול מקומות מנוצרת פליבה ימוד חדש, המקומות המושם למקומות מנוצרם לביר
דים, ולא מגוריום המקומים,
דים, ולא מגוריום המקומים,
דים, ולא מגוריום המקומים,

עיראק וחצי האי ערר

בסך הכל קלטה עיראק כהמשה אלפים פליטים. וגם בואם הם נקלטו מיד. ללא קשיים. וגבלי להודקק לצורחה של טוכנות הסעד והתעסוקה. גרם לכך המחסור הזמור בנוז אדם המרגש בעיראק זה שנים מספר. הול הלר מידרים של האריסיים מו הכפר אל העיר, והו בגלל מפעלי-הפיתוח החקלאיים התעשייתיים, שיביונים דורש ידים עובדות וכוחת טכניים כאומנים.

אלפי פליטים מצאו מקורות מחיה בערב הסעורית. וביוחד במפעלי תנפט של אהגמקיה חלק מהם הציוו להסתרד בשר- רות פקידותיות במנגנון הממשלתי. רבבות של פיווית. במנגנון הממשלתי. רבבות של פיווית. בהרייו וקטאר. ורבים מדם אך של הויות. בהרייו וקטאר. ורבים מדם אך של חלות כספם לבני משפחותיתם המתגוררים במחנות שונים.

אולי כדאי לסיים סקירה קצרה זו בדברי כומר לבנוני, נאדין מגדאסי, שהופיעו בעתוו אמריקני. גדאסי סייר במחנות הפליטים כראש משלחת סורית־לבנונית פרסביטריא־ נית, הוא מספר:

בערך שמונים מחנות פליטים הזקמו בירד, טוריה, לבנון ורצועת עזה. במקום האולים שכוס נקצ את השטחים רואים אנו היום בתי אבן חדשים עם החומות-גישה ביי ניהם, בתי חולים. בתי ספר ומבנים ציבודיים אחרים. במקום הזוחמה והלכלון אשר שרוד או במחנות הפליטים. הרי היום כפרי הפלי שטינאמ"ף הם יותר נקיים ובריאים מכפרי שטינואמ"ף הם יותר נקיים ובריאים מכפרי שטינואמ"ף המקום הרגילים.

חמש שנים למותו של ר' בנימין ז"ל

(מתוך המאמר "ברתמת האהבה", "נר" 1953)

מה מבדיל בינינו ובין הרבים־הרבים? היחס אל העם הערבי.

ולווט אי העבר לבונגע ליחס: זה רואים את מקו התבדל בונגע ליחס: זה כרואים את הערכים. אותה עולם: אלו הם גלויילב, אלה שאינם גלויילב, אלה שאינם גלויילב לאל הצון לשלום. אבל זהו ליק מן השפה לוולאין, ששלום אבל זהו אינו האיר הוא שלום של כנישה, שהערבים אינם כנילים לקבל. דודברי דישלום האלה יודעים בחינוך צבאי זכר. הם דישלומטים. אסטרי בדואמים בידילה שלום באלה יודעים בחינוך צבאי זכר. הם דישלומטים. אסטרי מינים.

אנו איננו רואים את הערבי כאויב. לא ראינוהו כך בעבר ואין אנו רואים אותו כזה בהווה.

טעות תיא לחשוב שאנו הגנו פנטסטים גטולי חוש המציאות. אפילו דייר כנגנס דיל הה מאדים אד ריאליסטי בהעורכת המציאות. בהכרת אנשים וידיעית העובדות התטעים. אחרים. הוא נובע האשית כל פגעשית הדבר הוד, אנו הגנו בען אחרים ועשרת הדבר רות". או הגנו היראליסטים עון בשרת הדבר טים בלי "עשרת הדברות". כפתגם באידיש: א ידי אומם ניט זיך או עצה".

אני בארץ קרוב לחמישים שנה. עוד לפני בואי ארצה התעניינתי בערבים. בארץ גרתי לעתים בין הערבים. לא הונחתי כל הדמנות של מנגי, אני נורא עקב הם בעתרו ובספר שלהם. בעשרים שנות עבודתי ב-משרד הא רקיישראל" (בתנהלת רופין וטהון) היה נושא זה חלס מעבודתי?

אני תכאי ליחס לי ידיעה מסוימת בנדון זה.
והבחתי היא כי לא מצד היתודים ולא מצד
הערבים היה מרכה במלחמת ישראל וערב.
אפשר היה ולא קשה ביותר לסדר את הענינים לטובת שני הענים בלי מלחמה. המלחמה
היתה תוצאת האיוולת של מבהיגי שני העי מסם. ולא רק האיוולת של מבהיגי שני העי סבדקאית למלחמה זו (כשם שאינה כך בשום מבדקאית למלחמה זו (כשם שאינה כך בשום

אבל המלחמה היתה והביאה מה שהביאה. ועתה מה ?

היא הביאה לנו את המדינה היהודית, והיא הביאה לעם הערבי מלבד התבוסה המלחמ־ תית והפסד שטח גיאוגראפי גם את בעית הפליטים. לאמור: שבר־לב ורק שבר־לב. ואף את הדאגה, הרצינית למדי בשבילם. שבזמן מן הזמנים, כאשר מדינת ישראל תח־ חזק מבחינה הכלכלית ותגדל במספר האוכר לוסיה ע"י עליה מתמדת, תוכל, כאשר השעה תהיה כשרה לכך, להתפרץ לתוך גבולות מדינה ערבית, ולנחול כיבושים חדשים. והרי בשבילם זהו ענין של קל וחומר: אם צבא קטן של ישראל, שהתכונן רק במסתרים, וש־ היה בעצם משולל אמצעי מלחמה, יכול היה להתגבר על צבאות ערב בימי המלחמה ההיא, על־אחת־כמה וכמה - צבא סדיר מאומז ומצויד, גדול וכביר, שמכנים לשורו־ תיו את את האשה, יוכל ועלול להתגבר בעתיד על מדינה ערבית. ביחוד במקרה שהיא תהיה בודדה במערכה.

המדינה היהודית יקרה וחשובה גם לנג שהרי היא יכולה להיות אוצר יקר ליושביה וגם ליהודי התפוצות. בשביל כך יש להשקיע עמל־אמת ומאמצי־אמת כדי לפתחה וכדי לשמור על קיומה.

אך תנאי לקיומה הוא שלום־אמת עם מדיר
נות עוב. מה שלא שקטינו לפני המלחמה
שלינו לעשות נעשינו. שלום שלינו לעשות שלינו לשות שלינו לעשות העלום של אהבה.
של כוניעה. שלום־אמת הוא שלום־של־אהבה.
של האהבת לרעוך ממודי. בחונה, מסור מוע
נעשה טוב. בקש שלום ורדפהדי. דרפהו גם במחר קרבנות רבי משקל וויתורים לא

קלים. הכרתי היא שזהו אפשרי עוד כיום. הכרתי היא. שעמריערב יש להם תכונות מטוימות שמכשרות אותם לכך יותר מעמים אחדים שוב: אין אני מדבר מתוך סנטימנטים. שכי ידוע אין משקלם רב בדורנג. כי אם מהוד ההבונות ועיון. ואולם זה אפשרי כטובו בתנאי אחד: בתנאר של אמת ואהבה. שלום

וצדק.

"זה כבר קרה פעם"

לא זו הפעם הראשונה שנוכח העובדה האופיינית לציונות המודרנית — העדר בלב המוני הציונים בארצות הגולה חיבת ציון אקטיבית שתביאם להגשמה אישית בפועל ע"י עליה לארצנו להתיישב בה — זו לא הפעם הראשונה שחוגי הציבוריות הציונית העליונה בארצנו נאחזים בשיטת ההסברה הציונית־קטסטרופלית, או כאשר אנו קוראים לה: "הסברת שרון», על שם ידידנו־וירי־ בנו המנוח אברהם שרון אשר הטיף ופי-תח שיטת ציונות־אימים זו עד לשיא הטי-רוף... ההתפרעויות האנטישמיות בדרום אמריקה בזמן האחרון משמשות הזדמנות לציונות הקטסטרופלית בתקווה. כי מה שלא עלה בידי חינוך ציוני רעיוני במשך עשרות בשנים — להביא את המוני הציונים וסתם יהודים באותן ארצות שקטות ורגועות לע־ ליה המונית לארץ ישראל — יעלה בידי אותן התפרעויות אנטישמיות פתאומיות. ציונות־אימים זו מזהירה ש",זה כבר קרה פעם", שבארצות שהיהודים ישבו שם שאנ-נים ושלווים קרה החורבן האיום בהשמדת מיליונים מבני עמנו. ולכן - כך המסקנה המתקבלת מזה — עליה מידית לארץ יש-ראל, למפלט הבטוח במדינת ישראל. הגדיל לעשות בזה עורך "דבר" חיים שורר במא־ מרו ב"דבר" בגליון ערב שמחת־תורה, תחת הכותרת המאיימת־מזהירה: "זה כבר קרה

אינני מתכוון בדברי הבאים לדון בנכונותו וערכו המהותי והמעשי של חינוך־אימים ציוני זה. ברצוני רק להזהיר באזהרה חמו־ רה מהטישטוש וההתעלמות וההתחמקות ביו־ דעים ובמכוון מהצד השני של המטבע... בא אני להזכיר לחיים שורר ולבן גוריון ולחבריהם לדעה בכל המפלגות הציוניות מימין ומשמאל, המשותפים בשיטת ההתעל-מות וההתחמקות הקטלנית — כי זה כבר קרה פעם"...

כי אכן כבש עמנו פעם לפני אלפי שנים את ארצו זו בכוח הנשק וישב בה עד שגורש ממנה בכוח הנשק!...

ווה קרה גם פעם שניה!... שוב ישב עמנו בארצנו תקופה מסויימת ושוב הובס

תבוסה איומה בארצו בכוח הנשק הרומאי שגבר על נשק יהודה. וירושלים היתה לשממה...

ווה קרה גם פעם שלישית... עוד ישבו המונים מבני עמנו בארצם ועסקו בתורה ובעבודה גם תחת עול של-טון רומא, והיו סיכויים כי יעבור זעם וישראל ישב בשקט ובשלווה באהלו. אך סוגדי האלימות והגבורה הפיסית ובראשם בר כוזיבא, הנאמנים לתורת "ועל חרבך תחיה", לא שקטו ולא נחו עד שהביאו בהתקוממותם המזויינת נגד האימפריה הרו-מאית האדירה למפלה הבלתי נמנעת של נשק יהודה, לחורבן איום של הארץ, למאות אלפי חללים, פצועים, נכים, אלמנות ויתו-מים, ולגלות הארוכה והאיומה בת אלפיים שנה!...

כן, זה כבר קרה פעם:... ויתכן שתחו-שת־אימים זו של שלשת החורבנות ותוצ-אותיהם המחרידות הם אולי מתחת לסף הה-כרה הבלם המרתיע את המוני עמנו ו"מח־ סנם" מפני השפעת הציונות הקטסטרופלית. וכשבאים ומצעים לבני עמנו בגולה מיפלט בטוח בארץ ישראל בחסותו ובצלו של נשק צה"ל - הרי הציונים וסתם יהודים שבגולה רואים פנימית עמוקה ובלתי מתבטאת במ-לים ש",זה כבר קרה פעם", וביתר דיוק: שלש פעמים... והם גרתעים ממשענת קנה רצוץ זה של נשק ישראל וגבורת ישראל.

לציונות־האימים אין תשובה רצינית על בעית יהודי הגולה. כשם שאין לה דרך לב־ טחון העם היושב בארץ ישראל. הבטחון הילדותי בכוח נשקנו החריב כפעם בפעם את ארצנו והמיט אסונות איומים על עמנו. והבטחון של מנהיגי מדינת ישראל ושליטיה בכוח צה"ל ונשקו כיום, מעמידנו שוב בס־

לא היה כל הכרח בשלשת החורבנות ההי-סטוריים ולא היה ואין כל הכרח במצב המסוכן שלנו כיום. אילו נשמעו הפוליטי-קאים שלנו בימים מקדם לאזהרות הנבי-אים והחכמים שלנו ולא היו מתקוממים ובוטחים בחרבם — היו ממלכות הרשע והמשך בעמוד הבא מתחת לקו)

(מתוך מאמר של פ. פולס ב"במערכה") בימי הבראשית של הציונות המדינית היא כי נמזיס היסטורית סיבכה את כולנו אותנו ואת שכנינו כאחד - בעלילה טראגית שבה כולם צודקים וכולם חוטאים. כיום אנו חייבים לקבל את המצב הקיים כמו שהוא, לבחון את הניתן להיע־ שות, ולפעול לפי זה. נזכרתי בפגישה שהי-תה לי בשנת 1942 עם הסינאטור המצרי גבריאל תקלה פחה, בעל ה"אלאהרם" דאז. שהיה דמות רבת השפעה במדיניות ובכלכלה המצרית בימי המלך פואד 1 ופרוק בנו. תקלה פחה חזר ממושב מועצת המנהלים של הבנק ,מיצר־ליבאן" מבירות, וכפי שיע־ צתי לו לפני צאתו ללבנון, סייר בדרכו חז־ רה באיזור התעשיה במפרץ חיפה, והתרשם מאד מהמפעל היהודי בא"י. בפגישה בינינו

"לא פעם זנחנו אפשרויות של התקרבות

אל שכננו"

על העבר, או לחפש במי האשמה: האמת (המשך מעמוד הקודם)

ובעולם הרעיונות הבסיסיים של הרצל נקבע:

כי גאולת עם ישראל חייבת לבוא תוך

שיבה אל ארץ ישראל, ותוך אינטגרציה בחלק

הזה של העולם, הידוע בימינו אלה כ"המז-

רח התיכוז", תוך יחסי ידידות ושכנות טובה.

לו ידע הרצל את המונח "גיאו־פוליטיקה".

היה בלי ספק קובע, כי התנאים הגיאו־פו־

ליטים באיזור מחייבים רק גישה כזאת. לצ־

ערנו הרב חסרים האיפיגונים של הציונות

ההרצליאנית הבנה מינימלית של העולם

המזרח תיכוני, ורק מכוחה של שיגרה הקלו

על עבודת הנירגנים מבחוץ לכרות תהום

בין עם ישראל החוזר למולדתו לבין העמים

השוכנים במרחב. היום אין כל טעם לבכות

עוברות מן העולם וישראל היה ממשיך בארצו עד היום הזה. "בשובה ונחת תיווש" עוד, בהשקט וביטחה גבורתכם" - הזהיר הנביא ישעיהו. ובימי שיבת ציון עמד זכרי־ הו הנביא והזהיר את נשיא המדינה זרוב־ בל: "לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי, אמר ד' צבאות". האלהת אגרוף הברזל ונשק המוות גרמו לחורבנותינו ולגלותינו המרה והארוכה, ובימינו שוב מסכנות האלהת נש־ קנו את עצם קיומנו. תוך שיכחה מחרידה ש"זה כבר קרה פעם". שוב יש להזכיר ול-הזהיר. כי לא בחיל ולא בכוח הצלתנו. אלא בתיקון מעשי העושק שלנו כלפי הפליטים הערבים ע"י החזרת חלק ניכר מהם לארצנו־ ארצם וטיפול התישבותי מזורז של שאר הפליטים בארצות אחרות: בביטול הממשל הצ־ באי והאפליות והקיפוחים האחרים כלפי הער־ בים אזרחי מולדתנו המשותפת. לא הטנק והצנחן ירחיקו מעלינו את הסכנה ולא תח־ רות מטורפת של טילים תצילנו. רק תיקון המעוות מצדנו. רק כש"נחדל מעושק ידינו",

כאשר מתפללים אנו בתפילת נעילה ביום

הכיפורים, רק זה ירחיק מעלינו איבה, שנאה ונקמה. "איזהו גיבור - העושה שונאו או־ הבו". - אמרו חז"ל.

הדברים יוצאים מלב דווי וכואב, היהיה להם הד בלב שרי בטחון, רמטכלים ואלופים חורצי גורל עמנו לחיים ולמוות?

נ.ב. עם גמר כתיבת הדברים הגיע העתון "דבר" המבשר כי "הכנסת חזרה ואישרה את החלטתה שאין להחזיר פליטים ערבים לישראל, כי לא חל שינוי בעמדתנו". כן מבטיח לנו העתון, כי מובטח רוב ברור בכנסת להסרת הצעת פ. רוזן בדבר ביטול הממשל הצבאי באזורים הערבים בא־ רץ. ז.א. המשך תוקף לחוקי האפלייה!

כז מגינה ממשלת ישראל על הצבעתה באו״ם בעד הטלת סנקציות על דרום אפ־ ריקה בגלל משטר האפלייה שלה כנגד האו־ כלוסיה הצבעונית בארצה.

וכבר הזהיר המלך ינאי את אשתו לפני מותו: אל תתיראי לא מן הפרושים ולא מן הצדוקים, אלא מן הצבועים, העושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפינחם...

שנתקיימה ביזמתו הוא אמר לי ידידי המצרי: "הגך טוען, כי פניכם מועדות לשלום עם שכניכם, כי מפעלכם מביא ברכה גם לתו-שבי הארץ הערביים, וכי הנכם שואפים לי-דידות עם העולם הערבי. אולם אין העוכדות מאשרות את קביעותיך אלה; העיקרון של החרמת התוצרת הערבית ע"י פעילי הארגון למען תוצרת הארץ, העיקרון של "עבודה עברית מאורגנת" שפירושה מלחמה בין הפועל היהודי והערבי על כל מקום עבודה ואף הקטן ביותר, ניתנים אמנם להסבר כתו-צאה של המדיניות הכלכלית של ממשלת המנדט — (סעיף 18 הידוע לשימצה) שפתח לרווחה את שערי הארץ להצפה ("דומפינג") ולהריסת מפעלכם התעשיתי במסווה של "מדיניות הדלת הפתוחה" בשטח המנדט. תקלה. היה מוכן לקבל גם הסבר זה. כל עוד אין רמת שכר אחידה בא"י בסקטור היהודי והערבי, אתם מחויבים להגן על מקו-מות העבודה שלכם בפני עבודה זולה ובלתי מאורגנת. אבל הבינו, אמר תקלה, כי הנפ־ געים במישרין מהמדיניות הזאת, המוחרמים, אינם מסוגלים להבין זאת! אולם ברצוני להציע לכם הצעה שתהיה בבחינת מיבחן לכנות כוונותיכם: הנה חזרתי מבירות, ממו־ שב מועצת המנהלים של הבנק המצרי— הלבנוני. למה לא נקיים בנק א״י—מצרי ? אני מוכן להעמיד לרשות התכנית 500.000 לירות מצריות ואתם "הסוכנות היהודית" תשקיעו סכום כזה. הבנק הזה יפעל להקמת מפעלים תעשייתיים משותפים יהודים־ער-ביים על בסיס של 50%: 50% בכל, בהנהלה, בתעסוקה, וברווחים. הסטטסיטיקה מראה כי הנכם מיבאים כל שנה בעד 400,000 לירות מצריות סוכר מחו"ל; נקים נא כמפעל רא-שון בית חרושת יהודי־ערבי לסוכר, שיהיה מושתת על שיתוף פעולה כלכלי, ואני, גב־ ריאל תקלה פחה, אדאג לצירופם של האמיר עבד־אללה ועוד אישים בעלי השפעה ער־ ביים כשותפים למפעל. במרוצת הזמן, תוך שיתוף פעולה כלכלי, יקום גם שיתוף פעו-

לה מדיני ביניכם לבין שכניכם". – תוך

הסתייגות, כי אינני מוסמך להיות הדובר

של המוסדות היהודיים, הבטחתי להעביר את מ. אביתמר ההצעה הנ"ל לאליעזר קפלן ולד"ר א. שמו-רק ז״ל. וכן עשיתי. לצערי לא שמעתי על כל תגובה שהיא מצדנו. שמא חוסר אמצעים, ותפקידים יותר דחופים של הרגע, גרמו לחוסר תגובה.

לזקני הישוב, כגון למנוח ירחמיאל אמר דורסקי (בעל המלון) ואחרים היו סיפורים רבים על כך, וכולם מעידים כי לא פעם זנחנו אפשרויות של התקרבות אל שכנינו. עתה שזכינו לעצמאות מדינית חייבים אנו להשתחרר מהסוגסטיה של הנירגנים המז-"רח־תיכוניים הבריטיים של "המשרד הערבי" בקהיר, כאילו הסכסוך היהודי־הערבי הוא מהשמים ולעולם ועד; אם יכולנו להגיע, ארבעים שנה לאחר שהובס קונסטנטין מלך יוון ע"י צבאות מוסטפה קמאל, לברית צב־ אית־מדינית יעילה בין יון וטורקיה ואפיקו לידי החלטה בדבר תיאום מדיניות החוץ ביניהם, הרי חייבים אנו להניה. כי גם ליש-ראלים וגם לשכניהם הבלתי אמצעיים יש לא פחות בינה מדינית משיש לטורקים ול-יוונים. ולא עוד אלא כי כל המרחב המזרח־ תיכוני הוא ערבי־יהודי בלבד, וקיימים גור־ מים אתניים ומדיניים אחרים במרחב זה שיוכלו לשמש, והם מוכנים לשמש, גורם מרגיע ומשכין שלום. אני קורא לריאוריינטציה (של מדיניות

החוץ שלנו) פרו-ערבית ופרו-מזרח-תיכונית שיעודה יהיה קונפדרציה של מדינות חפ-שיות, שיתוף פעולה כלכלי כנה. ומדיניות חוץ ביוטרליסטית אחידה, ע"י הקמת גוף משותף כדוגמת מועצת אירופה בשלב רא־ שון, עד להתהוות ממשלה קונפדראלית מו-רח־תיכונית. אני משוכנע, כי במסגרת הסדר כזה ,קל יהיה לפתור את כל הבעיות הפ-עוטות יחסית כגון שאלת הפליטים, שאלת הפיצויים לפליטים, וכדומה. ובאור צעד ראשון בכיוון הזה הייתי מציע, כי הכנסת של מדינת ישראל תקציב במסגרת התקציב השנתי שלנו הקצבה מסויימת, נניה בסכום 10 מיליון לירות ישראליות לשנה לקרן פצויים בעד הרכוש הנטוש.

הנפט בכלכלה המצרית

תעשיית הנפט המצרית, הנתונה עתה לפיקוח ממשלתי מלא, בולטת, על פני רקע כלכלי קודר למדי, בסיכוייה הטובים להת־ סדמות בשנים הקרובות, אף כי אין מצפים בהן לעלייה בביקוש. תפוקת הנפט הגולמי, העתידה לגדול, וההשקעות החשובות במת־ סבי זיקוק שונים, מן הדין כי יצמצמו את היבוא הנוכחי של קרוסין ושל מוצרים מזוקקים אחרים, שתמורתם משתלמת במט־

- ההלאמות שבוצעו ע"י שליט מצרים בטרם החל לחזר על פתחי בירות המערב בבקשת סיוע - פגעו בתעשיית הנפט פחות מאשר בענפי משק אחרים, מאחר שהמדינה כבר החזיקה בחלק ניכר ממניות מפעלי הנפט. הצעד היחיד שננקט אשתקד נגד חוגי הנפט התבטא בהחרמתם, בחודש יולי שעבר, של 50% ממניות הבעלים הפרטיים של "אנג" לו־אג׳יפשן אוילפילדס - א.א.או." - בה־ ביאה להעלאת חלקה של המדינה בחברה זו ל־55%. כתוצאה מכך צומצם גם חלקן של "של" ו"ב.פ.", כדי מחציתו, והועמד על .15.5%

שדות הנפט של "א.א.או." הפיקו ב־1961 מעט יותר ממיליון טונות נפט, אך כל בא־ רותיה מנוצלים זה זמן רב ותפוקתן הולכת ופוחתת. שדות סיני־סודר, עסל וראס־מתרמה -- שתפוקתם מהווה כשליש מן התפוקה הכ־ ללית -- נמצאות בבעלות משותפת של "א. א.או." ושל "מוביל־מצרים", שלא נפגעה מצווי ההלאמה של שנת 1961. זה שנים לא יכלה אף אחת משתי החברות הללו לעי רוד חיפושים לגילוי מקורות חדשים, מאחר שבקשותיהן לזכיונות לא אושרו. אולם יש להנית. כי מעתה לא יתיחסו עוד אל "א.א. או." כאל "בת חורגת".

המדינה שולטת - ומשקיעה

המדינה שולטת עתה במידה מכרעת בת־ חום התפוקה והזיקוק גם יחד. שיווק מוצרי הנפט נתון עדיין במידה מסויימת בידי ההון הפרטי, אך "חברת הנפט המצרית הקואופר

רטיבית", המולאמת בחלקה הגדול, מתחרה ביתר החברות כשהיא נהנית מיתרונות שו־ נים, ודוחקת את רגלי מתחרותיה.

אשר ל"רשות הממשלתית לענייני נפט", לא זו בלבד שהיא קובעת בכל הנוגע לי־ בוא ולפיקוח על המחירים, אלא אף חולשת על התעשייה כולה. לכל שלביה.

תעשית הנפט מספקת 90% מן התפוקה האנרגטית של מצרים, והיא תורחב במידה ניכרת במסגרת תכנית החומש 1965-1965. קרוב ל-120 מיליון לי״מ יושקעו בתעשיית הנפט, מהם 64.6 בענפי הזיקוק והפטרוכי־ מיה. 40 בניצול המאגרים הקיימים ובחיפו־ שים אחר חדשים (מזה 14.3 לשם רכישת מתקני קידוח) ו־11 מיליון בנמלי־נפט, בצי־ נורות נפט ובמתקני איחסון.

סיכויים להגדלת התפוקה

הסיכויים להגדלת התפוקה טובים, בעיקר נוכח תגליתה האחרונה של "החברה המזר" חית לנפט מצרי" - "קופה" - במפרץ סו־ אץ, במרחק 9 ק״מ משדה הנפט של בלעים. שבחצי־האי־סיני. מאגר זה הפיק בשנה שח־ לפה 2/5 מיליון טונות, 65% מתפוקתה הכו־ ללת של מצרים — שהגיעה ב־1961 ל-3.7 מיליון טונות - והוא יפיק השנה יותר מ־3 מיליון טונות. המבנה הגיאולוגי של השדה החדש, המכונה "בלעים־ימי", שונה בתכלית מזה של המאגר היבשתי, והנפט הוא בעל טיב מעולה. באר "בלעים־ימי" תפיק משני רבדי הניצול שלה 1130 ו־720 חביות ליום נפט גולמי בעל משקל סגולי של 13.3° ו-A.P.I. 29.70 בעוד שמשקלו הסגולי של הגלם מן המאגר היבשתי הוא 22 מעלות. "קופה". הקודחת עתה באר שנייה בעזרת מגדל־צף (השייך לקבוצת "אני"), עומדת לייבא אסדת־קידוח נוספת ומתכוננת לבנות. אם יתנהל הכל למישרין, רציף קבוע לצרכי

בידי ממשלת מצרים מעט יותר מ־49% ממניות "קופה". כש"רשות הנפט הממלכ־

תית" מחזיקה בכ־30% והקואופרטיב שהוז־ כר לעיל — והנמצא בחלקו בבעלותה של הממשלה — ב־20% נוספים. 50.88% הנו־ תרים נמצאים בידי "אינטרניישנל אג'פן אויל קומפני" בה מגיע עתה חלקה של "אני", הכפופה לממשלת איטליה. ל-92%. לאחר שהכפילה בשנת 1961 את השתתפותה המקורית, על-ידי רכישת חלקה של "פטרו-פינה" הבלגית.

נותרו עוד שמונה אחוזים, השייכים למס-פר רב של בעלי מניות פרטיים. בידי "קופה" מצויים גם שני מאגרים צפונית לבלעים: אבו רודיים-סידר, המפיק כ־300,000 טונות לשנה ופייראן, שתפוקתו מגיעה ל-30.000 טונות בקירוב.

ההסכם עם "אני"

"קופה" נשענת על "אני" בכל שטחי פעו-לתה. הקבוצה האיטלקית הרחיבה במידה רבה את השקעותיה במצרים במסגרת ההס־ כמים האחרונים, בהם התחייבה לספק ציוד בשווי של 50 מיליון דולאר – שפריטין החשובים הם: אסדה לקידוחים תת־ימיים, מיתקנים לנמל נפט ויחידות פטרוכימיות — שתמורתו תשולם, בריבית של 4% לשנה, בנפט או בנפט חצי־שנתיים בכסף או בנפט גולמי שיופק ע"י "קופה". כבר עתה מייצ-אים מדי שנה כ־1.2 מיליון טונות נפט גולמי מבלעים לאיטליה, המשלמת תמורתו. במטבע איטלקי. שני זכיונות חדשים הוענקו במסגרת ההסכם ל"קופה", ו"אני" תוציא ב־12 השנים הקרובות על עריכת חיפושים בשטחים אלה סכום השווה ל-20 מיליון דולאר, בתנאים דומים לאלה שהוענקו לח־ ברות המשותפות בפרס ובמרוקו, שעיקרם, כי במקרה של אי־גילוי נפט. תישא "אני" בכל ההוצאות. אולם אם ישאו החיפושים פרי, תכסה "קופה" את מחציתן. אחד הזכיו-נות החדשים כולל שטח של 2.000 ק"מ מרובעים לאורך חופו המערבי של ים סוף, מול חוף חורגדה, כלומר – מעברו השני של השדה בלעים וכ־150 ק"מ מרובעים בצפון מצרים, ומשתרע מראשיד (היא רוז־ טה), שליד אחת הזרועות המערביות של הנילוס, עד לעברו השני של הדלתה. בק-רבת תעלת סואץ. חיפושים מועטים נערכו עד כה באיזור זה.

ציוד סוביימי

בידי חברת "ג'נרל פטרוליוס", הנמצאת כולה בבעלות המדינה. מצויים שדות הנפט של ראס־בקר וכרים, שעל חופו המערבי של מפרץ סואץ, בקרבת המאגר הישר של ראס־גאריב. שדות אלה הופעלו לראשונה בסוף 1959 ותפוקתם הגיעה ב־1961 ל-380,000 טונות נפט גולמי, שנרכשו במ־ לואם ע"י "אני" על פי חוזה תלת-שנתי ויוצא לאיטליה תמורת דשנים כימיים.

שדה נוסף של "גנרל פטרוליוס", השוכן בקרבת שדה רחמי, ואשר גבולותיו טרם נקבעו סופית, גרם לאכזבה יחסית, שכן ארבעה קידוחים מבין השישה שבוצעו בו היו יבשים. לא מכבר גילתה החברה מאגר נוסף, בג'בל־אל־זייתת, באותו צד של המ־ פרץ, דרומית מזרחית לראס־גאריב, שהי-תה אחת הנקודות הראשונות במצרים בהן נערכו קידוחים, בשיטת ההקשה, כנהוג באותם הימים. עד כה לא נמסרו פרטים על עתודות השדה. החברה מחזיקה גם באי־אלה זכיונות ימיים ובזכיונות בצפון־סיני, בהם נערכים מחקרים סיסמיים; היא משתמשת בציוד רוסי, בעיקר 4 מכונות קידוח, מהן פעלו רק 3, בשל מחסור בחלקי־חילוף. איזמלים מתוצרת מערבית הופעלו באופן מניח את הדעת בעזרת הציוד הסובייטי, שנתגלה בדרך כלל כיעיל.

אף על פי שעוד בשנת 1960 הוצא מכרז על עריכת חיפושים במדבר המערבי, לא הושג עד כה כל הסכם בעניין זה. כמה חברות, וביניהן "פן אמריקן" "אני" ו"של". גילו עניין באיזור זה וקיימו שיחות עם שלטונות מצרים. אולם צעדיו האחרונים של נאצר עלולים להרתיע משקיעים זרים.

עלייה איטית בצריכה

עם זאת מתקרבת מצרים לאוטונומיה בת־ חום הדלק, אף כי תיאלץ להוסיף ולייבא כמויות גדולות של קרוסין ושל שמן דיזל בשנים הבאות. הצריכה הפנימית של מוצרי נפט הגיעה ב־1961 ל־4.750,000 טונות והיתה איפוא. גדולה אך במעט מזו של 1958, שהסתכמה ב-4,250,000 טונות. סבו-רים, כי היא תגיע ב־1964 ל-5 מיליון טו-נות. אם כי לא בכל המוצרים חלה התפת-חות שווה. צריכת הבנזין קטנה עתה במעט מזו של שנת 1955, שלפני משבר סואץ,

עתידה היא להישאר רמה זו. גם צריכת הקרוסין נופלת מזו של שנת 1955, בה הגיעה לשיא של 800,000 טונות.

הקרוסין המשמש לצרכים שונים ומגוונים, נמכר לפנים במחיר נמוך ביותר, שנקבע באורה שרירותי, דבר שעיוות את הביקוש התקין. בשנת 1957 הונהג קיצוב חלקי במ־ צרד זה. לכל משפחה הוקצתה כמות של קרוסין במחיר־סובסידיה של 0.18 לי"מ. וניתן לה לקנות כמויות בלתי מוגבלות נוס־ פות במחיר גבוה ב־50% בקירוב. 2/3 מו הקרוסין המשווק עתה כלולים במכסת הקי־ צוב, ואילו השליש הנותר נמכר בשוק החו־ משי, בעקבות הנהגת שיטה זו וכן כתוצאה ממשבר סואץ, ירדה צריכת הקרוסין ל-670,000 טונות ב-1957. אך חזרה ועלתה אשתקד ל-750,000 טונות וסבורים, כי ב־ 1963 תשוב ותגיע לשיאה הקודם. בינתיים הגיעה הצריכה של גאו־זיקוק מעובד המו־ פק במצרים, והמשמש בעיקר למשפחות אמידות יותר, ל-27,000 טונות לשנה, וסבו־ רים שכמות זו תוכפל תוך 3 שנים. בצריכה של שמו-דיזל, העולה עתה על 800,000 טונות לשנה, חל גידול מהיר מטעמים רבים: על חשבון הבנזין - בשל ריבוי כלי הרכב בעלי מנועי דיזל: על חשבון הק־ רוסין - לאחר שמוצר זה הוחזר למסגרת שימושו הרגיל; והודות להתקדמות הכללית של תהליך התיעוש. גם הרכבת המצרית הגשימה כבר כדי מחציתה תוכנית שבע־ שנים להחלפת הקטרים בקטר-דיזל.

המזוט תופש עדיין כמחצית מן המסחר המקומי, אד צריכתו אינה גדלה אלא באי־ שיות רבה (2.5 מיליון טונות ב־1959 2.6 מיליון כיום) ואינה עשויה לעלות אלא כתוצאה מתהליך התיעוש הכללי. אין מצפים כי הביקוש של ארבעה מוצרים עקריים אלה יעלה בשלוש השנים 1964-1962 ביותר מ־%10%

כפי שכבר צוייז, לא הולאמו עד כה חב־ רות השיווק, אפילו חלקית. בעוד שחלקן של "של" ושל "ב.פ." ב"אנגלו־אג'פשן אוי־ לפילדס" צומצם כדי מחציתו, לטובת המדי־ נה, לא נפגעה עד כה חברת השיווק "של קומפני אוף איג'פט", שאינה אלא חברה־בת שלהו, והחולשת על 27% מן השוק המקומי. גם "מוביל" ו"אסו" ממשיכות בפעולתן כר־

ומסתכמת ב־255.000 טונות לשנה, ודומה כי גיל, ומכסות יחדיו 14% מצריכת השוק הפנימי. "קלטקס" משווקת שמני־סיכה. דלק לאוניות ובנזין למטוסים בלבד. חברת "ג'נ־ רל פטרוליום" הממלכתית, שלא עסקה לפ־ נים אלא בחיפושים ובהקפה, נטלה לידיה, לאחר הלאמת "חברת הנפט המצרית", שרוב מניותיה היו בידיים צרפתיות, את רשמת ההפצה של חברה זו וחלקה בשוק גדל מ-7

ליותר מ־10 אחוזים. החברה הקואופרטיבית, בה שותפת המ־ דינה, חולשת על יותר משליש השוק המצרי. היא הספקית הראשית של כל הרשויות המ־ משלתיות ומקיימת מספר רב של תחנות שרות. מכל מקום, פעילות חברות השיווק אינה עוד אלא בבחינת רוכלות, שכן "רשות הנפט" הממלכתית מספק להן את המוצרים העיקריים, בין אם זוקקו במצרים ובין אם הובאו מן החוץ, וקובעת את כל המחירים.

התאמת מוצרים לצריכה למעלה ממחצית ההשקעות בתעשיית הנ־ פט הכלולות בתכנית-החומש הנוכחית יוק-דשו לבתי-הזיקוק ולמפעלים פטרוכימיים. אין תכנית להגדיל את בתי הזיקוק של חברת "אנגלו־אג'יפשן" בסואץ, שתפוקתם מגיעה כבר ל-3.25 מיליון טונות לשנה. אך בתי הזיקוק הממלכתיים, בעלי כושר תפוקה של 1.3 מיליון טונות. נתונים בתה־ ליד של הרחבה. המתקנים החדשים יכללו בעיקר יחידה לזיקוק אטמוספרי בוואקום בעלת תפוקה של מיליון טונות (מתוצרת צ׳כוסלובקיה), מתקן פירום שנועד לשפר את טיב הבנזין ע"י העלהאת מספר האוקטן שלו ל-100, יחידת זיכוך להרחקת הגפ־ רית, ומפעל לייצור שמני־סיכה -- הראשון ב־ מצרים — בעל תפוקה של 70,000 טונות. החברה האיטלקית "קטיפ" עומדת להקים מפעל להפקת מוצרי־זיקוק בינוניים וגאז לייצור דשנים וחמרי ניקוי. כושר התפוקה של בית הזיקוק הקטן באלכסנדריה יעלה ל-1.2 מיליון טונות עם בניית יחידת זיקוק בת מיליון טונות (מתוצרת צ'כוסלובקיה). שתופעל, לפי התכנית, עוד השנה. בית זי־ קוק זה שייך גם הוא בחלקו הגדול למדינה. באמצעות "החברה המצרית לזיקוק נפט ולשיווקו", ש־49.4% ממניותיה מצויים בידי החברה הקואופרטיבית. יתרת המניות נתו־ (המשך בעמוד הבא מתחת לקו)

תמונה נאמנה ואוביקטיבית מדמותו של נשיא קע"ם, ג'מאל עבד א־נאצר, מתקבלת בתום קריאת ספרו של רוברט סט. ג'והן יספר שלאחרונה הוטל עלין "The Boss" איסור בקאהיר, משום שדמות "המנהיג" בו

*) "The Boss" - The Story of Gamal York 1960 p. 326.

במונוגרפיה הזו לילדותו של נאצר. שכן רבות אפשר ללמוד על אישיותו ואפיו של נשיא קע"ם מתוך תיאור ימי ילדותו.

אינה עולה בקנה אחד עם הדמות ההירואית והמקצועית, שמשטר ההפיכה בקע"ם מציג בפני ההמונים הערבים באמצעות שופרות התעמולה שלו*). יפה עשה המחבר, שהקדיש מקום רב

היתה זו ילדות עגומה ביותר: אב קפדן,

יתמות, בדידות, כשלונות וקשיים. כבר בהיו־ תו בן שמונה שלח אותו אביו מן הבית אל דודן בקאהיר, ומאחר שדוד זה היה עסוק – מאד ודעתו לא היתה פנויה לבן־אחיו הופקר גמאל הקטן לחסדי הרחוב ולפחויין: 1. "He was a child of the street, of his dirty crowded, intense street, full of

Abdel Nasser, by Robert St John; New

(המשך מעמוד הקודם) נה בידי "קלטקס" ובעלי הון שווייציים ומצ-ריים, שחלק כל אחד מהם אינו עולה על

עלייה זו בתפוקה עתידה לשים קץ לסיוט הרודף אחר סחר הנפט המצרי: חוסר הת-אום בין הרכב מוצרי הזיקוק לבין הרכב הצריכה. ב-1960 יבאה מצרים 2.94 מיליון טונות נפט גולמי (וייצאה 876.000 טונות), אולם מהשוואות התפוקה לצריכה מתקבלת התמונה הבאה: עודף של 47.000 טונות בנזין ו-3,600 טונות שמן־דלק ומחסור חמור ב־338,000 טונות קרוסין ו־173,000 טונות

- גאמל עבד א-נאצר בעיני עתונאי אמריקני

shouting, pushing, noisy people who was bargaine and haggled and made the air vibrant with their high-pitched excitement. It seldom rained and it was never very cold, so home for Gamal was what home was for most of the people: a place to sleep." (p. 19).

וכבר בהיותו בן תשע גילה הנער עצי מאות ועקשנות במידה בלתי-רגילה לגבי ילד בגיל הזה:

2. "Already, at the age of eight, he was fiercely independent. He objected to having to submit to authority of any kind. He seemed to resent anyone being in a position to give him orders or even make him requests: his father, his teachers, the policemen on the streets... He resented more than anything else someone trying to make a decision for him". (p. 19).

נחמתו היחידה של גמאל היא אמו הכו-תבת לו מרחוק. אותה הוא אוהב בכל לבו ואליה הוא מתגעגע. לפתע הפסיקה לכתוב לו. בבואו הביתה, עם תום שנת הלימודים.

היצוא מורכב כמעט כולו מנפט גולמי ואילו חלקם של המוצרים המוגמרים ביצוא לא עלה על 100.000 טונות. איטליה קנתה אשתקד 1,500,000 טונות גלם בעוד שיוון הצטרפה לרשימת הלקוחות וחתמה על חוזה עם "הרשות הממלכתית" לאספקת טונות שמן-דלק ו־60,000 טונות 250,000 גלם, נוכח קשייה בהשגת נפט מבריה״מ.

אין ספק כי מצרים, המתלבטת עתה בק-שיים כלכליים חמורים, גוכח אובדן שליש מיבול הכותנה החיוני שנפגע ע"י הזיפית. הכרח הוא לה להפיק את מירב התועלת ממקורות הנפט שלה — המהווים את אחד מאוצרות הטבע המועטים שבהם נתברכה.

שואל הוא מיד על אמו ועל כך מקבל הוא מאביו את התשובה הקצרה והיבשה: "אמד מתה !"... זו היתה מהלומה מוחצת, שגמאל בו התשע אינו יכול לשאתה. האדם הקרוב לו ביותר הלך, הרגשת יתמות זו מדכאת אותו מאד. הוא מסרב להישאר בבית אצל אבין, שאינו הוגה לו חיבה, מה גם שהוא עומד לשאת לו אשה שניה. לבסוף נענה אביו לבקשתו והוא מעביר אותו אל בית משפחת אמו באלכסנדריה. הבדידות נותנת אותותיה בילד הצעיר.

הוא מתבודד ומתרחק מאנשים. בבית הספר הוא תלמד נחשל. פעמיים הוא נשאר באותה כתה ומוריו אינם תולים בו כל תקוות. תוד כדי כך מתפחתח בלב הילד הרגשה של עליונות שבאה כפיצוי לתסביך הנחיתות המקנד בקרבו, והוא שוגה בדמיונות על מעשי גבורה ונפלאות, שהוא עומד במרכזם. באותם הימים שרויה מצרים במאבק קשה

נגד הבריטים. האוירה באלכסנדריה נסערת ימתוחה. מידי פעם נערכות הפגנות ברחו־ כות. המשטרה מתערבת וכתוצאה מכך יש הרוגים, פצועים, וכמובן -- עשרות עצורים. גמאל ער מאד למתרחש ובהיותו אז בו שתים עשרה משתתף הוא באחת ההפגנות. "זוכה" לחבטה הגונה באלה וללינת־לילה בתחנת המשטרה, בבת אחת עולה הכרת ערכו בעיניו - והוא חולם על מבצעים גדולים למען המולדת ...

מקום רב מקדיש המחבר לסיפורים הרוו־ חים בין מקורביו של נאצר על התגבשותה של כת קציני־ההפיכה. מתוך כך מתברר, מה היה אופיה של כת זו כבר בראשיתה, כאשר מנהיגיה ניסו בדרכים שונות להתקשר עם הצבא הגרמני בצפון־אפריקה, בעת שע־ מד בשערי מצרים ב־1942. נאצר קשר אז קשרים עם הגנראל המצרי עזיז אלמסרי, שהיה מוכן לטוס ולעבור את הקווים אל הגרמנים, אך ברגע האחרון ארעה תקלה יהתכנית נכשלה. אין זאת אלא שראשי כת ההפיכה מצאו אז מכנה משותף אידיאולוגי עם הנאצים — וכלום יש להתפלא, שלווי־ תנים נאצים מצאו מקלט אצל נאצר ומקור רביו לאחר מכן ורבים מהם משמשים כיום בעמדות־מפתה במנגנון התעמולה והבטחוני

של קע"ם? מענין גם הוא הפרק המוקדש בספר לפי עילותו של נאצר במלחמת 1948, וביחוד

את המשטר הישן, וכי הצבא חייב להיות נושא ההפיכה, שכן, לפי דעתם, הצמרת הפוליטית היא מושחתת ורקובה עד היסוד ובה יש לתלות את הקולר לתבוסה בנגב. וכך חולפות הפרשיות: ההכנות להפיכה וביצועה הדרמאטי, הופעתו של הגנראל נגיב כמחולל ההפיכה. בעוד שיוומה ומבצ־ עה העיקרי, הקולנל גמאל עבד א־נאצר. מסתתר מאחורי הקלעים אך "מושך בחוטים" ולפין יישק דבר, המאבק בין נגיב לבין

הדפים המספרים על פגישותיו של מייג׳ור

נאצר עם הסרן ירוחם כהן. באותה תקופה

שימש ירוחם כשלישו של מפקד חזית הד-

רום, יגאל אלון, ובתפקידו זה הוא נשלח

להכין פגישה בין הבריגאדיר הסודאני טהא.

שפקד על הקצינים ב״כים פאלוג׳ה״ לבין

אלוו. המייג'ור נאצר, שהיה או קצין מטה

במפקדה המצרית בפאלוג׳ה, ניצל את ההוד

דמנות, כדי לשוחה על דא ועל הא עם

הקצין הישראלי. כמה פעמים הוא חזר ושאל

את הסרו כהו: כיצד הצלחתם לסלק את

האנגלים מא"י ?" נאצר ביקש לדעת פרטים

על אירגוני המחתרת היהודים, על המבנה

הכלכלי והסוציאלי של הישוב היהודי בארץ.

על הקיבוצים, ותוך כדי שמיעת התשובות

מדבר הוא בהתמרמרות רבה על העוני ועל

המצוקה החברתית במצרים, בהצביעו עליהם

כעל גורמים לאיכות הירודה של כוח האדם

בצבא המצרי ולכשלונותיו של צבא זה במל-

בקשר למעברן של שיירות האספקה המצי

ריות אל נצורי פאלוג׳ה - וזוהי הזדמנות

מצוינת לפגישות נוספות בין הקצין הישר־

אלי לבין הקצין המצרי. משום מה נקשרת

ידידות בין השנים, וכעבור שנה, כאשר

ירוחם כהן עומד בראש המשלחת הישראלית

לועדת שביתת הנשק המעורבת והוא שוב

נפגש עם מייג׳ור נאצר, כדי להסדיר את

בעיית הנעדרים בקרבות -- מחבקים שני

הקצינים איש את רעהו בחמימות רבה וה־

החשאית של כת ההפיכה במשך שלוש שנים

בעקבות כשלון הצבא המצרי בא"י. כשלוו

זה עוד הגביר בהם את ההכרה. כי יש למגר

נאצר - מאבק שמניעיו אינם רק אישים

(המשך בעמוד הבא מתחת לקו)

לאחר מכן מגולל המחבר את הפעילות

שיחה ביניהם קולחת בידידות...

זמן קצר לאחר מכן התעוררו בעיות

חמתו נגד היהודים.

21

על השקרים בדבריהם ובמעשיהם של מיליטריסטים בישראל

אנשי משרד-הבטחון וצה"ל מחפשים עתה דרכים להחדיר להכרחם של תושבי הארץ הזאת את "הצורך" בשיטות לחימה הדשות. לשם כך הם מקימים "אקדמיה לבטחון המ-דינה". לשם כך הם נואמים נאומים ומארג־ נים עצרות ופגישות וסרטי־הסברה ומאמרים "צבאיים" ו"בטחוניים". בשם מולך "הבטחון" הם ממשיכים בשקידה בעבודת־ הנמלים שתביא להרס גמור של המזרח התיכון ואולי

הרמטכ״ל בכנס־צנחנים שנערך ברמת־גן.

ריסטים להסתיר את מטרותיהם ומניעיהם

"צה"ל נמצא עתה בתהליך התעצמות וכניסה לשטחי־פעולה חדשים". הודיע לנו כבוד הרמטכ״ל. ״אסור לנו. שלא להיות בין המתקדמים במחשבה הצבאית (!) המקורית, בשיטות־הלחימה, ברמת־האימון ובפתוח אמ־ צעי־הלחימה, הניהול והשליטה. הישגי־המדע והטכניקה החדשים ינוצלו במלואם למשימות בטחון-המדינה. וצה"ל כבר החל בקליטת ציוד חדיש ובהתאמת שיטותיו ומסגרותיו למציאות חדשה זו".

"הסורים מציתים שוב אש בגבולנו הצ-פוני" מכריז הרמטכ"ל... "...לא נסכים להשלים עם תוקפנות הוזרת ונשנית, על אש נשיב באש״.

(המשך בעמוד הבא מתחת לקו)

של העולם כולו. לפני זמן מה התבשרנו על נאומו של

פעם היו אנשי־כנסיה מברכים מסעי־צלב ומלחמות למיניהן; היום עושים זאת המדי-נאים, והרבנים-הצבאיים. המגוחך בכל הפ-רשה הזאת היא הצורה בה מנסים המיליט-

(המשך מעמוד הקודם)

אלא גם חילוקי-דעות ענייניים, אם ביחס למדיניות החוץ של מצרים החדשה, ואם בנוגע לחיקף הרפורמות הכלכליות והסוצי-אליות שיש לבצע מבפנים. בנושאים אלה אין המחבר מחדש דברים רבים, הואיל וב-רובם ידועים הם מתוך העתונות.

פרט מענין מגלה רוברט סטיג׳והן בספרו על הספר, ״הפילוסופיה של ההפיכה״ לג'מאל עבד א־נאצר. יום אחד התווכח עתונאי אמריקני שביקוו בקאהיר, עם עתונאי מצרי, מוחמר הוסבין הייכל, הנחשב לאחד ממקו-רביו של נשיא קע"ם וניסה להוכיח לו, שבענין אחד טועה נאצר לחלוטין.

מנין לך. שזוהי דעתו של נאצר ? שאל --הייכל.

- הרי דברים אלה כתובים בספרו "הפי לוסופיה של ההפיכה"! -- השיב האמריקני וכעבור רגע הוסיף: שם זה כתוב שחור על גבי לבן, ממש במלים של נאצר, אתה

בוודאי קראת את הספר הזה!

העתונאי, המצרי מצטחק ומשיב: כן, ידי-די, קראתי את הספר הזה. למעשה, אני גם כתבתי אותו!...

בסיכום, יש להמליץ על ספרו של רוברט סטיג׳והן כעל מונוגרפיה אוביקטיבית שקולה. אשר על אף היותה מבוססת בעיקרה על מקורות מצרים, ידעה להבחין בין התבן ובין הקש והשכילה להציג את דמותו של - נשיא קע"ם כמות שהיא. מבלי להיות מוש פעת ממגמות תעמולתיות כלשהן.

בעולם הערבי א. במדינות ערב

המאבק מסביב לתימו

ניתוח מעניין על המאבק מסביב לתימן במישור הפנימי, הבינערבי והבינלאומי נת־ פרסם בעתון הלבנוני "אלחייאת". להלו ניקרי הדברים:

א. אחישר

"בתימן התלקחו קרבות בקנה מידה גדול ובמקומות רבים, בין אנשי הבריגאדיר סלאל לבין אנשי האימאם אלחסן, ואין אף אחד משני הצדדים יכול לטוען, כי הוא שולט שליטה מלאה במדינה. שכן תימן אינה מור־ כבת מערים או מעם, אלא משבטים. גם

אין בה צבא היכול לשלוט בכל איזוריה. מכל מקום, אין ספק, שהממשלה הריפוב־ ליקאנית שולטת שליטה מלאה על צנעה. חודיידה ותעז, שהן הערים היחידות בתימן

ואוכלוסייתן מגיעה למאתיים אלף איש בקרוב. מחוץ לערים אלה שולטים השבטים: כל שבט יכול עתה לתמוך בסלאל או באל־ חסך, וואת בהתאם לרצונם של ראשי השבטים.

אין להטיל ספק בכך. שמספר רב של שבטים לאלחסך, אחרת לא היו פורצים אותם קרבות, בהם הודתה ממשלת צנעא. קרבות אלה הם פנימיים וממשלת צנעא הודתה. כי היא משתמשת באותו נשק, כלומר שגם היא מפעילה שבטים התומכים בה נגד השבטים התומכים באלחסן. יש לציין, כי בין השב־ טים היריבים בתימן קיימת שנאה מסורתית. דבר המבטיח לשני הצדדים "דלק זול" לצורך המשכת הקרבות האלה.

(המשך מעמוד הקודם)

,על אש נשיב באש" -- היא האקסיומה ה"ברורה־מאליה" של כל מיליטריסט. הוא בטוח כי באש אפשר להפסיק אש. כל הדיוט יודע כי רק מים מסוגלים לכבות את האש. כל אדם בעל נסיון־חיים מינימלי מבין כי אלימות איננה מסוגלת לשים קץ לאלימות. וכי להפך, היא מביאה אלימות נוספת וגרו־ עה יותר בעקבותיה, וכך ללא־קץ. ההסטו־ ריה של מדינת־ישראל ב־14 השנים האחד רונות הוכיחה כי כל המבצעים והפשיטות "ומלחמות המגן" רק הביאו קרבנות נוספים בעקבותיהם, ולא שלום. מלחמה איננה יכו־ לה לשים קץ למלחמה. אולם אנחנו "על אש נשיב באש". ומה יאמרו הרמטכלים הער־ ביים: "על אש נשיב באש". האם ע"י כך נפסיק את האש הזאת? האם באמת מעונ־ יינים אנשי־הצבא להפסיק את האש?

"מסורת פעולות־התגמול ועלילות־הגבורה של הצנחנים במלחמת־סיני הם הוכחה להח־ לטתנו הנחושה שלא נחריש אם נותקף". ממשיך האדון הרמטכ"ל. "עלינו לדעת כי גם וזשנה המתקרבת לקיצה טרם הביאה בפתרון בעיות?

את השלום, שלום בינינו לבין שכנינו יבוא רק אם נהיה חזקים. לכן חובה לטפח ולפתה כוחה המגן של המדינה; כי רק בה עצמה הערובה לעצמאותה ולעתידה".

כאן טמון הכלב! מדוע. יואיל נא ויסביר לנו כבוד הרמטכ"ל, לא הביאה גם שנה זו את השלום? ואולי יש יד בכך ל"מבצע־ סיני" ולשאר "עלילות־הגבורה" של הצנח־ נים ושל שאר "גבורי־ישראל" ו"מגיניו"? אולי דוקא מכיון שהשבנו באש על אש לא בא השלום ? מדוע, בבקשה, יבוא השלום רק אם נהיה חזקים? האם חולשה היא מכשול בדרך לשלום ? האם רק הזאב מסוגל לשלום. ולא הכבשה? ואולי דוקא פני הדברים הפו־ כים ? אולי דוקא "שיטות-הלחימה החדשות" מרחיקות את השלום? אולי דוקא הנשק שאנחנו רוכשים מקרב את המלחמה הבאה ? ההסטוריה של המיליטריזם בישראל היא ענפה ורחבה. אנחנו עדים להרגשות־שנאה ולבטויים כגון "אויבינו הטבעיים", "הערבים

המלוכלכים", מדי יום ביומו. האם ניתן למי־ ליטריזם זה להשמיד אותנו עצמנו ? עד מתי נשאר עוורים לכשלונה המחלט של האלימות

השבטים בתימן נתונים להשפעת שני גורמים: כסף ונשק. יש להוסיף גורם שלישי אצל שבטי הזיידים — אמונתם ב״אלאימא־ מה" (מנהיגותו של המלך־האימאם). אלחסן מנצל את שלושת הגורמים הללו לגיוס הש-בטים והפעלתם נגד המהפכה. בעוד שהמ-הפכה מנצלת רק את שני הגורמים הראשונים.

מומחים לענייני תימן מציינים, כי התנו-עות הצבאיות שמבצעים השבטים התומכים באלחסך נעשות לפי תכנית ברורה, והיא כיתורה של צנעא ע"י ניתוק כל דרכי — הגישה היבשתיים אליה. תוך הבטחת קשר בתוך שטח תימן בין חצ׳רמות לסעודיה. אך צנעא אינה "נושמת" עתה דרך היבשה בלבד, אלא ע"י האספקה שהמטוסים מביאים

עובדה ברורה היא, שהמילה האחרונה לא נאמרה עדיין בתימן, שכן טרם קבעו עמדה, לכאן או לכאן, השבטים שנקטו עד כו בעמדה נייטראלית לגבי הסכסוך הפנימי, והמילה שיאמרו שבטים אלה היא שתכריע, בסופו של דבר, את הכף בקרבות המתנהלים

במסגרת המישור הבינערבי, ברור עתה שתימן הפכה לשמש זירה של המאבק בין מצרים לבין סעודיה וירדן. שני הצדדים מטילים את מלוא כובד משקלם במאבק הזה דבר המתבטא בנשק, בכספים ובתעמולה,

ובמידה מסוימת גם במומחים ובקצינים. אנו עדים כיום להתערבות גלויה וישירה ע"י שלושת הצבאות האלה, אם כי ברור, שהמחנה הסעודי־ירדני מקובל יותר על השבטים התימניים מאשר המחנה המצרי. מכאן, שאם יגדלו סיכוייו של אלחסן ויעלה בידו להתבסס באיזורים מסוימים בתימן — לא מן הנמנע. שקאהיר תנקוט אז בפעולה מדינית ותעלה את בעיית תימן במישור

הבינלאומי, כדי לאפשר התערבות או״ם. במסגרת המישור הבינלאומי פתח המחנה הסובייטי במסע-התקפה חריף נגד המערב והאשים אותו בהתערבות לטובת אלחסן, אם כי לא הוכח עדיין, שהמחנה המערבי מתכוון אמנם להתערב ישירות בתימן. הכ-וונה היא בראש וראשונה לבריטניה. שכוחו-תיה יושבים בעדן והשפעתה מקיפה את שטחי־החסות של עדן וחצ׳רמות.

נשק לשבטים התומכים באלחסן בדרום. השרותים האטומיים המקומיים. לדעתנו, טענות אלו אינן מבוססות, אך יש להניה, שאם תהיה התערבות ישירה וגלויה מבחוץ, אין זה מן הנמנע, שהצי הבריטי בים התיכון יטיל מצור על החופים של תימך או ינקוט בפעולה אחרת מסוג זה.

הנעלם הגדול הוא עתה ארה"ב, הממלאת תפקיד של משקיף מן הצד. כמי שמצפה לנצחונה של קבוצה אחת על השניה. יצויין, כי בה בשעה שכל מדינות הגוש המזרחי הכירו במשטר החדש בצנעא לא הכירו עדיין רוב המדינות המערביות במשטר הזה. וכן גם לא בממשלתו של אלחסן. הן מנמקות זאת בכך, שאף אחד משני הצדדים היריבים בתימן לא הצליח עדיין להשתלט על כל המדינה. במידה שיהיה ראוי להכרה מצידן. גורם חדש בזירה התימנית הוא האימאם אלבדר, שכפי הגראה הצליח להישאר בחיים. ומכאן שההכרה הבינלאומית בו כשליטה החוקי של תימן עדיין שרירה וקיימת, כל עוד הוא נמצא בתוך תימך.

לדעתנו, השבועות הקרובים יכריעו את גורל המערכה בתימן, שכן עד אז יגיע הסיוע הכספי והצבאי. שהצדדים המעורבים מגישים לאלחסן ולסלאל, לשדה הקרבות והשבטים הנייטראליים יקבעו כבר את עמדתם לכאן או לכאן — ואז תתנהל המ־ ערכה לקראת הכרעה סופית.

מפעל לכימיה גרעינית במצרים העתון המצרי "אלגומהוריה" מוסר, כי בסוף אוקטובר ש.ז. נפתח באינשאס המפעל הגדול לכימיה גרעינית, שהוא היחיד במינו במזרח התיכון.

המפעל הוקם ע"י המוסד לאנרגיה אטומית במצרים, והוא מקיף יחידות שונות, יחידה אחת תעסוק בייצורם של רדיו־איזוטופים כרום 31, גפרית 35 פי־פור 32, סודיום — 198 זהב 198 ויוד 34, הרדיו־איזוטופים 24 ינוצלו לזיהוי מחלות, לפעילות תעשייתית וחקלאית ולצרכי מחקר גרעיני.

יחידה שביה תעסוק במחקרים להפקת אורניום מחומר גלמי מקומי, ואילו היחידה השלישית לכימיה אנאליטית תבצע אנאליזות

קאהיר האשימה את הבריטים באספקת שונות להערכת הרנטאביליות הכלכלית של

בתי מלון צפים במצרים. ממשלת מצרים קנתה מחברת קלוקנר בגרמניה 2 "בתי־מלון צפים" עם 170 תאים כל אחד. אניות אלו תפלגנה ביאור ותעשינה את הדרך בין קהיר לבין אסואן ב־6 ימים.

חשמל בסוריה

העתון הדמשקאי "אלאייאם" מוסר, כי לפי התכנון, תגיע תפוקת־החשמל בסוריה בשנת 1965 ל־220,000 קוו"ט, וכתוצאה מזה אפשר יהיה להקים תעשיה כבדה במ־ דינה ולהעלות את רמת־החיים הכלכלית והסוציאלית של תושביה.

כיום מגיעה תפוקת החשמל בדמשק ובס־ ביבותיה ל-61,500 קוו"ט, וכמות זו דייה לספק את זרם החשמל לתעשיות החדישות ההולכות ומוקמות באיזור הזה, בשנת 1965 תגדל כמות זו ותגיע ל-76,000 קוו"ט.

כן הולכת ומתבצעת עבודה קדחתנית לפיתוח רשתות-החשמל בחומס, חלב, חמאת, לטאקייה, קאמישל ודיר א־זור. המטרה היא להכפיל את אספקת האנרגיה החשמלית במ־ סומות אלו.

התנועה השיתופית בסוריה לדברי העתון הדמשקאי "אלאייאם", מתפתחת התנועה השיתופית בסוריה בקצב

מהיר. מספר האגודות השיתופיות באיזורי הרי־ פורמה האגרארית הוא 147, והן מקיפות 12,612 משפחות חקלאיות ב־219 כפרים, הון אגודות אלה מסתכם ב־868,552 לי"ס. מספר האגודות השיתופיות מחוץ לאיזורי הריפורמה מגיע ל-270 והוא כולל כעשרים אלף חברים. אגודות אלה מספקות לפלאחים

את כל צרכיהם בשטח החקלאת. מספר האגדות השיתופיות לשיכון הגיע בראשית שנה זו ל-16 ובהן 3000 חברים. ההון המושקע באגודות אלה הוא 3,632,500 יביים.

אלה במחצית השנה הבאה והם ייחנכו, כנראה, במלאת יום השנה החמישי להפיכה

נתיב ימי בין עקבה והים השחור מיניסטר הכלכלה הירדני אישר הקמת נתיב ימי סדיר בין נמל עקבה ונמל הים השחור, שיופעל, ע"י חברת הספנות הערבית על כך מודיע העתון הירדני פלסטין". נתיב חדש זה ייפתה שלושה חדשים לאחר מסירת האישור הרשמי של השלטונות לחברת הספנות, קו זה ינוצל להעברת פוספאטים מירדן ליוגוסלביה, ולפולין, באמ־ צעות המעברות של נהר דאנובה.

מספר האגודות הצרכניות מגיע ל-17.

ואילו מספר האגודות השיתופיות היצרניות

צינורות-נפט חדשים בעיראק

שנחתם באחרונה עם שתי חברות עיראקיות

בדבר הנחת צינור־נפט באורך 130 ק"מ

שיקשר את שדות־הנפט של ח'אנקין עם

צינור זה הוא חלק ראשון מתכנית החומש

הכלכלית העיראקית, החלק השני של התכ־

נית הוא הנחת צינור חדש באורך 330 ק״מ

מבית־הזיקוק באלצורה עד לתחנת־השאיבה

"כוח", ממנה נשאב הנפט לטריפולי בלבנון

ולבנייאס בסוריה. יכולת־הקיבול המאכסי־

מאלית של הצינור הזה תהיה 2 מליון טון

בשנה, לארכו ייסלל כביש ראשי ברוחב

לפי החוזה, תסתיים הנחתם של צינורות

העתון הבגדאדי "א־זמאן" מוסר על חוזה

הוא 9 ובהן 346 חברים.

בית־הזיקוק באלצורה.

של 15 מטר.

הטיראקית.

כן יעבירו אותן הספינות את מוצרי־ היבוא. שירדן קונה במדינות הגובלות עם מים השחור. ערך מוצרים אלה נאמד ב20 אלף טון בשנה.

בזמן הראשון תפליג בקו החדש הזה ספינה אחת לחודש, ואילו לאחר מכן יוכנסו ספינות נוספות לשרות, לפי הצורך.

גרמניה המערבית משקיעה בלבנון לדברי העתון הביירותי "אלחייאת", דנים עתה כמה מיניסטריונים לבנוניים בהשקעות

ב. בין הערבים בישראל

פגישה עם מנהלי בתי הספר הערביים

בתי־ספר יסודיים הנערך מדי שנה בבית־ הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית.

הספר הערביים, המשתלמים באותו קורס. העניין הרב שגילו המנהלים העבריים לב-עיות החינוך הערבי, הכנות וגילוי־הלב בהם דיברו החברים הערבים ואווירת הרעות וה־ דאגה המשותפת לגורל החינוך, אפפו פגישה

הנוכחים שמעו על בתי־ספר מסודרים במשולש ובחיפה ועל עבודה חינוכית מסורה. אד שמעו גם על בתי־ספר בגלי ובכפרים כהם רק חדר אחד, המתאים לשמש כיתת לימוד. מנהל אחד סיפר, כי הוא והמורים מתקנים את הריהוט, מאחר שהמועצה המ־ סומית כמעט אינה קיימת. מנהלת אחת קראה להפריד בין המינים בחינוך, היות שבכיתה ד'-ה' מפסיקות הבנות לבקר

בבית־הספר המשותף מטעמי מסורת. בפגישה הועלו לבטיו של המורה הערבי. החייב לעתים קרובות לשחות נגד הזרם האי־ דיאולוגי והפוליטי של הסביבה הערבית, הודגש הצורד לפעול למען חינוך לאזרחות טובה ולנאמנות למדינת ישראל.

רושם מיוחד עשו דבריו של אחד המנה־ לים, שהרצה בעברית טובה על בעיות החיד נוד הערבי. הוא העלה כמה משאלות העד שויות לתרום רבות לחינוך הערבי: סיוע של משרד החינוך לגוף מחנכים ערבים, אם יקום גוף כזה, שידון בשאלות-היסוד של החינוך הערבי במדינת־ישראל: האם יהיה סיוע של בית-הספר לחינוך של האוניברסי־ טה לגוף זה. אחד המנהלים העברים הציע. שגוף זה יכלול אף מנהלים יהודים.

לרמה גבוהה העלה את הדיון פרופ׳ אדר. הוא קרא למנהלים הערביים להידבר ביניהם על חיפוש תכנים חינוכיים, המתאימים לבתי־ הספר הערביים במדינה, רמז על היסודות המשותפים בשתי התרבויות שראוי להדגישם בחינוך הערבי. בסיום דבריו הכריז, כי בית-הספר לחינוך יקדם בברכה כל פנייה מצד גוף מחנכים כלשהו, וישמח להרים את

הלבנוני כמאל ג׳ומבלאט הכריז כי הוא עושה עתה מאמצים כדי לדחות השלמת ההכנות להקמת המחנה החדש. חוגים יודעי דבר סבורים כי המטרה הא-

מיתית של השלטונות היא להרחיק את הפ-ליטים הפלשתינאים, שהם גורם מתסיס וקיצוני, אל מחוץ לבירה. בעקבות מאורעות הימים האחרונים שבהם נטלו חלק פליטים אלה בשיתוף פעולה עם גורמים פרו-

רמת-החיים בארצות-ערב לדברי העתון הירדני "א־דיפאע", פרסמה הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה ברבת־עמון דו״ח על ההכנסה הממוצעת של אזרח בא-רצות־ערב לשנת 1960, כדי להשוות את רמת-החיים בירדן לזו שבמדינות הערביות

לפי דו״ח זה, המבוסס על מספרים ממ-קורות רשמים, ההכנסה השנתית הממוצעת 93 – היא כדלהלן בירדן, 50 לש"ט. בלבנון ליש"ט, בסוריה — 47 ליש"ט, בעיראק — 73 ליש"ט, בסודאן — 29 ליש"ט, במצרים

מנהל הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה ברבת־עמון ציין, כי בשנת 1961 חלה עליה ברמת. החיים בירדן והיא נעה בין 60–58

ריפורמה חקלאית בתוניסיה העתון התוניסאי "אלעמל" מוסר, כי בהתאם לתכנית הפיתוח הכלכלי והחברתי לשלוש שנים, תיכנס בקרוב לשלב ביצוע ריפורמה חקלאית רחבה. שמטרתה להעלות את רמתו של הכפרי התוניסאי.

במסגרת תכנית זו יוקמו 15 יחידות חק-לאיות בצפון־תונים כשלב ראשון בתכנית. כל יחידה חקלאית תהיה מורכבת מחמש מאות הקטאר אדמה ותכלול כפר השייך למדינה, וכן חוות פרטיות קטנות שיצורפו

יחידות אלו תתנהלנה לפי השיטה הקואו-פרטיבית והעבודה תיעשה באורח קולקטיבי.

של באנקים וחברות מערב־גרמניות, שמט-רתן לממן תכניות פיתוח גדולות בלבנון. לפי שעה, נבדקות התכניות ע״י מדענים ומומחים טכניים. הדיון בכמה תכניות כבר נסתיים וכל הסימנים מעידים, שבקרוב יוחל

רוב התכניות קשורות בהקמתם של מפ-עלי־תעשיה חדשים, שבבעלותם ישותפו הח־ ברות המערב־גרמניות, אשר יציידו את המפעלים, יפקחו על עבודתם וידאגו להכשיר כוח־אדם לבנוני, אשר יוכל בהמשך הזמן לטול את ההנהלה לידיו.

קולג׳ למינהל בלבנון בעיות ניהול מעסיקות בשנים האחרונות גם את המדינות השכנות לישראל. מאחר שלא היו בהן מוסדות המשרה מקומיים, נשלחו עד עתה סטודנטים לקורסי הכשרה בארצות מעבר־לים.

לפני כשנה נטל את היוזמה אמיל בוסטאני, המיליונר הלבנוני, שכינס את ראשי התעשיה והמסחר בלבנון לישיבה מיוחדת בה דנו במצב ההכשרה המקצועית בשטח המינהל בלבנוך. כתוצאה מישיבה זו. הוחלט להקים קולג׳ למינהל בו יוכלו ללמוד לבנוניים וס-טונדטים מארצות שכנות את כל בעיות המינהל במשק מודרני. כן ילמדו את שיטות הניהול השונות הנהוגות במפעלים ובחברות. הקולג׳ נפתח לפני חודשים מספר והלימו-דים מתנהלים בשעות־הערב. חלק ניכר מה־ מרצים הם אמריקנים, המרצים באוניברסיטה האמריקנית בביירות וכמה אנשי ניהול לב-נוניים הממלאים תפקידים בכירים.

> אלפי פליטים מפגינים בביירות כמחאה נגד התכנית להעבירם למחנות מרוחקים מהבירה

עשרת אלפים פליטים פלשטינאיים פתחו בהפגנות ובשביתות-שבת במסגדים שבביי-רות כמחאה נגד החלטת הממשלת להעבירם מהמחנה הנוכחי ליד ביירות. בו הם נמצאים. למחנות חדשים הרחק מהבירה.

הפליטים המאיימים כי ימשיכו בהפגנות אלה "עד הסוף" מדגישים כי העברתם אל מחוץ לביירות תסכן את פרנסתם. שר הפנים

במסגרת הקורס האוניברסיטאי למנהלי בערכה הקיץ פגישה חגיגית עם מנהלי בתי-

תובעים הקמת בתי"ם מקצועיים ותעשיה זעירה בישובים ערביים

תרומתו הן על עריכת מחסר והן על ידי

לסטודנט ערבי וסטודנט דרוזי באוניבר־

סיטה העברית. הוענקו הפרסים על שם יהודה

ל. מאגנס. מקבלי הפרסים הם סמי כאתיב,

המתמחה בעברית, וסאלים פאלח, הלומד

היסטוריה של הארצות המוסלמיות.

ראשי ישובים ערביים בארץ פנו אל הנ־ הלת מרכז השלטון המקומי בתביעה לפעול במשותף להקמת רשת בתי־ספר מקצועיים ומפעלי מלאכה ותעשיה זעירה בישובים הערביים כדי שהדור הצעיר יוכל לעבור

בהדרגה מחקלאות לענפים אלה. בפגישה עם יו"ר הנהלת מרכז השלטון המקומי מר מרדכי סורקים ובנוכחות מנהל התא הערבי של מרכז השלטון המקומי מר חוסני, העלו באי כוח הישובים הערביים

יותי חיבות לכד: א) עם פיתוח שיטות המיכון גם בחקלאות הערבית נפלטים מתוכה עובדי אדמה. שאין

להם לאך לפנות ובמה לעסוק: ב) תשוקת הדור הצעיר הערבי להקנות לעצמם מקצועות יסודיים לצורך קיומם. דוגמת הדור הצעיר היהודי בארץ הפונה למקצועות שונים.

לשם כד תובעים הערביים ש"אורט" יכ־ לול ברשת מפעליו בארץ גם את הישובים הערביים ויפתח בהם בתי־ספר למלאכה. לרבות מלאכה עדינה.

כיום קיימים בישובים ערביים קורסים למלאכה בהם לומדים בעיקר רק יסודות מלאכת הנגרות והמסגרות אך התביעה היא להקים בישובים אלה מפעלים דומים לאלה

המצויים בקרב היהודים. מר סורקים הבטיח, שמרכז השלטון המ־ קומי יפעל בכיוון זה ועם שובו של המנהל הכללי של "אורט" בישראל מר אולייסקי מחו"ל תידון התכנית.

תביעה נוספת היתה לשלב את הדור הע־ רבי הצעיר בענף הבנייה, לאור הפעילות הענפה בבניית שיכונים בכלל ושיכוני עולים

תביעה שלישית היתה: הקמת נקודות בריאות, אישפוז ותברואה בישובים הערבים שבהם "אין זכר לרופא, לאחות רחמניה ול-

תלמידים ערבים זכו בפרסים בעבור חיבורים על ההסתדרות

ודאד גרייב, מבית הספר התיכוני־פראנ־ סיסקני בנצרת, ושני תלמידים מדלית־אל-כרמל ואום־אל־פחם, זכו בשלושה פרסים של המחלקה הערבית בוועד הפועל של ההסתדרות בעד חיבורים על ההסתדרות. הפרסים חולקו לזוכים על ידי קמל טיבי. בפתיחת מועדון ההסתדרות בנצרת.

איברהים שבאט, רכז המחלקה לתרבות מטעם ההסתדרות בנצרת, ניהל את המסיבה, שבה השתתפו פועלים. מורים ותלמידים. הוא קרא לתושבי המקום והאזור להשתתף בפעולות התרבות של ההסתדרות.

סגן ראש עירית נצרת נדים בטחיש הביא את ברכת העיריה לפתיחת המועדון. יושב־ראש המחלקה הערבית בוועד־הפו-על של ההסתדרות מ. ברטל קרא לחברים הערביים לגלות יוזמה בפיתוח פעולה תר־ בותית והבטיח את עזרת המחלקה לכל מפעל

קונסטרוקטיבי. בסיום נערך חידון בידיעות כלליות בין שתי קבוצות מבתי־ספר תיכוניים בעיר וחולקו פרסים למצטיינים.

סטודנטים ערבים מופלים בעירית ירושלים

סטודנטים ערבים, המועסקים בעירית ירושלים, מקבלים שכר נמוך יותר מעמיתי-הם היהודים, אם כי מוקצבות להם יותר

תופעה תמוהה זאת נודעה באופן מקרי. דובר העיריה. אשר לא הכחיש אה העובדה. אך הטיל את האשמה על משרד העבודה, הנושא בתקציב עבודות הדחק של הסטודני טים. דובר משרד העבודה, לעומת זאת,

הבהיר כי משרד העבודה נושא באופן שווה בתקציב עבודות הדחק של כל הסטודנטים. אלא שהמוסדות המעסיקים מתבקשים להו-סיף על תקציב זה. כדי שהשכר לשעה יהיה ריאלי. מוסדות הממשלה נענו לתביעה זאת במלואה. לעומת זאת נענתה עירית ירושלים רק חלקית: היא מוסיפה לסטודגט היהודי (ששכרו לשעה היא 1.25 ל"י) ואינה מוסיפה לשכרו של הסטודגט הערבי (ששכרו לשעה יהא 1 ל"י בלבד). לעומת זאת מעסיקה העיריה את הסטונדט היהודי חמש שעות ביום, בעוד שלסטודנט הערבי מוקצבות 4 שעות ליום בלבד.

נוער ערבי מהגר לגרמניה

תנועת הגירה לגרמניה המערבית הולכת ומתגברת בשנים האחרונות בקרב הנוער הערבי בארץ. הצעירים יוצאים את הארץ כתיירים, מסתדרים בעבודה ונשארים בגרמ־

תנועה זאת קימת בעיקר בקרב הגוער הנוצרי וכן בנוער העירוני. מספר צעירים מחיפה. שהגרו לגרמניה בשנתיים האחרונות. מתקרב למאה: מספר הצעירים מנצרת עולה על מאה. הצעירים יוצאים בדרך כלל בלי אשרת כניסה גרמנית, עקב הקשיים בהשגתה בארץ. את האשרות הם מקבלים על פי רוב באיטליה. באמצעוא סוחרים, המספקים ידים עובדות לשוק העבודה הגרמני תמורת דמי תווך. בנצרת קיימים לפחות שני קורסים קבועים ללמוד השפה הגרמנית בהם לומדים עשרות צעירים המתכוננים להגר.

לציון מיוחד ראויה העובדה. שבין המהגר רים בשנה האחרונה ישנם שני עסקנים שמ-אליים ידועים: בולוס פרח וג׳אברה ניקולא. מר פרח היה מראשי הקומוניסטים הערביים בימי המנדט, אותם ייצג בכמה ועידות בינ-לאומיות. הוא עזב את המפלגה הקומוניסטית לאחר קום המדינה, על רקע אי־הסכמתו לקו של ברית המועצות בדבר חלוקת הארץ. הוא המשיך בפעולה פוליטית בעיקר על ידי כתיבה בעתונים כשהות משתף פעולה לסי-רוגין עם מק"י ועם מפ"ם. מר ניקולא היה אחד מעורכי העתונים הקומוניסטיים בער-בית עד ליציאתו מן הארץ לפני חצי שנה. הוא נטל לעצמו חופשה של חודש ימים.

אך עם יציאתו מן הארץ ניתק את קשריו עם מפלגתו ולפי כל הסימנים אין בדעתו לחזור לארץ. שני העסקנים הוציאו כל אחד ספר מחקר על הספרות הערבית חודשים מספר לפני הגירתם.

הפעולה בקרב נשים ערביות

בפעולה בין נשים ערביות, שמועצת הפו־ עלות החלה בה באופן שיטתי - לאחר כמה וכמה נסיונות בתקופות קודמות - לפני שנים אחדות, יש למעשה מכל מה שיש בפ-עולתה הסדירה בתוך כלל ציבור הנשים: אלא שכאן זוהי עבודת בראשית, ומלבד זאת מן ההכרח להביא בחשבון את תנאי הס־ ביבה המיוחדים בהם חייבת פעולה זו להש-תבץ ולהתבסס.

השנה האחרונה היתה רבת תנופה. מספר המקומות בהם קיימת הפעולה כבר מתקרב ל-20. ביניהם מקומות שם קיים מועדון נשים מיוחד, אם של מועה"פ בלבד ואם בשיתוף הרשות המקומית, והם: בצפון -נצרת, גוש־חלב, כפר־יסיף, עוספיה, שפרעם, תמרה, עכו וחיפה; במשולש - אום־אל־ פחם, כפר קרע, ערה, טירה, בקה אלגרביה: במרכז - יפו ; ומקומות אחרים, בעיקר בג־ ליל, בהם אין מועדון נפרד לנשים אלא הפעולה נעשית במועדים מסויימים בתוך מועדוני ההסתדרות: תרשיחה, מג'ד־אלכרום,

סכנין, עבלין ופקיעין. פעולות השנה האחרונה היו מגוונות וה־ קיפו ציבור רב של נשים ונערות. מספר הקורסים השונים שהתקיימו הגיע ל-80. ומספר המשתתפות בהם - ל-1250.

פירוט הקורסים לנשים ונערות ערביות

מספר המשתתפות	מספר הקורטים	המקצוע	
314	18	תפירה	.1
306	22	מלאכת־יד וריקמה	.2
613	13	כלכלת-הבית	.3
184	16	עברית	.4
272	18	ערבית	.5
15	1	מחולות עם	.6
1254	00		

מלבד הקורסים למקצוע ולידיעת השפות מתנהלת גם פעולת תרבות סדירה - באמר צעות הרצאות, שיחות, הקרנת סרטים, טיו־ לים וסיורים, מסיבות והצגות. במרכזי הפעור לה מציינים את חגי המדינה. מועדי ההסתד־ רות ותנועת הפועלות וכן את החגים הלאו־ מיים של העם הערבי. פעולות אלה הקיפו אלפי משתתפות במשך השנה.

המדור לנשים ערביות מחפש דרכים לה-גיע אל חוגים נוספים של נשים ערביות. גם שלא מבין המבקרות והפעילות במועדו־ נים. כך אורגן הקיץ סמינר על מעמד האשה בישראל ובעולם — ל-34 מורות בבתי־ספר פרטיים, ביניהן 12 נזירות. ימי־עיון מיוחדים התקיימו גם לקבוצה של אחיות-תלמידות ערביות המקבלות הכשרה בבית־החולים "מאיר" בכפר סבא יחד עם צעירות יהודיות.

לשם יצירת יתר הבנה ואהדה לפעולה ביז הנשים מצא המדור לנחוץ לקיים גם הרצ-אות לגברים, בייחוד במקומות שהפעולה החלה רק לאחרונה. על מטרות המדור ופעוד לותיו. יש לציין שציבור רב של גברים בא להרצאות אלה ומצא בהן עניין. בדרך כלל זוכה הפעולה להערכה רבה. ועשרות כפ־ רים פונים למועצת הפועלות בבקשות להת־

חיל בארגון פעולות דומות גם אצלם. במועדונים מבקרות אורחות רבות מהחוץ ומתרשמות יפה מהעבודה המתנהלת בהם. ביניהן היו משתתפות הסמינר האפרו־אסייני לנשים, וכ־200 חברות מסניפי אא״ע ממקו־

מות שונים בארץ. פעולות המדור לנשים ערביות נעשית מתוך שיתוף תקציבי עם המחלקה הערבית בוועה"פ של ההסתדרות ובעזרת משרדי החינוך, העבודה והסעד, ומינהל ההסברה.

מיבצע מיוחד להשתלמות העובדות במוער דונים נעשה השנה בסמינר של 10 ימים שהתקיים במוסד "בעורים" ובו קיבלו 20 מדריכות ידיעות נוספות במלאכת־יד, כלכלת הבית ונושאים כלליים.

13 מרכזים קהילתיים פועלים עתה בכפרים הערביים בארץ 13 מרכזים קהילתיים פועלים כבר ב־13 כפרים ערביים באזורי הארץ השונים, בעיקר

המרכזים הקהילתיים משמשים את בנות הכפרים ונשיהם שתמורת תשלום מינימלי הן מודרכות במשך היום בשעורי: ערבית, עברית, חשבון, מלאכת־יד ועבודות בית. המרכזים הוקמו ביוזמת הכפרים עצמם בעי-קר כדי לחסל את האנאלפבתיות בקרב

המרכזים ממומנים על ידי החניכות עצמן, המועצה המקומית ומשרד הסעד. מחלקה מיוחדת ליד משרד הסעד מטפלת בהדרכת המרכזים והספקת צרכים שונים, הקשורים בקורסים הנערכים בהם. המרכזים הקהיל-תיים קולטים רק בנות שעברו את הגיל המ-חייב ללמוד בבית־ספר יסודי.

ב־13 המרכזים חברות 8350 נערות ונשים, והתקציב השנתי של כל מרכז קהילתי גע בין 3-5 אלפים ל״י. בין היתר עוסקים המרכזים בהחדרת תו-

דעת הנקיון בין יושבי הכפרים והקמת גנונים

במחוז הצפון מפקחת על המרכזים הגב׳ פנינה פרידמן, עובדת משרד הסעד.

גו ילדים לילדי המיעוטים גן משותף לארגון אמהות עובדות תל-אביב, מועצת הפועלות, ועירית תל־אביב בפתח בתחילת שנה זאת לילדי המיעוטים — ביפו. בגן לומדים עתה 35 בני שלוש עד חמש. רוב הילדים הם מקרים סוציאליים הבאים ממשפחות נחשלות. ילדים אלה נש-לחו למוסד על-ידי לשכת הסעד. בין היל-דים מספר ילדים של אמהות שלמדו בעבר במתפרה של מועצת הפועלות ביפו ועתה הן עובדות שם למחייתן. נמסר לנו, שיש לחץ חזק מצד ההורים להרחיב את המוסד.

בדואים יועברו לישובים של קבע הבידואים משבט ערב זבידאת, היושבים ליד קיבוץ שער העמקים, יעברו לישוב קבע אשר תוכנן למענם מזרחית צפונית לקרית טבעון. ובזאת יתחיל הביצוע המעשי של תכנית גדולה להסדרת בעיית יישובם של שבטי הבידואים היושבים במרכז הגליל בשלוש נקודות שנקבעו לכך.

ערב זבידאת הוא אחד בשבטי הבידואים

הראשי עכו־צפת. בידואים אלה. בחלקם הקי טן חקלאים ובעלי אדמות וברובם הגדול פועלים כיום ובעלי הדרים לשעבר. הם יושבים בפיזור גדול בכמה נקודות וברובם הגדול בנו צריפים או מיבנים אחרים ללא רשיון ועל אדמת הממשלה. שלוש הנקודות שנקבעו לצורך ריכוזן: באל־ביר, אל־מקסור על כביש נצרת—שפרעם, ליד הכפר אבטן (של משפחת קרמאן) ובקרבת רמת־ישי, מז־ רחית מקרית טבעון.

> 750 בדואים בנגב גורשו מעל אדמותיהם

איש המשתייכים לשבט הבדואי 750 — אל-הואשלה שבאיזור דימונה, גורשו לפני זמן־מה באכזריות מרובה מעל אדמתם על־ ידי אנשי הממשל הצבאי בנגב בטענה. כי התברר להם לפתע שהקרקעות עליהם הם יושבים אינם נמצאים בתוך האיזור הסגור, אלא מחוצה לו. ועל כן עליהם "לזוו" קצת ולהשתקע בתוך ה"סייג" הצבאי.

הבדואים סרבו לרדת מעל אדמותיהם, מאחר שטענו, כי הם כבר יושבים עליהן 120 שנה וגם במשך כל שנות קיומה של המדינה ובמשך כל הזמן הזה הם לא הפקירו את הקרקע ומעולם לא נחשבו כנפקדים.

נושלו מ־65 אלף דונס במכתב ששלחו ראשי המשפחות של אל-הואשלה אל משרדי הממשלה, מוסדות המ-דינה, הנוגעים בדבר ואל העתונות, טוענים הבדואים כי 65 אלף דונם באזורים שמסביב לדימונה ולמושב עומר נלקחו מהם לפני כחודש בכוח הזרוע ונמסרו בחלקם לעיבוד ליהודים ולשייכים בדואים אחרים שהמושל

מיבצע הגירוש בוצע באחזריות בעיצומו של הלילה. שליחי הממשל הפילו את האן-הלים על יושביהם, דחפו וגירשו את הגב-רים וגררו את יריעות האוהלים למרחק רב. הבדואים נאלצו לסגת מרחק כמה קילומט-רים על־אף טענתם, כי מאז ומתמיד הם קיימו יחסים הדוקים עם השלטונות והשכנים היהודים ועם צה"ל. כל פניותיהם אל מנהל הקרקעות ואל משרד-החקלאות להחזיר להם את אדמתם – לא הועילו עד כה.

היושבים באזור ההררי המשתרע בין הכביס צעדים לזירון אספקת חשמל לכפרי ולתושבים לצורך חיבור בתיהם לרשת החשי הראשי עכורצפת. בידואים אלה בתלבי צעדים לזירון אספקת חשמל לכפרים. הוטכם עם חברת החשמל על המיעוטים

על זירוז הגשמת התכניות של הוועדה לאספקת חשמל לכפרי המיעוטים הוחלט בפגישה שקויימה בירושלים עם שר הפיתוח והשיכון יוסף אלמוגי וחברי הוועדה, נציגי

משרדי ראש הממשלה, הפיתוח והשיכון. תכנית הוועדה לשנת 1963/64 כוללת את התכנון המפורט וחיבורם לרשת החשמל הארצית של הכפרים: ג'ת, תמרה, אום־אל־ פאחם, טורען, איקסאל, דבוריה, מרר, פקי־ עיך, חורפיש, פאסוטה, מג׳ד־אל־כרום, גוש־

חלב, מכר. בכפרים אלה כ־40.000 נפש. ההשקעה ברשת נאמדת בשני מיליון ל"י וסכום של כמיליון ל"י נוספים עבור חיבו־ רים לבתים. במסגרת תקציב הפיתוח לשנת 750,000 של סכום של 1963/64 ל"י - כהשתתפות הממשלה בקרן המשות־ פת למימון אספקת החשמל למיעוטים. השר אלמוגי הבטיח לזרז את הברת החשמל בבי־ צוע התכנית במלואה והוא עומד להיוועד עם הנהלת החברה לדיון בשאלה זו.

כזכור, פורסמה בחודש פברואר 1962, על־ ידי משרדי ראש הממשלה והאוצר, "תכנית חמש שנים לפיתוח הכפר הערבי והדרוזי". במסגרת תכנית זו, יוקצב לפיתוח החשמל בכפר הערבי והדרוזי סכום של 8.8 מיליון ל"י. (האומדן נערך לפני הפיחות).

בראשית שנת הכספים 1962/63 נמנו כ־ 80 כפרי־מיעוטים, שטרם חוברו לרשת החשמל הארצית, מתוך סה"כ כ־110 ישובי, מיעוטים. לאחר בירורים מוקדמים, מונתה על ידי שר הפיתוח והשיכון ועדה. שהוטל עליה לפעול לחיבור כפרי המיעוטים לרשת החשמל הארצית. הוועדה מורכבת מנציגי משרדי הממשלה. השיכון והפיתוח וחבריה הם: צבי גלוזמן, משרד השיכון - יו"ר: ד"ר נ. פולק, משרד ראש הממשלה וי. ענבר ממשרד הפיתוח.

הועדה עיבדה — בתיאום עם חברת החשר מל - תכניות שנתיות, לשנים 1963/63. לחיבור כפרי מיעוטים לרשת החשמל האר־

כן הקימה הוועדה קרן משותפת עם הבנק הערבי-ישראלי למתן הלוואות לארגונים המוניציפאליים לצורך מימון הקמת הרשת בכפרים ולחיבורה לרשת החשמל הארצית.

מל בכפרים. הוסכם עם חברת החשמל על תנאי אשראי נוחים לכפרי־המיעוטים.

המענק למגדלי הטבק חלוקת המענק בסך 300,000 לירות למגדלי הטבק הערביים כתוספת למחיר שקיבלו אשתקד, הושלמה - הודיע שייך עבדאלה חתור, יו״ר המועצה לטבק, בישיבת הוע״פ של המועצה שהתכנסה במשרד החקלאות בתל־אביב, בנוכחותו של שר החקלאות מר משה דיין. פרט למקרים בודדים הושלמה חלוקת המענק עם הפעלת המועצה לטבק. לפי לוח הזמנים שנקבע. מגדלי הטבק יוכלו לקבל מעתה 1000 ל"י למגדל, כהלוואת־פי־ תוח. לשם בניית מחסנים לטבק. כן יידון בקרוב המחיר לטבק וכפי שנמסר תחול השנה עלייה במחיר למגדלים. השנה הוכנסו זנים חדשים של טבק ומאיכות משופרת על־ ידי האגף לגידולי־שדה במשרד החקלאות. ומובטחת למגדלים כל כמות שתילים שתידרש.

מסתבר, כי שטח הטבק המגיע ל־40,000 דונם, לא יגדל, בעיקר כתוצאה ממחסור בקרקע מוכשרה ומחאימה לגידול טבק. כדי להגדיל את השטחים יש להכשיר קרקעות בגבעות ובהר ולשכלל את העיבוד המכאני. על־ידי פיתוח והרחבת ענף הטבק ניתן לה־ קטין בהדרגה את יבוא הטבק מחו"ל ולספק את התצרוכת מיבול הטבק המקומי.

תכנית אפסקת מים למיעוטים -

לביצוע השלבים הראשונים בביצוע תכנית אספקת מי־שתיה לכפר הערבי והדרוזי יהיו השלמת ציוד־קידות המים בעראבה; הקמת בריכה באיזור סכנין; ביצוע שני קידוחים במגידו ורינה והכשרת דרכים ושטחים באיזור כר־

מיאל. תקציב אספקת מי-שתיה והשקייה לכפר הערבי והדרוזי יסתכם ב־10 מיליון ל"י. עם השלמת התכנית. בעוד שנים מספר, יסופ־ קו מים ל-15 כפרי מיעוטים במדינה. השלב הראשון של תכנית זו כולל את

הכפרים: ינוח, טיבת הזוערביה, אלבעינה. דיר־חנה, דיר אל־אחד, נחף סכנין, סג׳ור, עראבה, שעם, מג'דלאל, כרמואל וראמה. במסגרת שלב א' של התכנית תשקים הממ-שלה 4.5 מיליון ל"י בקירוב והוא יסתיים תוד שנה וחצי-שנתיים. שלב זה כולל בי-צוע שלושה קידוחי מים שינוצלו בשלבי ב׳ של התכנית בו יקבלו מים 18 כפרי מי־ עוטים נוספים, בשלב ג' של התכנית ימוחהו מים ל־20 ישובים נוספים.

כינום במשולש - לבעיות החקלאות הערבית

נציגי 12 אגודות המים בכפרי המשולש הצפוני התכנסו במוטדוו ההמתדרות בכקטה-אל־גרביה, ביזמת המחלקה הערבית בוועד־ הפועל של ההסתדרות ובהשתתפות נציגי מועצת הירקות ורושם האגודות השיתופיות. בכינוס הושמעה קריאה להצטרפות האגו־ דות הקואופרטיביות של הכפרים הערביים באיזור למוסדות שיווק מאורגנים. כן הוחלט על סביעת תחנות מיון אזוריות לטיב תוצרת הירקות, על קבלת הלוואות ממוסדות כס־ פיים מוכרים כדי להשתחרר ממלווים פרטיים ומינוי נציגות הולמת של האגודות בווטדות המייטצות ליד מוטצת השיווה.

לאחר דברי פתיחה של ד. סלמון מהמח־ לקה הערבית של ההסתדרות, שהנחה את הכינוס, וברכת ראש המועצה המקומית פארם חמדאז, הירצה יושב־ראש בריח הפיקוח של האגודות הקואופרטיביות הערביות זאכי עבד־ אללה עוויסאת על בעיות החקלאי הערבי. באי־כוח האגודות מהכפרים בקה, ג'את ואחרים קבלו בדבריהם על הקשיים של היצרן הערבי המתפרנס אך ורק מהחקלאות. הסבר על פעולות מועצת שיוק הירקות הש־ מיע ש. עופר מהנהלת-המחלקה הערבית בהסתדורת. הכינוס בחר במשלחת מנציגי הכפרים בקה, ג'את, כפר־קרע ונציגי המח־ לקה הערבית י. כהן וש. כהן, שתתייצב לפני שר החקלאות ותעלה את התביטות לשיפור המצב הכלכלי של החקלאים הערביים.

יחישו פטולות פיתוח בכפרים שנפגעו מהפקעת קרקעות

החלטה להחיש פעולות פיתוח בכפרים הערביים, באזורים שנפגטו בזמו האחרוו מה־ פקעת קרקעות לצרכי פיתוח - נתקבלה לאחרונה בדרג ממשלתי גבוה. על כד נמסר מחוגים אחראים בלשכת היועץ לענינים הע־ רביים במשרד ראש הממשלה.

זכות קדימה לסכנין

בהתאם להחלטה תינתו זכות קדימה בב־ צוע מפעלי מים לשתיה לההשהאה באזור סכנין וערבה, שנפגעו מהפקעת קרקעות באזור עמק בית נטופה לצורך העברת המו־ ביל הארצי. כן הוחלט להחיש מפעלים דו־ מים באזור הכפרים שייפגעו מהפקעת הקרקעות לצורך הקמת עיירת העולים כר־ מיאל, במרכז הגליל, לאורד הכביש הראשי עכו־צפת.

לפי אותו מקור יחוברו כל הכפרים במשד. שנת התקצ.יב הקרובה לרשת המים ויוקמו בהם מועצות מקומיות ויסללו בהם כבישים.

הבראת החקלאות הערבית

כן נודע, כי משרד החקלאות עורך סקר של אדמות הכפרים הערביים במדינה. דבר שעם השלמתו יקל לתכנו באופו יסודי את הבראת החקלאות הערבית. נוסף לכד נער־ כים דיונים והכנות לקראת סקר אפשרויות התיעוש בכפרים הערביים. המקורות מוסרים כי תינתו זכות קדימה, באופו קבוע ושיטתי, לכפרים שנפגטו מהפקטת קרקטות.

מרכזי הכשרה מקצועית למיעוטים שיטת החניכות בהכשרה מקצועית, המקנה לנער מקצוע תוד כדי עבודתו, הונהגה גם בקרב הנוער עהרבי. בכפר טמרה בגליל הוקם מרכז להכשרה מקצועית ולומדים בו 40 נערים בוגרי בי"ס יסודי. מרכזי הכש־ רה נוספים יוקמו בגליל המרכזי, בגליל העליון ובכפרי המשולש.

חברת-העובדים תגדיל השקעתה בקופת הפועלים והפלחים הערביים מזכירות חברת העובדים החליטה, על השקעה נוספת של 60.000 ל"י בהון המניות של "קופת הפועלים והפלחים הערביים",

בקר, באסיפה השנתית של הקופה. מניות אלו יירכשו על-ידי "סולל-בונה".

"המשביר המרכזי" וקרנות הביטוח ועל-ידי חברת העובדים ישירות. יו״ר מועצת המנהלים של הסופה ד. טב-צ'ניק ומנהל המחלקה הערבית י. כהו מסרו. כי הון המניות הנפרע של הקופה מגיע כיום ל-190,000 ל״ר ואילו הקרנות המשותפות של הקופה עם הממשלה, בנק־הפועלים ומוסדות

כספיים אחרים מגיעות ל-540(000 ל"י. כ־5,000 פועלים וחקלאים ערביים השקיעו מכספם במניות הקופה, המשמשת זרוע חשו־ בה לפיתוח הכפר הערבי. הקופה מתנהלת על-ידי הנהלה המשותפת להסתדרות ולבעלי המניות מקרב הפועלים והחקלאים הערביים. הוטעם, כי ההשקעה הנוספת של חברת העוד כדים, תקדם ותעודד את הפעולות הנעשות בשטח השיכון והקואופרציה היצרנית־שרו־ תית בין הערבים.

בנק הפועלים מקים קרן להלואות לשיכון בסקטור הערבי

על הקמת קרן בסך 300,000 ל״י להלואות למטרות שיכון בסקטור הערבי נמסר על ידי הנהלת בנק הפועלים. תפקידה של הקרן יהיה מתן עזרה לתושבים הערביים בשיפור מצב הדיור.

הנהלת הקרן מורכבת מנציגי בנק הפוע-לים והמחלקה הערבית של הועד הפועל של ההסתדרות. כספי הקרן יחולקו באמצעות סניפי בנק הפועלים.

בישובים ערביים טהורים ונוסף להם עוד "המשמרת הצעירה" ו"אליצור" והוחלט להי־ 5 סניפים ביישובים מעורבים.

בהתאם להודעתו של מזכיר ההסתדרות אהרן 15,000 ל"י לפעולה בנוער העובד

מזכירות הנוער־העובד־והלומד החליטה להקציב 15,000 ל״י עד סוף שנת 1962, להגברת הפעולה בקרב הנוער העובד הערבי. בישיבת הוועדה המשותפת של הנוער-העובד־והלומד והמחלקה הערבית בוועד־ הפועל של ההסתדרות הוחלט, להוציא מיד חומר הסברה בערבית וכי הרכזים הערביים יוזמנו לימי עיון של מזכירי הנוער־העובד־ והלומד. כן ייפתחו סניפים נוספים באזור המשולש והגליל. עם זאת נעשים מאמצים לארגן בהקדם קורס מדריכים ערביים לטפול בנוער.

צעירים ערביים מבקשים להצטרף למשמרת הצעירה במפד"ל ו"לאליצור"

עשרות צעירים ערביים, תושבי כפרים במשולש, פנו לאחרונה אל הנהלת "המשמרת הצעירה" של המפלגה הדתית לאומית ואל הנהלת "אליצור" בבקשה לצרפם למסגרת. פניית הצעירים לארגונים אלה מסורה ברצון להשתלב במסגרת שאורח חייה הוא דתי, הם חוששים, כי קשר עם כל ארגון ישראלי אחר ינתקם ממורשת אבותיהם. יסייע בתהליך ההתפרקות ובאבדן ערכי יסוד. מסגרת המשמרת הצעירה של המפד"ל וארגון הספורט "אליצור" ישמש מסגרת נאותה לפעולות הצעירים הערביים.

פנייתם של צעירים ערביים אלה. שהו־ עברה באמצעות ראשי עדתם ופעילי המפל־ נמצאים כעת 4 סניפים לבנק הפועלים גה הדתית לאומית — הובאה לדיון בהנהלות ענות בחיוב לבקשה.

אנו מביעים את השתתפותנו הנאמנה בצערו של חברנו היקר והותיק

פרופסור מ. ריינר, חיפה

על הלקח ממנו רעיתו היקרה.

אגודת "איחוד" מערכת "נר"